

Jaarrekening 2017

Colofon

Uitgave Gemeente Voorschoten

Postbus 393

2250 AJ Voorschoten

Inlichting: gemeente@voorschoten.nl

14 juni 2018

Infographic

Inhoudsopgave

Jaarrekening 2017.....	1
Infographic.....	3
Leeswijzer	6
Jaarverslag 2017	8
Inleiding.....	9
Resultaten	12
P0 Bestuur en ondersteuning	20
P1 Veiligheid	35
P2 Verkeer en vervoer	40
P3 Economie.....	46
P4 Onderwijs	52
P5 Sport, cultuur en recreatie.....	56
P6 Sociaal Domein	65
P7 Volksgezondheid en milieu	79
P8 Wonen en bouwen	86
Verplichte paragrafen.....	92
Paragraaf Lokale heffingen.....	93
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	101
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	107
Paragraaf Financiering	113
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	121
Paragraaf Verbonden partijen	123
Paragraaf Grondbeleid.....	133
Jaarrekening 2017.....	135
Balans per 31 december 2017	136
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	138
Toelichting op de balans per 31 december 2017	142
Activa	143
Passiva	153
Overzicht reserves.....	154
Toelichting op de reserves.....	155
Overzicht voorzieningen	164
Toelichting op de voorzieningen	165
Vaste schulden	168
Vlottende passiva	169
Waarborgen en garanties en niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	171

Programmarekening	172
Toelichting op de programmarekening	175
Incidentele baten en lasten	183
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	184
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	187
Controleverklaring van de accountant	188
Bijlagen	189
Bijlage 1: Specifieke uitkeringen: Single information, Single Audit	190
Bijlage 2: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de gemeente	191
Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten	193
Bijlage 4: Algemene uitkering	200
Bijlage 5: Wet normering Topinkomens	202
Bijlage 6: Overzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld	203
Bijlage 7: Bijlage incidentele baten en lasten	207

Voorwoord en inleiding

Met de jaarstukken 2017 legt het college van burgemeester en wethouders van Voorschoten verantwoording af aan de raad over het gevoerde beleid. Het jaarverslag start met de inleiding waarin kort en bondig wordt ingegaan op de belangrijkste inhoudelijke en financiële ontwikkelingen in 2017

Conform het BBV bestaan de jaarstukken uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. De jaarrekening omvat de financiële verantwoording per programma met het zogenaamde overzicht van baten en lasten en de balans waarop de controleverklaring van de accountant betrekking heeft

Daarnaast is detailinformatie beschikbaar in de vorm van bijlagen. Hierin is ook de wettelijk verplichte informatie als de SiSa-bijlage en het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen.

Jaarstukken

Op grond van artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) is de indeling van de jaarstukken ten opzichte van het begrotingsjaar 2016 veranderd en volgt hiermee beleidsbegroting 2017 waar de programma's onderverdeeld zijn in taakvelden. Verder is in de programma's is opgenomen welke maatschappelijke doelen we nastreven, welke activiteiten we daarvoor gaan uitvoeren en wat het kost. De beleidsindicatoren geven aan in hoeverre de gewenste maatschappelijke effecten zijn gerealiseerd en hoe we deze effecten meten .

De belangrijkste veranderingen zijn:

1. Een herindeling van de begrotingen op verplichte taakvelden in plaats van de productgroepen en producten; de taakvelden hangen onder de voor elke gemeente vrij gelaten programma-indeling;
2. Het werken met voorgeschreven en eventueel op de lokale situatie toegesneden beleidsindicatoren;
3. Overhead en rentetoerekening worden centraal op een taakveld geregistreerd en alleen de directe kosten drukken op de taakvelden;
4. Het stelsel van baten en lasten wordt beperkt aangepast;
5. Alle nieuwe investeringen met een maatschappelijk nut mogen na 2017 niet in één keer ten laste van het boekjaar worden gebracht maar moeten worden afgeschreven;
6. Actievere sturing op het EMU-saldo.

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bevat de beleidsmatige verantwoording over 2017 en de overzichten van de algemene dekkingsmiddelen en de kosten van overhead. Aangevuld met het verbruik van de post onvoorzien en het bedrag voor de vennootschapsbelasting.

In dit deel gaan we vooral in op de beleidsmatige verantwoording aan de hand van de volgende vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we hiervoor gedaan?

Op de vraag 'Wat heeft het gekost?' gaan we nader in bij de jaarrekening.

Beleidsindicatoren

Met de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van 5 maart 2016 ([Stb. 101](#)) zijn gemeenten voortaan gehouden om in de programmaverantwoording in het jaarverslag, de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's worden beoogd of gerealiseerd, toe te lichten aan de hand van beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij om het jaarverslag beleidsmatiger te maken.

Paragrafen

Naast de programma's moet de gemeenten minimaal zeven programmaoverstijgende paragrafen in de begroting opnemen. In de paragrafen staat belangrijke informatie voor het krijgen van inzicht in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's.

De Jaarrekening

De jaarrekening omvat de financiële verantwoording onderscheiden naar de balans met toelichting en het zogenaamde overzicht van baten en lasten met een toelichting per programma.

Controleverklaring

De jaarrekening is onderworpen aan de accountantscontrole en leidt tot een controleverklaring van de onafhankelijke accountant met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening.

Bijlagen

Geen

Algemene disclaimer

Doordat tabellen in de jaarrekening gecompriemd worden gepresenteerd, kunnen door afrondingen verschillen ontstaan.

Jaarverslag 2017

Inleiding

Voorschoten is een zelfstandige gemeente met haar eigen gemeentebestuur en eigen bestuurlijke agenda. De hoge kwaliteit van wonen in een groen en historische omgeving met een maatschappelijk actief betrokken bevolking maakt het dorp bijzonder. Echter, om dit ook voor de toekomst te zekeren moeten we als gemeentebestuur niet alleen beschikken over een structureel financieel deugdelijk huishoudboekje maar ook dienen we bestuurlijk gericht te zijn op onze directe omgeving. Dit zodat we maatschappelijke vraagstukken voor onze inwoners, verenigingen, ondernemers en organisaties in de komende collegeperiode zo adequaat mogelijk tegemoet kunnen treden.

Maatschappelijk debat

Voorschoten heeft na een lange en intensieve maatschappelijke discussie –Op weg naar Herstel– de baten en lasten bijgesteld zodat de begroting voor 2018 en verder structureel in evenwicht zijn. Om de schuldenomvang beheersbaar te kunnen houden moet de verhouding tussen inkomsten en uitgaven worden verbeterd. Dit doen we door minder gemeentelijke taken uit te voeren ten opzichte van voorgaande jaren, minder geld uit te geven aan maatschappelijk doelen maar ook meer lokaal belasting te heffen.

Verbeteren en versterken financiële positie

Het college van VVD-ONS-CDA sluit in het laatste jaar van de bestuursperiode 2014- 2017 af met een financieel positief saldo. Het jaar 2017 heeft in het teken gestaan van het preventieve financieel toezicht door de provincie Zuid-Holland. De focus daarbij was gericht op het verbeteren en versterken van de financiële positie van Voorschoten in samenspraak met de inwoners, college, raad, en provincie. Om dit te realiseren is een intensief proces doorlopen waarin moeilijke keuzes zijn gemaakt. Dankzij deze keuzes ligt er nu een toekomstbestendige, structureel en reëel sluitende begroting waarbij het wegvallen van de jaarlijkse precario opbrengsten van circa € 1 miljoen in 2022 zijn gedekt.

In het kader van het financiële toezicht heeft het gemeentebestuur vanaf 2018 weer de volledige budgettaire verantwoordelijkheid teruggekregen en zijn de bestuurlijke verhoudingen met de Provincie als financieel toezichthouder genormaliseerd in de vorm van repressief toezicht. Op basis van gemaakte financiële afspraken en besluitvorming is

er een begroting aangeboden die een looptijd heeft tot na 2022 en daarmee een doorkijk geeft van 5 jaar.

Investerings vanuit het verleden

Voorschoten heeft in de afgelopen 10 jaar fors geïnvesteerd in nieuwe wegen, scholen, plantsoenen en parken, sportvelden, nieuwe woonwijken zoals de Krimwijk en Starrenburg, een vernieuwd dorpscentrum, het verplaatsen van glastuinbouw, een ondergrondse Rijnlandroute, vernieuwing van riolering (bijvoorbeeld in de Vlietwijk), de zorg voor onze ouderen en voor onze jeugd. Het effect zien we terug in de hoge kwaliteit van wonen en leven in Voorschoten. Maar dit alles heeft wel financiële consequenties voor zowel de gemeente als voor de Voorschotense gemeenschap, zo laat de rekenkamercommissie zien in het rapport 'Veel ambities, weinig aandacht voor financiën', onderzoek naar ontwikkeling financiële positie gemeente Voorschoten 2002 – 2017. In Voorschoten drukken de afschrijvingslasten van investeringen bijvoorbeeld flink op de begroting. Ook heeft de gemeente van de landelijke overheid allerlei nieuwe taken gekregen op bijvoorbeeld het gebied van zorg. Deze (wettelijke) taken moeten dan wel door de gemeente worden uitgevoerd maar met minder – landelijk uitgekeerd- budget. Daarnaast heeft de gemeente de baten (in de vorm van bijvoorbeeld hogere OZB tarieven) niet consequent mee laten groeien met deze hogere lasten.

Bestuurskracht

Het college, de raad, de ambtelijke werkorganisatie en de Voorschotense samenleving heeft met elkaar

in de volle omvang het gesprek gevoerd over de ernst van de situatie en deze onderkend. Er zijn verschillende oplossingsrichtingen verkend en uitgediept.

Realisatie van projecten en maatschappelijke doelen

Ondanks de financiële situatie zijn in 2017 verschillende projecten succesvol afgerond. Zo is de volledige reconstructie van het Knooppunt Voorschoten en het Kruispunt Marinelaan binnen budget en planning opgeleverd. Het dorpscentrum is vernieuwd dankzij de oplevering van Het Deltaplein met winkels, ondergrondse parkeergarage, nieuwe woningen en met een eigentijdse dorpsentree. Er is nauwelijks winkelleegstand. De Structuurvisie Voorschoten 2025 beschrijft de unieke kwaliteiten van onze gemeente en geeft aan hoe deze op duurzame wijze behouden en versterkt kunnen worden. Hoewel gepaard met de nodige verkeersoverlast in het dorp zijn in grote delen van de Vlietwijk het rioolstelsel vernieuwd en is de openbare ruimte opnieuw heringericht. Blijvende zorg over de gevolgen van de klimaatverandering (met name regenval) blijven. Bij dit project is flink ingezet op

Waarom heeft Voorschoten een overschot op de jaarrekening en hoeven we daarom niet meer te bezuinigen?

De gemeente Voorschoten heeft een jaar onder direct financieel toezicht gestaan van het provinciebestuur van Zuid Holland. De inkomsten en uitgaven van de gemeente waren niet meer in evenwicht en financiële maatregelen, die ook maatschappelijk gevoeld worden, zijn nodig. Het toezicht heeft ertoe geleid dat we als gemeente meer en beter inzicht hebben in de eigen financiële huishouding van Voorschoten alsmede ten opzichte van gemeenten die op Voorschoten lijken. Om meerdere redenen is er minder geld uitgegeven en zijn er extra middelen ontvangen in 2017. Door het financieel toezicht zijn veel geplande taken niet uitgevoerd, bijgesteld of later opgestart in verband met het financiële toezicht. Ook is er bij de gemeente in het afgelopen jaar minder vaak een beroep gedaan op diensten waar vooraf geld voor is gereserveerd en zijn gemeentelijke

burgerparticipatie en gebiedscommunicatie om zo inwoners actief te betrekken bij de inrichting van de openbare ruimte. In samenspraak, afstemming en samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties is in 2017 een nieuw Beleidsplan Sociaal Domein 2017 – 2020 opgesteld. Het beleidsproces geeft richting aan de wijze waarop iedereen mee kan doen in Voorschoten. Zo wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichtingen uit de jeugdwet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet en de Wet publieke gezondheid.

Voor de toekomst van Voorschoten

De uitdaging waarvoor we met elkaar staan is groot, maar we moeten terug naar de Voorschotense maat. Vanuit de positie van financiële onafhankelijkheid gaat Voorschoten daarom focus en verdieping aanbrengen in haar regionale samenwerkingsverbanden. In het belang van onze inwoners en onze bestuurlijke partners in de regio is een heldere visie op de bestuurlijke toekomst van Voorschoten van wezenlijk belang. Voorschoten oriënteert zich daarom op verdere bestuurlijke (en ambtelijke) samenwerking met haar omgeving.

accommodaties afgestoten. Het is positief dat de jaarrekening 2017 niet wordt afgesloten met een tekort. Als zelfstandige gemeente liggen er veel uitdagingen die nog voor ons liggen en welke betaald dienen te worden. De gemeente Voorschoten heeft de wettelijke plicht om te kijken naar de financiële begroting van de gemeente over de komende vier jaren. En om deze financieel stabiel en gezond te houden zijn afspraken met de gemeenteraad en de provincie Zuid Holland gemaakt over wat Voorschoten kan en mag uitgeven.

Jaarrekening 2017: toelichting voordelig jaarrekeningsaldo € 3,9 miljoen op hooflijnen

€ 1.578.188* voordeel door o.a. onderuitputting van de budgetten voor onderhoud van gemeentelijke accommodaties en het sociaal domein, een aandeel in het voordelig jaarrekeningsaldo van de WODV, een voordeel op de algemene uitkering en dotaties in onderhoudsvoorzieningen (het saldo van de jaarrekening is mede hierdoor **€ 3.944.015**).

**Jaarrekening
2017**

€ 1.095.247 voordelig startsaldo begroting 2017 na preventief toezicht.

**begrotingssaldo 2017
na preventief toezicht**

**Verzamelvoorstel
2017**

€ 451.348 voordelig door o.a. mei- en septembercirculaire, voordeel op de kapitaallasten, nadeel op jeugdhulp, nadeel op dividenduitkering Alliander en een voordeel op (groot) onderhoud van de openbare ruimte (saldo na deze wijziging was **€ 2.365.827**).

**Slotwijziging
2017**

€ 819.232 voordelig door o.a. dekking urenproblematiek, verhoging pensioenpremie, opbrengst afkoopsom voor onsluitingsweg Krimwijk en de verkoop van gemeentelijke accommodaties (saldo na deze wijziging was **€ 1.914.497**).

* Een nadere toelichting op dit verschil treft u aan v.a. blz. 172

Resultaten

Bestemming werkelijk resultaat 2017

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is bepaald dat per programma eerst alle baten en lasten en het saldo daarvan worden verantwoord. Om het gerealiseerde resultaat te bepalen worden vervolgens per programma toevoegingen en/of onttrekkingen aan reserves verantwoord. De resultaatbestemmingen die in dit hoofdstuk samengevat zijn weergegeven worden in mindering gebracht op het gerealiseerde resultaat. Het hierna resterend bedrag wordt het saldo na bestemming genoemd en is voor 2017 in het onderstaande overzicht weergegeven.

Tabel 0.1 Rekeningresultaat 2017 (bedragen x € 1.000)		
	Begroting actueel 2017	Jaarrekening 2017
(+ = voordelig; - = nadelig)		
Totaal baten	55.290	53.680
Totaal lasten	-54.089	-50.443
Gerealiseerde totaal saldo baten en lasten	1.201	3.236
Onttrekking reserves	11.163	10.706
Toevoeging reserves	-9.999	-9.999
Toevoeging/onttrekking aan reserves	1.164	708
Gerealiseerde resultaat	2.366	3.944
Bestemming resultaat:		
Budgetoverhevelingen (A+B)		16
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (c)		142
Saldo na bestemming (D)	2.366	3.786

De ontwikkeling van het eigen vermogen in relatie tot het gerealiseerde resultaat 2017

Eigen vermogen

Begin 2017 was het eigen vermogen van de gemeente Voorschoten € 31 mln. Het eigen vermogen is in de jaarrekening € 34,25 mln. zoals uit de tabel hieronder blijkt. In dit hoofdstuk willen we met name ingaan op de ontwikkeling van de concernreserve, het vrij besteedbaar deel en de financieringspositie.

bedragen * € 1.000	31-12- 2017	31-12- 2016
Algemene reserves	19.472	15.889
Bestemmingsreserve	10.836	12.334
Gerealiseerde resultaat	3.944	1.327
	34.252	31.015

*Voor een toelichting op de reserves verwijzen we u naar de balansoelichting verderop in de jaarstukken. De hierboven geschetste stand van het eigen vermogen is gebaseerd op het resultaat voor de bestemmingsvoorstellen.

De algemene reserves

De algemene reserves zijn te onderscheiden in een vrij besteedbaar deel van € 15,5 mln. eind 2017 en een reserve Weerstandsvermogen van € 4,0 miljoen. Het vrij besteedbare deel is in 2017 toegenomen met een bedrag van circa € 5,5 miljoen (inclusief het gerealiseerde resultaat 2016). Hier staat een afname van de bestemmingsreserves tegenover van € 1,5 miljoen. Overigens zijn deze reserves niet hetzelfde als liquiditeit.

Het gerealiseerde resultaat

Het gerealiseerde resultaat over 2017 kent een voordeel van € 3,9 mln. en dat is aanzienlijk meer dan de begrote € 2,4 miljoen. Een bedrag van circa € 2,2 mln. (55%) van dit resultaat komt voort uit incidentele baten door o.a. verkoopopbrengsten van accommodaties en de ontvangst van een afkoopsom van de ontsluitingsweg Krimwijk. Het materieel resultaat bedraagt daarmee circa € 1,7 mln. wat onder andere veroorzaakt wordt door lagere lasten voor het onderhoud van gemeentelijke accommodaties (wat de komende jaren zal worden ingelopen), onderuitputting van de budgetten voor het social domein en een gerealiseerd voordeel op de algemene uitkering.

Wat is nu het effect van dit resultaat op de financiële positie en het eigen vermogen van de gemeente? Op deze vraag gaan wij hieronder nader in.

Ontwikkeling van het eigen vermogen

In de veronderstelling dat de voorstellen voor resultaatbestemming worden gehonoreerd neemt de concernreserve toe met een bedrag van circa € 3,8 mln. tot 19,26 miljoen. Daarnaast stellen we in het kader van de jaarlijkse actualisatie voor een aantal bestemmingsreserves op te heffen dan wel af te romen waardoor de concernreserve verder toeneemt met circa € 92.000 tot € 19,35 miljoen.

Toekomstig kader investeringsbeslissingen

In het huidige meerjarenperspectief wordt rekening gehouden met de uitvoering van de nog openstaande investeringen uit 2017 van ca. € 3,8 mln. en van voorgenomen vervangingsinvesteringen vanaf 2018 van in totaal € 11,0 mln.

Aan deze investeringsuitgaven is een financieringsbehoefte verbonden omdat het eigen vermogen niet in liquide middelen beschikbaar is. In het meerjarenperspectief leiden deze investeringen tot een vreemd vermogen-positie van ca. € 31 mln. en een netto schuldquote van ca. 70%. Dit blijft ook op termijn binnen het door de raad vastgestelde schuldenplafond van € 55 miljoen.

Dekkingsaspect investeringen

De omvang van de vrije besteedbare ruimte van de concernreserve neemt op basis van de resultaatbestemming zoals eerder geschetst toe tot € 19,35 miljoen. Deze ruimte zou in beginsel kunnen worden ingezet om de afschrijvingen verbonden aan nieuwe investeringen te dekken door de benodigde middelen toe te voegen aan de bestemmingsreserve kapitaallasten. Dit vermogen is echter niet in liquiditeit beschikbaar. Het heeft om die reden de voorkeur om de afschrijvingslasten van zowel nieuwe investeringen, maar zeker van vervangingsinvesteringen te dekken binnen de

exploitatie zonder de inzet van reserves. daarvoor dient te worden gezien welke ruimte onder het investeringsplafond beschikbaar is.

Financiering investeringen

De overweging om de afschrijvingen van investeringen binnen de exploitatie te dekken en niet door middel van inzet van de reserves wordt ingegeven door het feit dat de laatste een beslag op de liquiditeiten legt.

Tegenover deze overwegingen om gedurende de levensduur van investeringen weer liquiditeiten 'terug te verdienen' staat natuurlijk de initiële voorfinanciering van de investeringsuitgave zelf.

Voorschoten beschikt niet over een positief liquiditeitensaldo en zal elke grotere uitgave extern moeten financieren. Gedurende de levensduur worden de liquiditeiten voor de benodigde aflossingen terugverdiend in de exploitatie onder andere in de vorm van afschrijvingen.

Het is dus zaak om zowel in de exploitatie als in de liquiditeitenplanning voldoende ruimte voorhanden te hebben om de investeringslasten (afschrijvingen maar ook onderhoud e.d.) en de aflossingen te kunnen voldoen.

Het perspectief

Hieronder treft u het actuele saldo van de meerjarenbegroting 2018- 2021 aan.

(+ = voordeel, - = nadeel)	2018	2019	2020	2021	2022
Vertrekpunt programmabegroting 2018	657.371	878.049	1.112.610	1.425.176	890.684
Bestemmingsvoorstel: versterken fin. Positie	-600.000	-600.000	-1.100.000	-1.100.000	0
Saldo na bestemmingsvoorstel (programmabegroting 2018)	57.371	278.049	12.610	325.176	890.684
Structurele effecten slotwijziging 2017	38.926	10.877	-93.257	-147.150	-147.150
Actueel saldo	96.297	288.926	-80.647	178.026	743.534

Binnen deze beschreven context zullen we als college en uw raad in goede samenhang besluiten moeten nemen over de haalbaarheid van geformuleerde ambities en de daarbij behorende investeringen met bijbehorende structurele exploitatielasten.

Gerealiseerd resultaat 2017

Het verwachte resultaat bij de slotwijziging 2017 bedroeg € 2.365.827. Het gerealiseerde resultaat (voor bestemming) bedraagt € 3.944.015 voordelig. Een toelichting op het verschil tussen het verwachte resultaat in de slotwijziging en gerealiseerde resultaat van € 1.578.188 treft u aan in de jaarrekening.

Het bestemmingsvoorstel is als volgt onderbouwd:

A. Budgetoverhevelingen ten laste van het resultaat 2017

Planvorming MFA

€ 16.100

Vanwege het preventief toezicht zijn er in 2017 geen uitgaven gedaan ten behoeve van planvorming voor een multifunctionele accommodatie (MFA). In de begroting 2018 wordt bij de uitwerking van "schil 1 maatregelen" herstelplan het afstoten van het cultureel centrum genoemd. Met het afstoten van het cultureel centrum zullen de huidige gebruikers op een alternatieve locatie onderdak moeten vinden. Het college wil ook graag kijken of het mogelijk is te bemiddelen voor gebruikers die een andere locatie zoeken. De gedachte van de realisatie van een MFA in het centrum wordt daarbij niet helemaal losgelaten. In dat kader wordt voorgesteld om de voor planvorming MFA beschikbare middelen uit 2017 van € 16.100 over te hevelen naar 2018.

B. Budgetoverheveling waarvoor specifieke dekking beschikbaar is.

Deze overhevelingen hebben geen effect op het bestemmingsresultaat omdat de dekking gelijk is aan de over te hevelen budgetten.

Versterking Financiële positie

€ 59.909

In het kader van preventief toezicht heeft de gemeenteraad een bedrag van in totaal € 150.000 beschikbaar gesteld voor extra capaciteit in 2017. Een bedrag van € 59.909 is hierop overgebleven in 2017. Naar aanleiding van een jaar preventief toezicht en de versterking van de financiële positie van Voorschoten dient in ieder geval een onderzoek naar de bodemfactoren te worden gedaan. Ook het (nog steeds) verscherpte toezicht door de provincie en het opstellen van de nota schuldreductie kost meer ambtelijke capaciteit dan normaal. Voorgesteld wordt het restantbudget alsook de daarvoor bestaande dekking uit de concernreserve over te hevelen naar 2018 en de kosten voor dit onderzoek daarvan ten laste te brengen.

Statushouders

€ 57.597

In 2017 is het integraal plan van aanpak integratie en participatie statushouders vastgesteld en is hiervoor budget beschikbaar gesteld. De beschikbare gelden voor 2017 zijn niet volledig benut. Omdat de werkzaamheden, zoals beschreven in het plan van aanpak, ook in 2018 doorlopen wordt daarom voorgesteld het resterende budget inclusief de reeds aanwezige dekking uit de concernreserve ter hoogte van € 57.597 over te hevelen naar 2018.

Kosten Idata communicatie

€ 12.165

De geraamde onttrekking van € 26.400 aan de concernreserve ten behoeve van de communicatiekosten bijzondere bijstand valt € 12.165 lager uit dan geraamd. Bij de vaststelling van het 'minimabeleid 2015-2018' is besloten het restant beschikbaar te houden. Om die reden wordt voorgesteld het restant van € 12.165 inclusief de dekking uit de concernreserve over te hevelen naar 2018.

Structuurvisie Voorschoten

€ 39.648

In 2017 was een incidentele budget van € 50.000 voor de Structuurvisie beschikbaar. In 2018 moet het restant uit 2017 van € 39.648 beschikbaar blijven voor de nog uit te voeren maatregelen die in de Structuurvisie zijn benoemd. Dit geldt ook voor de dekking van de uitgaven die ten laste van de concernreserve komen.

Wandelpaden Duivenvoorde corridor

€ 520.022

Voor de aanleg van wandelpaden in de te ontwikkelen Duivenvoorde corridor heeft de gemeente EFRO-gelden en een ILG-bijdrage ontvangen. Om de wandelpaden te kunnen realiseren is het nodig het resterende budget van € 520.022 over te hevelen naar 2018 inclusief de daarvoor reeds (vooruit)ontvangen subsidies.

C. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Reserve accommodaties gemeentelijk personeel

€ 141.546

De WODV heeft het begrotingsjaar 2017 met een positief resultaat afgesloten en een bedrag van € 141.546 wordt teruggestort naar de gemeente Voorschoten. Wij volgen het advies van het Dagelijks Bestuur van de WODV en stellen voor dit resultaat beschikbaar te houden in een nog in te stellen bestemmingsreserve 'Accommodaties gemeentelijk personeel' om de huidige huisvesting van ambtenaren op een adequaat niveau te onderhouden of op niveau te brengen.

D. Saldo na bestemming

Voorgesteld wordt het voordelig gerealiseerde resultaat van de jaarrekening vast te stellen op € 3.944.015. Na bestemming wordt het bedrag verlaagd met € 157.646 tot een resterende voordelig resultaat van € 3.786.369. Wij stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de concernreserve.

Afwikkeling oude investeringskredieten en -budgetten

Jaarlijks stelt de raad middelen beschikbaar voor het doen van investeringen. De praktijk wijst uit dat we door omstandigheden niet alle projecten binnen de voorgenomen termijn tot (volledige) uitvoering kunnen brengen waardoor kredieten (deels) onbenut blijven. Om te voorkomen dat door de gemeenteraad beschikbaar gestelde kredieten te lang aan de integrale afweging van de aanwending van schaarse middelen onttrokken blijven, is in de nota activabeleid verwoord dat kredieten voor investeringen maximaal 2 jaar beschikbaar blijven. Daarom houden we bij het opstellen van de jaarrekening de projecten tegen het licht mede om te zien of de nog niet bestede middelen nodig zijn voor 2018.

Voorgesteld wordt naar aanleiding van bijlage 3 "overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten":

1. Een bedrag van € 464.243 aan restantkredieten af te boeken waarvan € 138.478 betrekking heeft op 17 afgeronde investeringsprojecten;
2. Een bedrag van € 3.284.803 aan restantkredieten voor 21 nog lopende projecten die in 2016 en 2017 zijn gestart conform het activabeleid 2 jaar, inclusief dekking voor zover van toepassing, beschikbaar te stellen voor de uitvoering in 2018;
3. In afwijking op de nota activabeleid 1 lopend investeringsproject uit 2014 en 7 lopende investeringsprojecten uit 2015 voor respectievelijk nog te verrichten investeringen ad € 34.414 en ad € 498.639 nog één jaar, inclusief dekking voor zover van toepassing, beschikbaar te houden voor de afronding.

Reserves en Voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening geëvalueerd. Bij alle reserves wordt beoordeeld of het doel waarvoor de reserves zijn gevormd nog relevant is en of de omvang nog in overeenstemming is met de gestelde doelen.

Reserves

In het kader van het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording dienen alle investeringsuitgaven vanaf 2017 geactiveerd te worden en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. In het verleden werden de zgn. investeringen met maatschappelijk nut in het jaar van ingebruikname veelal afgeschreven ten laste van de reservepositie. Om te voorkomen dat dit een extra (kapitaal)last op de exploitatie geeft is conform besluit door de gemeenteraad een reserve voor deze afschrijvingslasten gevormd. De jaarlijkse afschrijvingen ten laste van de exploitatiebegroting worden gedekt door deze reserve kapitaallasten. Deze werkwijze betekent in feite een voortzetting van het bestaande beleid zij het dat de beschikking over de reserves niet ineens plaatsvindt maar over de levensduur van de investeringen wordt 'uitgesmeerd'. Eind 2017 is de stand van deze reserve € 3.590.47.

Tevens is naar aanleiding van het besluit de reserve kapitaallasten te vormen en alle dotaties en onttrekkingen te laten lopen via deze reserve besloten de volgende reserves in 2017 op te heffen;

- Reserve kapitaallasten sportvelden
- Reserve afschrijving Rijnlandroute
- Reserve nog uit te voeren werkzaamheden V.d. Hoevenpark
- Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Dobbewijk
- Reserve 2e ontsluitingsweg krimwijk

De saldi van de hierboven genoemde reserves zijn toegevoegd aan de reserve kapitaallasten. Nadere informatie hierover treft u in programmarekening onder de toelichting op de reserves.

Daarnaast is in 2017 besloten, naar aanleiding van de aanbevelingen uit de begrotingsscan, de Risicoreserve Duivenvoorde Corridor op te heffen en het saldo van € 1.869.000 toe te voegen aan de concernreserve.

De Reserve exploitatie gemeentelijke accommodaties

Deze reserve is gevormd in 2014 om het gemeentelijk accommodatiebeleid vorm te geven. Uit de beoordeling is gebleken dat deze reserve niet meer nodig is en wij stellen voor deze reserve op te heffen en het saldo van € 52.730 toe te voegen aan de concernreserve.

De reserve Noord Hofland

De reserve was in 2015 ingesteld voor de duur van 2 jaar om nakomende werkzaamheden af te kunnen wikkelen. Inmiddels is de investering afgesloten en daarom stellen wij voor de reserve op te heffen en het saldo van € 39.126 toe te voegen aan de concernreserve.

Voorzieningen

Onderhoudsvoorzieningen

In de begroting 2017 is er vanwege het preventief toezicht geen storting in de verschillende onderhoudsvoorzieningen geraamd. Verschillende onderhoudsvoorzieningen lieten daardoor in de begroting 2018 een negatief meerjarenbeeld zien. Om dit recht te zetten heeft in de jaarrekening 2017 een hersteloperatie plaats gevonden door een éénmalige storting in een aantal onderhoudsvoorzieningen. Onderstaande stortingen maken al onderdeel uit van het resultaat.

Voorziening	Dotatie 2017
Voorziening wegen	€ 300.000
Voorziening openbare verlichting	€ 110.000
Voorziening bruggen	€ 30.000
Totaal	€ 440.000

Voorziening pensioenen en wachtgelden bestuurders

Jaarlijks wordt getoetst of het volume van de voorzieningen pensioenen wachtgelden bestuurders toereikend is om aan de (toekomstige) verplichtingen te voldoen (conform BVV-voorschriften). Er wordt jaarlijks een rekenrente vastgesteld. De rekenrente is in 2017 gestegen. Dit betekent dat je om aan de (toekomstige) verplichtingen te voldoen een lager bedrag hoeft op te nemen in de voorziening omdat je een hogere rente ontvangt op de aanwezige gelden. Daarnaast is iemand met pensioen gegaan en vindt er geen opbouw meer plaats voor zijn pensioenvoorziening. Op basis van deze toets was het voor 2017 nodig om de voorziening te verlagen met € 205.000. Deze vrijval maakt al onderdeel uit van het resultaat.

Voorziening spaarcontracten

Naar aanleiding van de stijging van de pensioengerechtigde leeftijd en het FLO (functioneel leeftijds ontslag) overgangsrecht heeft een eenmalige extra storting in de voorziening spaarcontracten van € 60.000 plaats gevonden. Deze extra storting maakt al onderdeel uit van het resultaat.

P0 Bestuur en ondersteuning

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Vijf sterren dienstverlening binnen vier jaar , de dienstverlening is daarbij duidelijk, tijdig, klantgericht en toegankelijk. We werken op basis van vertrouwen;
- Voorschoten blijft een zelfstandige gemeente met haar eigen bestuur en eigen agenda. Het college werkt constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg;
- Burgers herkennen zich in het Voorschotense bestuur. De bestuursstijl is betrouwbaar, open en transparant. Daarom komt beleid zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met burgers en hun vertegenwoordigers. Wij stimuleren hierbij het particulier initiatief en scheppen zoveel mogelijk de randvoorwaarden om deze initiatieven mogelijk te maken;
- De gemeente houdt de lasten in reële termen gelijk en geeft niet meer geld uit dan dat er binnenkomt;
- Kernwoorden bij de aanpak zijn een integrale en strategische benadering van al het gemeentelijk bezit en het vergroten van het inzicht in de financiële resultaten ervan. Daarbij is de aanpak gericht op de uitgangspunten dienstverlenend (in- en extern) en flexibel.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 0.1 Bestuur

Wat waren we van plan

Een open en transparante cultuur met een toegankelijk en herkenbaar gemeentebestuur.

Beleid en regelgeving moeten herkenbaar zijn voor onze inwoners.

Hoe hebben we dat gedaan

Het college communiceert op een transparante en respectvolle wijze met de raad en haar inwoners.

Informatiebrieven dragen bij aan het tijdig informeren van raad en burgers.

Inleiding

Het college wil samen met de raad werken aan een gemeente die midden in de samenleving staat en samen met inwoners en ondernemers bouwt aan de toekomst van Voorschoten. De afgelopen periode is er veel gebeurd in de gemeente Voorschoten.

De gemeente Voorschoten heeft onlangs een sluitende begroting vastgesteld. Daardoor is het provinciaal toezicht, waaronder de gemeente Voorschoten was geplaatst door de Provincie Zuid-Holland komen te vervallen. Met grote inzet en gezamenlijke inspanning is Voorschoten er in geslaagd om voor 2018 tot en met 2021 een structureel en reëel sluitende begroting en meerjarenraming op te stellen. Hier is ook rekening gehouden met het vervallen van de mogelijkheid van de heffing van precariobelasting in 2022.

Het herstelplan dat hieraan ten grondslag ligt wordt op dit moment geëffectueerd. Het zijn soms pijnlijke beslissingen geweest op de korte termijn om zo de vele investeringen in Voorschoten niet verloren te laten gaan.

De rol van de gemeente in de Voorschotense samenleving zal veranderen. Na een tiental jaren van forse investeringen zal de gemeente Voorschoten zich de komende vier jaar richten op de wettelijke (kern)taken van de gemeente. Veel meer dan nu wordt Voorschoten een beheergemeente en zal zij haar taken daar verder op afstemmen. Vanuit de positie van financiële onafhankelijkheid gaat Voorschoten focus en verdieping geven aan haar regionale samenwerkingsverbanden. In het belang van onze inwoners en onze bestuurlijke partners in de regio is een heldere visie op de bestuurlijke toekomst van Voorschoten van wezenlijk belang.

De ontwikkelingen om ons heen, zoals bijvoorbeeld het onderzoek naar de bestuurlijke toekomst van Wassenaar door middel van het Wassenaarkompas en de ontwikkelingen met betrekking tot de toekomstvisie Leidse regio in combinatie met de uitkomsten van het bestuurskrachtonderzoek door BMC maken dat ook de gemeente Voorschoten nadenkt over haar regionale oriëntatie en samenwerking. Verschillende scenario's van samenwerking worden onderzocht en perspectieven voor regionale samenwerking worden uitgewerkt. Het belang van de inwoner staat hierin voorop.

Voor het college is op dit moment de gemeente Wassenaar haar voornaamste strategische partner. Daarnaast werkt de gemeente ook constructief samen met de gemeenten uit de Leidse Regio. Het Sociaal Domein is vormgegeven met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg.

1. Samenwerking met Wassenaar

De gemeenten Voorschoten en Wassenaar hebben een gezamenlijke ambtelijke organisatie Werkorganisatie Duivenvoorde. Het afgelopen jaar is er in de samenwerking met Wassenaar verder geharmoniseerd. Om slagvaardiger te kunnen werken zijn veel werkwijzen hetzelfde geworden. Het is nodig om een evenwichtig en samenhangend pakket aan maatregelen te nemen om de bestuurskracht op een goed niveau te brengen. Dit heeft ook te maken met de samenwerking tussen de twee gemeenten. De verbeteringen die moeten gebeuren zijn zowel verbeteringen in het functioneren van politiek en bestuur als in het functioneren in de regio, als het verbeteren van de randvoorwaarden voor de ambtelijke organisatie. In dit kader zijn er besluiten genomen over een structuurwijziging van de Werkorganisatie. De belangrijkste wijziging is de overgang naar een éénhoofdige directie. De twee gemeentesecretarissen hebben geen functie meer in de Werkorganisatie.

2. Samenwerking met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg

De activiteiten van de samenwerking Pact van Duivenvoorde/Duin Horst & Weide staan beschreven in Programma 5. De samenwerking op het gebied van de 3D's en de Sociale Dienst/Werk & Inkomen wordt nader toegelicht in programma 6.

3. Samenwerking Leidse Regio

Veel inzet is gepleegd in de samenwerking binnen de Leidse Regio. Een toekomstvisie is vastgesteld door de 5 gemeenten van de Leidse regio en worden onderwerpen voor samenwerking tussen de gemeenten door een verkenner verder geïnventariseerd.

Een open en transparante cultuur met een toegankelijk en herkenbaar gemeentebestuur

Participatie en communicatie

De coalitie wil inwoners meer en beter betrekken bij het maken van plannen en het geven van informatie over de gemaakte plannen. Dit gaat de coalitie doen door nog meer burgerparticipatie. Dit gaat verder dan de wettelijke informatieplicht en is onderdeel van de wijze waarop Voorschoten werkt. Dit gaan wij per situatie doen op een manier die meerwaarde biedt en garandeert dat er voldoende goede informatie kan worden opgehaald om een oordeel te vormen. Er zijn kansen in de Voorschotense samenleving die beter benut kunnen worden. Door aan de slag te gaan met co-creatie en participatie, zullen kennis en expertise van inwoners, gebruikers en instellingen ingezet worden voor het gemeentelijke beleid. Dit kunnen wij nog meer doen dan eerder het geval is geweest. In diverse lopende trajecten, zoals het herstelplan m.b.t. de financiën van Voorschoten, de toekomstvisie van de Leidse regio en de bestuurskrachtmeting, vormt het bevragen en benutten van informatie vanuit de maatschappij een belangrijk onderdeel. Burgerparticipatie wordt steeds meer geïntegreerd in de beleidscyclus. Hiermee wordt ook het draagvlak vergroot. De coalitie wil bij het maken van plannen een beroep doen op burgerpanels met inwoners die vanuit hun specifieke achtergrond de gemeente gericht kunnen helpen met goede oplossingen voor problemen.

Samenwerking

In eerste instantie is de gemeente Wassenaar de strategische partner van de gemeente Voorschoten. Daarnaast werkt het college samen met de gemeenten uit de Leidse Regio en met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg. Daarnaast vraagt de Omgevingswet om kritisch te kijken naar de wijze waarop we samenwerken, zowel tussen verschillende overheden en andere ketenpartners als tussen de gemeente (zowel bestuur als ambtelijk) en inwoners, bedrijven, instellingen, ontwikkelaars en verenigingen.

Uit het bestuurskrachtonderzoek is naar voren gekomen dat het voor Voorschoten belangrijk is om regionale keuzes te maken. Voordelen van samenwerking op grotere schaal ziet het college met name in de Leidse Regio en in de aansluiting van de Leidse Regio bij Metropoolregio Rotterdam-Den Haag.

Democratische legitimatie van samenwerking

Voorschoten neemt deel aan vele samenwerkingen op uiteenlopende gebieden. Dit leidt, naast de vraag hoe de regio tegen de gemeente aan kijkt en welke keuzes wij willen maken in de toekomst, tot vraagstukken met betrekking tot democratische legitimatie (hoe kan een gemeenteraad controle en grip houden?), effectiviteit (in hoeverre worden de doelstellingen bereikt?) en efficiëntie (in hoeverre worden de doelstellingen bereikt tegen zo laag mogelijke kosten?). Samen optrekken van ambtenaren, college en raad is hierbij onontbeerlijk. In de paragraaf Verbonden Partijen wordt dit nader toegelicht.

Beleid en regelgeving moeten herkenbaar zijn voor onze inwoners

Heldere communicatie en herkenbaar van beleid en regelgeving verbetert de betrokkenheid van burgers. Dit helpt de organisatie bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid. Zeker in het licht van de ontwikkelingen spelen communicatie en transparantie een belangrijke rol. Voorbeelden hiervan zijn diverse herinrichtingen en herstructureringen van straten.

Ook in 2017 is er specifiek op toegezien dat de collegevoorstellen voorzien waren van adequate communicatie-adviezen, aangezien deze bijdragen aan het verwezenlijken van de doelstellingen van het college en een soepele implementatie van beleid.

Open communicatie met inwoners

Het college hecht aan open en transparante communicatie met de inwoners. Dit is dan ook als speerpunt benoemd. De organisatie neemt dat ter harte en heeft dit bij de uitvoering van haar werkzaamheden als uitgangspunt genomen. Wethouders houden onder meer regelmatig spreekuren en wijkwandelingen.

Website en digitale dienstverlening

De digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers is laagdrempelig ingericht. Uit de bestuurskrachtmeting is ook gebleken dat we op dit onderdeel bovengemiddeld hebben gescoord. Wij pleiten ook voor een goede digitale bereikbaarheid van de gemeente. Inwoners kunnen nu vanuit huis digitaal vragen stellen aan de gemeente en transacties afhandelen.

De gemeente wil dat het beleid en de regelgeving duidelijk en begrijpelijk zijn voor alle inwoners. De gemeentelijke website komt tegemoet aan de eisen van deze tijd, sluit aan bij de behoeften van de bezoekers en voldoet aan landelijke en Europese richtlijnen.

Crisiscommunicatie

Naast reguliere publieksvoorlichting speelt communicatie een belangrijke rol waar het gaat om voorlichting bij rampen en crises. Hiervoor wordt regelmatig geoefend door de betrokken medewerkers. Ook neemt Voorschoten deel aan het crisiscommunicatieteam binnen de veiligheidsregio Hollands Midden. Dit team beoogt een betere en bovenregionale samenwerking tussen communicatieprofessionals op het gebied van crisiscommunicatie. Dit heeft geleid tot deelname aan de harde piketregeling op strategische communicatiefuncties. Vanaf 1 januari is gestart met een gezamenlijke crisisorganisatie in de Leidse regio.

Taakveld: 0.2 Burgerzaken

Wat waren we van plan

Tijdig en klantgericht helpen van de inwoners volgens het uitgangspunt "digitaal als het kan, persoonlijk waar nodig".

Hoe hebben we dat gedaan

*Voorschoten werkt op afspraak en is aangesloten op MijnOverheid;
Alle daarvoor geschikte gemeentelijke producten zijn digitaal aan te vragen.*

Het digitaal vaardig maken van de inwoners met een speciale training.

Voorschoten werkt op afspraak.

De gemeente Voorschoten werkt sinds 2016 volledig op afspraak. Dit betekent dat inwoners en ondernemers die producten of diensten willen afnemen van de gemeente hiervoor een afspraak maken via de website of de telefooncentrale. De meeste inwoners zijn hier aan gewend en de wachttijden aan de balie zijn vrijwel volledig verdwenen. Daarnaast is Voorschoten aangesloten op Mijnoverheid dat inwoners de mogelijkheid biedt om via dit kanaal toegang te verkrijgen tot post en persoonlijke gegevens van de gemeente. In 2018 worden de eerste oproepen tot het verlengen van paspoorten en ID-kaarten via Mijnoverheid verzonden aan inwoners die hierop zijn aangesloten.

Digitaal als het kan.

Vrijwel alle producten en diensten van de gemeente zijn digitaal aan te vragen. De digitale dienstverlening van de gemeente is constant in ontwikkeling en er zijn weer stappen gezet om het voor inwoners nog toegankelijker te maken om hun zaken met de gemeente (volledig) digitaal te regelen. Op basis van klantreizen en ervaringen van inwoners en ondernemers wordt de website continu verbeterd. Zo zijn onder andere het uiterlijk van de website aangepast en worden teksten eenvoudiger weergegeven. Door deze ontwikkelingen is een toename te zien in het aantal inwoners dat producten en diensten volledig digitaal met de gemeente regelt. Bij het ontwikkelen van de website is rekening gehouden met een ontwerp dat aansluit bij inwoners die minder digitaal vaardig zijn. Daarnaast geeft de bibliotheek trainingen om inwoners digitaal vaardiger te maken.

"Digitaal als het kan" betekent dat er aandacht moet zijn voor de beveiliging van deze dienstverlening en de persoonsgegevens die hierbij gebruikt worden. De gemeente Voorschoten voldoet aan de eisen die hier aan worden gesteld. Daarnaast is er gestart om de gemeente klaar te maken voor de nieuwe eisen die de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) per mei 2018 aan de gemeente stelt.

Taakveld: 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat waren we van plan

Op adequate wijze beheren van gemeentelijk vastgoed.

Hoe hebben we dat gedaan

Invoeren van kostprijs dekkende huren.

Beheer gemeentelijk vastgoed.

Onder beheer overige gebouwen en gronden vallen gebouwen en gronden die niet in exploitatie zijn opgenomen en die niet aan een specifiek taakveld zijn toe te delen.

In lijn met het vastgesteld beleid zijn in 2017 de volgende panden verkocht:

- voormalige burgemeesterswoning (Rouboslaan 50);
- Voorstraat 11;
- Kerkepad 2 en 4;
- gymzaal aan de Frisolaan 18.

Taakveld: 0.4 Overhead

Wat waren we van plan

Het zo efficiënt en effectief mogelijk uitvoeren van de dienstverlening.

Hoe hebben we dat gedaan

In overleg treden met het bestuur van de werkorganisatie Duivenvoorde om efficiency en effectiviteit te waarborgen.

Een efficiënte en effectieve dienstverlening.

Zoals eerder aangegeven werkt de gemeente Voorschoten intensief samen met de gemeente Wassenaar in de gezamenlijke 'Werkorganisatie Duivenvoorde'. Op diverse thema's trekken Voorschoten en Wassenaar vanuit een gezamenlijk belang samen op. Beleid op een aantal thema's is met het oog op efficiency geharmoniseerd. Door middel van gezamenlijke collegevergaderingen, gezamenlijke raadsvergaderingen en de vertegenwoordiging in het dagelijks- en algemeen bestuur van de Werkorganisatie Duivenvoorde zijn er verschillende overlegstructuren en overlegmomenten geweest met als doel de kwaliteit van de dienstverlening te waarborgen. De gemaakte kosten op dit taakveld in 2017 hebben betrekking op de sturing en ondersteuning van de primaire processen.

Beleidsindicatoren

	Beleidsindicator	Streef waarde	2017
1	Formatie (het aantal Fte per 1.000 inwoners)	nvt	0,10
2	Bezetting (het aantal Fte per 1.000 inwoners)	nvt	0,10
3	Apparaatskosten (kosten per inwoner)	nvt	226,79
4	Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom in de gemeente + totale kosten inhuur externen)	nvt	53,46%
5	Overhead (% van totale lasten)	nvt	9,39%

Taakveld: 0.5 Treasury

Wat waren we van plan

De financieringsfunctie van de gemeente is geoptimaliseerd zodat we een zo hoog mogelijk rendement behalen bij een zo klein mogelijk risico.

Hoe hebben we dat gedaan

Looptijden van uitstaande en aangetrokken geldleningen worden afgestemd op de liquiditeitsprognose en handhaven schuldenplafond.

Financieringsfunctie.

Er hebben zich in het financieringsbeleid geen noemenswaardige wijzigingen voorgedaan ten opzichte van eerdere jaren. 2017 is gebruikt om het oude, in 2013 vastgestelde treasurystatuut met de inmiddels aan bijv. het schatkistbankieren aangepaste wet- en regelgeving en het uiteraard hierop afgestemde bestaande beleid in overeenstemming te brengen. Het Treasurystatuut 2018 is op 9 januari 2018 door burgemeester en wethouders vastgesteld.

Het financieringsresultaat wijkt niet noemenswaardig af van de (bijgestelde) verwachting.

Taakveld: 0.61 OZB Woningen

Wat waren we van plan

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Hoe hebben we dat gedaan

Toepassen inflatiecorrectie.

Toepassen woonlastenbenadering.

OZB woningen.

In de begroting 2017 zijn de belastingopbrengsten met het inflatiepercentage van 1,0% verhoogd, conform de kadernota. Daarnaast is rekening gehouden met areaaluitbreiding.

Bij het vaststellen van de begroting 2017 is de voorgestelde verhoging van de OZB door toepassing van de woonlastenbenadering teruggedraaid, dit door het aannemen van amendement 100493.

Taakveld: 0.62 OZB Niet-Woningen

Wat waren we van plan

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Hoe hebben we dat gedaan

Toepassen inflatiecorrectie.

OZB niet-woningen.

In de begroting 2017 zijn de belastingopbrengsten met het inflatiepercentage van 1,0% verhoogd, conform de kadernota.

Taakveld: 0.64 Belastingen overig

Wat waren we van plan

De lokale lastendruk blijft in reële termen gelijk.

Hoe hebben we dat gedaan

Toepassen inflatiecorrectie.

Overige belastingen.

Onder de overige belastingen vallen roerende-ruimtebelasting, hondenbelasting, precariobelasting en reclamebelasting.

De tarieven voor de roerende-ruimtebelasting zijn, op basis van wettelijk voorschrift, gelijk aan de tarieven onroerende-zaakbelastingen.

In de begroting 2017 zijn de opbrengsten voor de hondenbelasting en de toeristenbelasting met het inflatiepercentage van 1,0% verhoogd, conform de kadernota. De diverse tarieven zijn hierdoor met het inflatiepercentage verhoogd.

Omdat de opbrengst van de precariobelasting in Voorschoten voor het grootste deel bestaat uit precariobelasting op kabels en leidingen en hiervoor voor 2017 geen inflatiecorrectie is toegestaan is de opbrengst niet verhoogd met het inflatiepercentage. Bij de behandeling van de begroting 2017 is met het aannemen van amendement 100493 (terugdraaien woonlastenbenadering) de geraamde opbrengst van de precariobelasting met € 75.000 verhoogd. Hoewel het tarief voor kabels en leidingen wettelijk niet verhoogd mag worden, is de geraamde opbrengst gerealiseerd mede als gevolg van toegenomen lengte aan kabels en leidingen.

De opbrengst voor de reclamebelasting wordt onder aftrek van de perceptiekosten uitgekeerd aan het ondernemersfonds. In overleg met de centrumondernemers is de opbrengst voor 2017 niet verhoogd.

De opbrengst BIZ-Dobbewijk wordt onder aftrek van de perceptiekosten uitgekeerd aan de BIZ-vereniging. De BIZ-Dobbewijk is ingevoerd met ingang van 2017. Op de opbrengst wordt geen inflatiecorrectie toegepast.

Taakveld: 0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds

Wat waren we van plan

Bestuur en organisatie zijn tijdig en juist geïnformeerd over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Het is daardoor mogelijk tijdig anticiperen op de gevolgen en hierop beleid ontwikkelen.

Hoe hebben we dat gedaan

In de P&C documenten wordt de raad geïnformeerd over de (verwachte) ontwikkeling van de algemene uitkering.

Ontwikkeling van de algemene uitkering.

Hier wordt een toelichting gegeven op de wijzigingen in omvang en samenstelling van de algemene uitkering ten opzichte van de oorspronkelijke begroting onder invloed van de koppeling met de rijksbegroting, ontwikkeling van aantallen en, in mindere mate, beleidsintensiveringen vanuit Den Haag.

Ten opzichte van de raming in de begroting op basis van de meicirculaire van 2016 valt de te verwachten algemene uitkering over 2017 € 880.000 lager uit. Dit resultaat valt uiteen in een € 1.309.000 lagere uitkering voor het sociaal domein en een € 428.000 hogere uitkering uit het gemeentefonds. De € 1,3 mln. lagere uitkering voor het sociaal domein wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door een verlaging van de decentralisatie-uitkering voor de Participatiewet. Omdat tegenover deze verlaging van baten de uitgaven voor de Wet Sociale Werkvoorziening zijn vervallen, pakt dit budgettair neutraal uit.

De € 428.000 hogere uitkering uit het gemeentefonds wordt voor € 284.000 veroorzaakt door de groei van het gemeentefonds die gelijk wordt gehouden aan de netto gecorrigeerde rijksuitgaven (tot en met de septembercirculaire). Aan ontwikkeling van de Voorschotense aantallen in 1½ jaar tijd wordt € 310.000 meer ontvangen dan aanvankelijk geraamd. Met name van een hogere WOZ-waarde in 2016 gaat een voordeel van € 38.000 uit op de algemene uitkering. Aan decentralisatie- en suppletie-uitkeringen (bommen, asielinstroom en armoedebestrijding voor kinderen zijn de belangrijkste) is € 36.000 ontvangen. Een hoger beroep op het BTW-compensatiefonds laat een nadeel van € 142.000 zien. Ontwikkelingen van de landelijke uitkeringsbasis en aanpassingen van de gebruikte maatstafdefinities brengen een nadeel van € 39.000 met zich mee.

De invloed op de gemeentelijke financiën van het Regeerakkoord 2017-2021 en de begin november verschenen Startnota terzake is op het moment van schrijven van deze toelichting nog onduidelijk. Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen zal in het voorjaar van 2018 een aparte circulaire verschijnen waarmee meer duidelijkheid zal worden verkregen over de aanpassing van de verdeelsystematiek van het Gemeentefonds, fiscale regelingen, intensiveringen en ombuigingen c.a. en hopelijk het uiteindelijke effect op de gemeentebegroting.

Taakveld: 0.8 Overige baten en lasten

Wat waren we van plan

Verantwoorden van eventuele taakstellingen en stelposten.

Hoe hebben we dat gedaan

Het ramen van de post onvoorzien.

Onvoorzien.

Taakveld: 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Wat waren we van plan

Op een verantwoorde wijze de nieuwe regelgeving implementeren in onze (administratieve) organisatie.

Hoe hebben we dat gedaan

Standaardisering dossiervorming en fiscale agenda opnemen in de reguliere P&C-cyclus.

Vennootschapsbelasting.

Per 1 januari 2016 geldt de vennootschapsbelastingplicht niet alleen voor private ondernemingen, maar ook voor overheden. Deze wetswijziging betekent voor onze gemeente dat wij vanaf 2016 vennootschapsbelasting (vpb) moeten gaan betalen over de fiscale winst uit alle economische activiteiten. Activiteiten van een overheidslichaam zijn vpb-plichtig als voldaan wordt aan alle vijf volgende fiscale criteria:

1. Een duurzame organisatie van
2. Kapitaal en,
3. Arbeid
4. Deelname aan het economische verkeer
5. Waarbij winst wordt beoogd of in (potentie in) concurrentie wordt getreden.

Taakveld: 0.10 Mutaties reserves

Wat waren we van plan

Verantwoorden van de mutaties in de reserves.

Hoe hebben we dat gedaan

Opnemen van de mutaties van de reserves in de jaarrekening en de begroting.

Reserves.

Reserves worden jaarlijks bij het opstellen van de jaarrekening geëvalueerd. Bij alle reserves wordt beoordeeld of het doel waarvoor de reserves zijn gevormd nog relevant is en of de omvang nog in overeenstemming is met de gestelde doelen. De mutaties die hiermee gepaard gaan zijn geen onderdeel van de jaarrekening zelf maar worden wel betrokken in de besluitvorming over de jaarrekening.

Taakveld: 0.11 Resultaat rekening Baten en Lasten

Wat waren we van plan

Een structureel en reëel sluitende begroting.

Hoe hebben we dat gedaan

Naleven overkoepelend financieel beleidskader.

Het financieel beleidskader.

De meerjarenbegroting 2018 en verder is structureel sluitend vastgesteld.

Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden
Holland Rijnland	0.1 Bestuur
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	0.1 Bestuur
BNG NV	0.5 Treasury
Alliander NV	0.5 Treasury
Dunea NV	0.5 Treasury
Leidse Regio	0.1 Bestuur

Efficiëntie-overwegingen en overwegingen om als kleine organisatie minder kwetsbaar en toekomstbestendig te zijn hebben ook aan de oprichting van de Werkorganisatie Duivenvoorde ten

grondslag gelegen. De algemene beleidsvoorbereiding en -formulering zijn beter gewaarborgd in een kwalitatief hoogwaardige organisatie.

Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied. Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren en draagt daardoor bij aan een krachtige regiosamenwerking.

De Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR) beperkt door sterke sturing op zowel kwaliteit, continuïteit als financiën de financiële en uitvoeringsrisico's. Hierdoor hoeft voor de bekostiging van de BSGR geen extra beroep te worden gedaan op de algemene middelen.

Het hebben van een gemeentelijk belang in Bank Nederlandse Gemeenten draagt in beginsel niet direct bij aan de realisering van gemeentelijke, maatschappelijke doelstellingen.

De gemeentelijke posities in Alliander en Dunea zijn oorspronkelijk ingenomen om in publiek verband invloed op de bedrijfsvoering, leveringszekerheid en prijsstelling van primaire zaken als energie en drinkwater te kunnen uitoefenen.

Programma: Wat heeft het gekost

P0 Bestuur en ondersteuning bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primair	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
0.1 Bestuur	Baten	176	256	527
	Lasten	-2.483	-2.792	-2.637
	Saldo	-2.307	-2.536	-2.110
0.2 Burgerzaken	Baten	409	409	559
	Lasten	-836	-866	-949
	Saldo	-427	-457	-390
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	134	1.207	1.353
	Lasten	-238	-191	-161
	Saldo	-104	1.016	1.192
0.4 Overhead	Baten	24	24	24
	Lasten	-6.232	-5.983	-5.741
	Saldo	-6.209	-5.959	-5.717
0.5 Treasury	Baten	1.170	1.051	1.098
	Lasten	-883	-759	-704
	Saldo	287	293	393
0.61 OZB Woningen	Baten	5.381	4.375	4.414
	Lasten	-429	-429	-394
	Saldo	4.952	3.946	4.019
0.62 OZB Niet-Woningen	Baten	950	910	990
	Lasten	0	0	0
	Saldo	950	910	990
0.64 Belastingen overig	Baten	1.188	1.263	1.291
	Lasten	-81	-81	-78
	Saldo	1.108	1.183	1.213
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Baten	26.121	25.280	25.488
	Lasten	0	0	0
	Saldo	26.121	25.280	25.488
0.8 Overige baten en lasten	Baten	619	1.291	1.057
	Lasten	26	-339	-114
	Saldo	644	953	943
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	Baten	0	0	0
	Lasten	0	-20	0
	Saldo	0	-20	0
Totaal baten		36.172	36.066	36.801
Totaal lasten		-11.157	-11.459	-10.779
Saldo van baten en lasten		25.015	24.607	26.023
Onttrekking reserves		801	675	557
Toevoeging reserves		-37	-422	-422
Mutaties reserves		764	253	135
Programma resultaat		25.779	24.860	26.158

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet gemeenschappelijke regelingen • Wet Houdbare Overheidsfinanciën • Besluit vaststellen gelijkwaardige inspanning decentrale overheden • Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten • Regeling beleidsindicatoren • Regeling kengetallen • Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden • Regeling informatieverstrekking sisa • Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) • EMU-enquete gemeenten 2017 • Financiële verhoudingswet • Besluit financiële verhouding 2001 • Besluit decentralisatie- en integratie-uitkeringen • Regeling meet- en rekenregels verdeelmaatstaven • Regeling belastingcapaciteit • Regeling aanvullende uitkering gemeentefonds • Regeling verzameluitkering • Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) • Wijzigingswet Wet financiering decentrale overheden (verplicht schatkistbankieren) • Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden • Regeling schatkistbankieren decentrale overheden • Uitvoeringsregeling financiering	• Verordening op de raadscommissies 2012 • Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning 2003 • Gedragscode bestuurlijke integriteit raads- en commissieleden 2006 • Gedragscode bestuurlijke integriteit wethouders en burgemeester • Verordening rechtspositie raads-en commissieleden 2014 • Verordening Werkgeverscommissie Voorschoten 2011 • Verordening op de Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg 2014 • Financiële verordening Voorschoten 2015 • Nota overkoepelend financieel beleidskader 2015 Voorschoten • Controleprotocol • Controleverordening gemeente Voorschoten • Normenkader • Nota Reserves en Voorzieningen • Nota activabeleid • Nota grondbeleid • Nota lokale heffingen • Nota risicomanagement en weerstandsvermogen • Treasurystatuut • Gemeenschappelijke regeling Holland-Rijnland • Gemeenschappelijke regeling GGZ-subsidies • Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde • Archiefverordening

Wetgeving extern	Regelgeving intern
decentrale overheden • Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO) • Belasting wetten / fiscaliteiten o.a. : -Wet op de vennootschapsbelasting -Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen -Wet op de omzetbelasting 1968 -Wet op het BTW compensatiefonds • Wet basisregistratie adressen en gebouwen • Wet ruimtelijke ordening • Wet Revitalisering generiek toezicht • Aanbestedingswet 2012 • Mededingingswet <i>Personeel</i> • Fiscale wetgeving en Sociale verzekeringswetten • Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers • Wet normering topinkomens • Evaluatiewet WNT • Ambtenarenwet • Arbo-wet en uitvoeringsregelingen • Arbeidstijdenwet <i>Burgerzaken</i> • Wet Basisregistratie Personen (BRP) • Burgerlijk Wetboek • Rijkswet op het Nederlanderschap • Wet bescherming persoonsgegevens • Paspoortwet • Wegenverkeerswet • Vreemdelingenwet • Wet op de justitiële documentatie • Kieswet • Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990	• Inspraakverordening • Klachtenregeling • Verordening op de raadscommissies Voorschoten 2012 • Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Voorschoten 2003 • Verordening commissie bezwaarschriften • Verordening elektronische kennisgeving Voorschoten • Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Voorschoten • Verordening doelmatigheid- en doeltreffendheid van de gemeente Voorschoten • Verordening op het onderzoeksrecht • Verordening outplacement gewezen wethouders 2010 • Verordening rechtspositie wethouders Voorschoten 2014 <i>Belastingen</i> • Verordening precariobelasting Voorschoten 2017 • Verordening reclamebelasting Voorschoten 2017 • Verordening toeristenbelasting Voorschoten 2017 • Verordening hondenbelasting Voorschoten 2017 • Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 • Verordening belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten Voorschoten 2017 • Verordening onroerende-zaakbelastingen Voorschoten 2017

P1 Veiligheid

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Een veilig dorp zonder inbraken en overlast, wij willen vóórkomen in de landelijke top tien van veiligste gemeenten;
- Burgers voelen zich betrokken bij het veiligheidsbeleid en de contacten met burgers zijn goed. Het accent ligt op preventie. Onze inwoners zijn zelfredzaam, kennen hun eigen verantwoordelijkheid en geven daar actief invulling aan, al dan niet georganiseerd op buurt- en wijkniveau. De afspraken die we maken en acties die we uitvoeren hebben de basis in vrijwilligheid, maar zijn niet vrijblijvend;
- Integrale samenwerking tussen alle partners die betrokken zijn bij de veiligheid, we werken hiervoor samen in de Veiligheidsregio Hollands Midden;
- Wij handhaven de geldende wet- en regelgeving.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat waren we van plan

Bij crisisbeheersing ligt het accent op preventie en zelfredzaamheid. De kwetsbare groepen ondersteunen we hierbij waar nodig.

De brandweer richt zich, naast de bestrijding van branden, steeds meer op de preventietaken. We werken samen in de Veiligheidsregio Regio Hollands Midden.

Hoe hebben we dat gedaan

Bij de borging van regionale crisisplannen wordt specifiek aandacht besteed aan kwetsbare groepen.

Voor de specifieke afspraken over preventietaken wordt verwezen naar de paragraaf Verbonden Partijen (VRHM).

Crisisbeheersing.

De crisisfunctionarissen van Voorschoten (bestuurlijk en ambtelijk) zijn, in clusterverband binnen de Leidse regio (Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude), en regionaal binnen de VRHM, opgeleid, getraind en geoefend. Er zijn in 2017 diverse bijeenkomsten georganiseerd voor de leden van het Gemeentelijk Beleidssteam en het Team Bevolkingszorg. De crisisfunctionarissen werden hiermee voorbereid op de transitie naar een intergemeentelijke samenwerking vanuit de basis van de visie Bevolkingszorg Op Orde 2.0. In deze visie wordt de

nadruk gelegd op de basiszorg voor verminderd zelfredzame(n) en wordt zelfredzaamheid gestimuleerd.

De bevolking wordt geïnformeerd over de rampen crisis die de regio kunnen treffen, de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming en bestrijding of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn (preventie). In Voorschoten zijn in 2017 geen rampen, crises of zware ongevallen geweest.

Regionale crisisplannen.

De Veiligheidsregio Hollands Midden wil de veiligheid van iedereen die in Hollands Midden woont, werkt en verblijft vergroten door crisisbeheersing en rampenbestrijding efficiënt, effectief en professioneel te organiseren. Politie, brandweer, Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en alle 19 gemeenten werken intensief samen in de veiligheidsregio.

Daartoe heeft de VRHM een Regionaal Beleidsplan (RBP) 2016-2019 'Gericht verder!' vastgesteld op basis van de evaluatie van het Regionaal Beleidsplan 2012-2015, de uitkomsten van het Regionaal Risicoprofiel (RRP) 2016-2019 en landelijke beleidskaders en ontwikkelingen. Het beleidsplan geeft richting aan de ontwikkelingen van de multidisciplinaire crisisbeheersing binnen VRHM en de koers, ontwikkeling en werkzaamheden van VRHM voor de komende vier jaar. In het beleidsplan zijn drie beleidsprioriteiten benoemd, te weten informatiegestuurd werken, risicogericht werken en omgevingsgericht (net)werken. Deze prioriteiten vormen de kern van het beleidsplan en zijn daarmee sturend in de ontwikkeling van werkzaamheden van de veiligheidsregio (en haar partners) in deze periode.

Voor het bestrijden van rampen en crises, de uitvoering van het RRP en het RBP is een Regionaal Crisisplan (RCP) opgesteld. In het Regionaal Crisisplan zijn de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de hulpverleningsdiensten vastgelegd voor de bestrijding van rampen en crises. Het doel van het Regionaal Crisisplan is de samenwerking van brandweer, politie, GHOR en gemeenten bij het bestrijden van rampen en crises te verbeteren. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan kwetsbare groepen in de samenleving. Deze samenwerking wordt elk jaar geoefend.

Brandweer

De brandweer zorgt volgens bovenstaande plannen van de VRHM voor een optimale preventie en aanpak van branden, rampen en crises. Dit doen ze door de volgende prestaties te leveren:

- Planvorming, training en oefening voor een optimale crisisorganisatie.
- Planvorming rondom grootschalige, risicovolle evenementen.
- Inzet bij rampen en crisis
- Afspraken maken en toezien op naleven afspraken met Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

Taakveld: 1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat waren we van plan

Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid investeren in participatie, door de samenwerking in veiligheidsketen, bewoners, maatschappelijke organisaties te behouden en te bevorderen.

Hoe hebben we dat gedaan

Gemeente bepaalt de norm en betreft alle relevante partners en partijen.

Lokale initiatieven worden aangemoedigd.

Betrekken van stakeholders en bewoners bij evaluatie van APV(-beleid).

Gemeente bepaalt de norm en betreft alle relevante partners en partijen.

In 2017 zijn 52 burgernetmeldingen uitgezet, waarvan er 6 tijdskritisch waren. Na inbraken zijn er besmettingsbrieven (totaal 1140 stuks) bezorgd bij omliggende woningen. Hiermee zijn de buurtbewoners geïnformeerd en gealarmeerd en werden tevens verschillende preventie-adviezen verstrekt. Het aantal lokale deelnemers aan Burgernet is inmiddels uitgebreid tot bijna 2.500 (bijna 10%).

Lokale initiatieven.

Verspreid over de gemeente zijn inmiddels ruim 20 buurt-whatsapp-groepen opgezet waarmee buurtbewoners elkaar geïnformeerd houden van verdachte situaties in hun woonstraat. Met het tijdig alarmeren van verdachte situaties via 112 wordt de heterdaadkracht verder vergroot. Langs diverse invalswegen zijn borden geplaatst waarmee aan de verschillende buurt-whatsapp-groepen bekendheid wordt gegeven.

Evaluatie van APV (-beleid).

In december 2017 is door de gemeenteraad van Voorschoten een geactualiseerde APV vastgesteld waarbij in overleg met betrokken partijen, zoals politie en brandweer de deregulering van overbodige en verouderde regelgeving is meegenomen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Verwijzingen Halt	130	89
2	Harde kern jongeren	0	0
3	Winkeldiefstallen	<1	0,8
4	Geweldsmisdrijven	<1	2,8
5	Diefstallen uit woningen	<4	2,8
6	Vernielingen en beschadigingen in openbare ruimte	<4	4,0

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van bureau Halt met peildatum 2016 voor indicator 1, de KLPD met peildatum 2014 voor indicator 2 en het CBS voor de indicatoren 4, 5 en 6 met peildatum 2016. Voor de indicatoren geldt de score het aantal per 10.000 jongeren/ inwoners.

Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	1.1 Crisisbeheer en brandweer
Werkorganisatie Duivenvoorde	Alle taakvelden

In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken brandweer, politie, GHOR en de gemeenten samen aan de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de regio. De Veiligheidsregio Hollands Midden wil door samenwerking met en tussen allerlei partners de veiligheid en het gevoel van veiligheid in de regio vergroten.

Programma: Wat heeft het gekost

P1 Veiligheid bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primair	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	105	111	112
	Lasten	-1.388	-1.362	-1.302
	Saldo	-1.283	-1.251	-1.189
1.2 Openbare orde en veiligheid	Baten	19	19	15
	Lasten	-573	-564	-558
	Saldo	-554	-546	-542
Totaal baten		123	129	128
Totaal lasten		-1.960	-1.926	-1.859
Saldo van baten en lasten		-1.837	-1.797	-1.732
Onttrekking reserves		0	0	0
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		0	0	0
Programma resultaat		-1.837	-1.797	-1.732

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet Veiligheidsregio's • Drank- en Horecawet • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) • Wet Milieubeheer • Bouwbesluit 2012 • Winkeltijdenwet • Politiewet 2012 • Wet gemeenschappelijke regelingen • Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen • Wet tijdelijk Huisverbod	• Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Voorschoten • Verordening op de heffing en invordering van leges Voorschoten 2017 • Verordening winkeltijden Voorschoten 2013 • Integraal Veiligheidsplan 2015-2018 • Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden • Bouwverordening Voorschoten • Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving en omgevingsrecht Voorschoten • Brandbeveiligingsverordening Voorschoten 2010 • Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Voorschoten

P2 Verkeer en vervoer

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Verbeteren van de bereikbaarheid voor Voorschoten door goede aansluiting op het omringende net van snelwegen en een goede doorstroming van het verkeer richting Leiden en Leidschendam;
- Aandacht voor de verkeersveiligheid met name voor het langzaamverkeer, extra aandacht besteden we aan de veiligheid van schoolroutes;
- Goede kwaliteit van wegen en straten;
Behouden, en waar mogelijk uitbreiden, van het openbaar vervoer.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 2.1 Verkeer en vervoer

Wat waren we van plan

Verbeteren van de bereikbaarheid van Voorschoten.

Verbeteren van de verkeersveiligheid van vooral langzaam verkeer. Dit met name door gedragsbeïnvloeding.

Handhaven van het onderhoudsniveau van de wegen op minimaal niveau B, conform het beheerplan.

Hoe hebben we dat gedaan

Met provincie en gemeente Leiden blijven werken aan verbetering bereikbaarheid noordzijde Voorschoten.

***Vervangen en opnieuw afstellen verkeersregelininstallaties op invalswegen
Bewustwording van wegdeelnemers door opvallende objecten, snelheidsdisplays en beperkt fysieke remmende maatregelen.***

Advies opstellen op welke wijze een vervolg gegeven wordt aan de tweede ontsluiting Krimwijk.

Door de openbare ruimte en de daaronder vallende beheerarealen schoon, heel en veilig te houden.

Door uitvoering van de vastgestelde beheerplannen.

Verbetering bereikbaarheid noordzijde Voorschoten

Medio 2017 is de aannemerscombinatie Comol5 in opdracht van de provincie begonnen met de (voorbereidende) bouwwerkzaamheden van de RijnlandRoute. De rol van de gemeente in dit project is mede vooral te bewaken dat zo weinig mogelijk overlast ontstaat door deze werkzaamheden. Voor wat betreft het Lammenschansplein heeft veelvuldig bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de provincie en de gemeente Leiden voor een zo spoedige mogelijke aanpak van dit knelpunt binnen een voor Voorschoten acceptabele mate van verkeershinder.

Vervangen en opnieuw afstellen verkeersregelininstallaties

Op een zestal kruispunten binnen Voorschoten heeft het afgelopen jaar onderhoud aan de verkeersregelininstallaties plaats gevonden. De nieuwe installaties reageren sneller op het verkeer en zijn meer voertuigafhankelijk ingesteld, waardoor niet onnodig lang op groen licht hoeft te worden gewacht. Daarnaast zijn bij verschillende kruispunten ook de masten vervangen en wachttijdvoorspellers aangebracht. Op die manier is voor een voetganger of fietsers ook duidelijk te zien hoe lang er nog gewacht moet worden.

Tweede ontsluiting Krimwijk II

De overeenkomst met de ontwikkelaar inzake de noordelijke ontsluiting van de woonwijk Krimwijk II is afgerond.

Verkeersveiligheid en leefbaarheid

Begin van het jaar is het Verkeersplan Voorschoten 2017-2020 door de raad vastgesteld. In het plan is opgenomen dat *verkeersveiligheid* prevaleert boven *leefbaarheid* en *leefbaarheid* boven *bereikbaarheid*.

In overleg met het actiecomité Nassauwijk Leefbaar zijn diverse verkeersmaatregelen in de Nassauwijk uitgevoerd om de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de wijk verder te verbeteren. Ook in 2017 is in overleg met scholen, politie en andere partijen aandacht besteed aan de verkeersveiligheid rondom schoolomgevingen. Zo is onder andere de campagne 'De scholen zijn weer begonnen' feestelijk van start gegaan bij de Nutsbasisschool.

Het verkeersonderzoek Leidseweg Noord is gestart om vervolgens met alle belanghebbenden een integraal schetsontwerp voor de gehele Leidseweg Noord en een voorlopig ontwerp voor het zuidelijke gedeelte van de Leidseweg Noord op te kunnen stellen.

Openbare ruimte en beheerplannen

In 2017 is de grootschalige reconstructie van het Knooppunt Voorschoten en het kruispunt Koninklijke Marinelaan - Schoolstraat afgerond. In combinatie met de ontwikkelingen binnen het dorpscentrum en in het bijzonder op het Deltaplein is het kwaliteitsbeeld in dit deel van Voorschoten sterk verbeterd. Daarnaast is in 2017 ook de reconstructie van de Mozartlaan uitgevoerd.

De informatie over de beheerplannen is terug te lezen in de paragraaf kapitaalgoederen.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Geregistreerde verkeersongevallen	0<67	48
2	Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	0<19	11
3	Verkeersdoden	0	n.b.

De laatst bekende peildatum is 1 juli 2017.

Taakveld: 2.2 Parkeren

Wat waren we van plan

Het reguleren van het parkeeraanbod waarbij dit geen beperkingen oplevert voor het behoud van het voorzieningenniveau.

Voldoende parkeergelegenheid voor alle doelgroepen zodanig dat de kwaliteit van de leefomgeving gewaarborgd is.

Hoe hebben we dat gedaan

Continueren blauwe zone centrum Voorschoten.

Bevorderen uitbreiding fietsparkeren bij station Voorschoten.

Centrum Voorschoten

In samenspraak met de Taskforce Centrum zijn de voorbereidingen gestart om te komen tot een plan voor het centrum inclusief verkeersmaatregelen.

Fietsparkeren bij station Voorschoten

Medio 2017 is de vergunning verleend voor uitbreiding van de fietsenstallingen bij station Voorschoten. De gemeente dringt bij ProRail aan op een spoedige start en uitvoering van de werkzaamheden.

Electrische oplaadpalen

Om meer elektrische oplaadpalen te kunnen plaatsen is de gemeente Voorschoten samen met 18 andere deelnemende gemeenten, een concessie aangegaan met Engie Infra & Mobility B.V.. Dit draagt bij aan een verduurzaming van het wagenpark en een verbetering van de lokale luchtkwaliteit. Eind 2017 waren er 39 openbare oplaadpunten in Voorschoten aanwezig.

Taakveld: 2.3 Recreatieve havens

Wat waren we van plan

Verbinden van waterrecreatie met het centrum door bijvoorbeeld een passantenhaven en het faciliteren van waterrecreatie in Voorschoten.

Hoe hebben we dat gedaan

Doelen en onderhoud water zijn beschreven in taakveld 2.4.

Vervolgstappen passantenhaven o.b.v. resultaat haalbaarheidsstudie.

Plan voor uitbreiding van Haven de Kom.

Passantenhaven

De haalbaarheid van een kleine passantenhaven is gezamenlijk met marktpartijen onderzocht. Een Passantenhaven kan onder voorwaarden haalbaar zijn. Een haven is altijd een onderdeel van een stedelijke ontwikkeling om dit financieel haalbaar te maken. Bij ontwikkelingen die in het centrum gaan spelen kan het kader waarbinnen een passantenhaven mogelijk is, door marktpartijen worden benut voor hun planvorming.

Haven de Kom.

De voorbereidingen zijn in 2017 opgestart en is een voorbereiding vergunning Waterwet opgestart. In 2018 gaan we aanbesteden en uitvoeren. De verwachting afhankelijk van het verkrijgen van de vergunning is een uiterlijke einddatum 31 mei 2018.

Taakveld: 2.4 Economische havens en waterwegen

Wat waren we van plan

Waterwegen.

Hoe hebben we dat gedaan

Het frequent monitoren van waterkwaliteit en waterkwantiteit.

Het frequent inspecteren op constructieve veiligheid van de waterbouwkundige kunstwerken.

Het nemen van effectieve en efficiënte maatregelen.

Waterwegen.

Samen met het Hoogheemraadschap van Rijnland, de watersportverenigingen, visvereniging en sportvisserij Zuidwest Nederland is er afstemming geweest over de waterkwaliteit en de onderhoudsstaat van de waterbouwkundige kunstwerken. Het afgelopen jaar zijn er verschillende

metingen uitgevoerd om de waterkwaliteit in beeld te brengen. Om te bepalen welke maatregelen effectief zijn om de waterkwaliteit te verbeteren, moet de kwaliteit een langere periode gemeten worden.

Taakveld: 2.5 Openbaar vervoer

Wat waren we van plan

Behoud van de kwaliteit van het huidige openbaar vervoersnetwerk.

Hoe hebben we dat gedaan

Inzet gericht op tenminste behoud bestaande kwaliteit en waar mogelijk kwaliteitsverbeteringen nastreven.

Behoud bestaande kwaliteit en verbeteringen nastreven

Jaarlijks wordt de gemeente in de gelegenheid gesteld om (nieuwe) wensen en suggesties voor de dienstregeling in te dienen. Door Voorschoten is (via Holland Rijnland) richting Arriva o.a. voorgesteld om buslijn 45 weer door de Vlietwijk te laten rijden en een busverbinding richting Wassenaar en verder richting het strand in te stellen. Dit verzoek is (wederom) niet overgenomen.

Programma: Wat heeft het gekost

P2 Verkeer en vervoer bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primair	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
2.1 Verkeer en vervoer	Baten	78	103	191
	Lasten	-2.127	-1.877	-2.369
	Saldo	-2.050	-1.775	-2.178
2.2 Parkeren	Baten	12	12	14
	Lasten	-30	-30	-43
	Saldo	-18	-18	-29
2.4 Economische havens en waterwegen	Baten	0	0	0
	Lasten	0	0	0
	Saldo	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	Baten	0	0	0
	Lasten	-10	-10	-10
	Saldo	-10	-10	-10
Totaal baten		90	115	205
Totaal lasten		-2.167	-1.917	-2.422
Saldo van baten en lasten		-2.077	-1.802	-2.217
Onttrekking reserves		0	4.170	4.164
Toevoeging reserves		-187	-4.270	-4.270
Mutaties reserves		-187	-100	-106
Programma resultaat		-2.264	-1.902	-2.323

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet personenvervoer • Wet Milieubeheer • Waterwet • Wegenwet • Wet Informatie Uitwisseling • Ondergrondse Netten (WION) • Wet Algemene bepalingen en omgevingsrecht (Wabo) • Besluit omgevingsrecht (Bor) • Wet bodembescherming • Monumentenwet 1988 • Bouwbesluit 2012 • Wegenverkeerswet 1994 • Waterschapswet • Wet ruimtelijke ordening	• Bouwverordening • Algemene Plaatselijke verordening Voorschoten (APV) • Nota Cultureel Erfgoed • Erfgoedverordening 2016 • Beheerplan Water • Beheerplan Openbare Verlichting • Beheerplan Bruggen • Beheerplan Wegen • Beheerplan Verkeersinstallaties • Waterbeheerplan Hoogheemraadschap van Rijnland • Verordening naamgeving en nummering (adressen) Voorschoten • Wegsleeperverordening Voorschoten 2006

P3 Economie

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven, winkels en horeca;
- Meer werkgelegenheid, met aandacht voor banen in de duurzame sector en voor duurzaam ondernemen;
- Vitaal en aantrekkelijk houden van het centrum voor inwoners en toeristen.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 3.1 Economische ontwikkeling

Wat waren we van plan

Versterken en toekomstbestendig maken van de centrumfunctie van Voorschoten samen met ondernemers en inwoners.

Vergroten van de aantrekkelijkheid van het vestigingsklimaat voor bedrijvigheid in samenwerking met de regio.

Stimuleren van werkgelegenheid met aandacht voor duurzame bedrijvigheid.

Hoe hebben we dat gedaan

Meewerken aan uitvoering Economische Agenda Leidse Regio.

Versterken, herinrichting en kwaliteitsverbetering centrum.

Bijdragen aan Centrummanager Voorschoten. Stimuleren afstemming vraag en aanbod werklocaties voor ZZP-ers.

Samenwerking accountmanagement en W&I.

Economische Agenda Leidse Regio

Voorschoten werkt intensief samen met Economie071 (Economische Agenda Leidse regio) en overlegt regelmatig met regio Holland Rijnland. De inschrijvingen van expats in Voorschoten geschieden vanaf 2017 via het nieuwe regionale Expat Centre. Voorschoten is één van de trekkers van het Centrum voor Vitaliteit, welke een netwerkfunctie heeft voor de zorgondernemers in de regio. Ook is vanuit Economie071 de bedrijventerreinstrategie opgestart met als doel op lange termijn evenwicht te brengen in de vraag en aanbod.

Taskforce, centrummanager en kwaliteitsverbetering centrum

In 2017 is gewerkt aan het uitvoeringsprogramma economische visie. Het versterken van het centrum is niet alleen economisch van belang, maar het is ook het hart van het dorp, waar je contacten legt en je mededorpsgenoten ontmoet. Gezamenlijk met de Taskforce Dorpscentrum zijn verkeersmaatregelen opgesteld waardoor, na vaststelling en invoering, het centrum veiliger wordt en de verblijfsfunctie van het centrum wordt versterkt.

Tevens heeft de Taskforce Dorpscentrum samen met de gemeente gewerkt aan het opstellen van kwalitatieve maatregelen op hoofdlijnen die de doorstroming, de historische waarden, de bereikbaarheid versterken en de toegankelijkheid van het centrum vergroot.

Er zijn meerdere overleggen gevoerd over de rol van de Taskforce Dorpscentrum. Dit heeft ertoe geleid dat zij een officieel adviesorgaan van het college gaan worden en een vertegenwoordiging van de diverse belanghebbenden in het centrum. De rol en taken van de centrummanager zijn besproken en in uitvoering. De samenwerking tussen accountmanagement en W&I is gecontinueerd. De leegstand in het centrum ligt onder het niveau van de onvermijdelijke frictie leegstand.

ZZP-ers

In 2017 is de mismatch tussen de vraag van ZZP-ers en het aanbod van werklocaties onder de aandacht gebracht bij de eigenaren van de bedrijfsverzamelgebouwen. Naar aanleiding hiervan is gestart met het maken van een samenwerkingsplan om de bedrijfsverzamelgebouwen beter zichtbaar te maken en op de kaart te zetten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Funciemenging, (% Weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen (bv. 60 betekent meer woningen als banen)		n.b.
2	Vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar		n.b.

Taakveld: 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat waren we van plan

Zorgdragen voor, en stimuleren van, een hoog kwaliteitsniveau van de bedrijfsinfrastructuur.

Hoe hebben we dat gedaan

Opstellen beeldkwaliteitsplan voor het centrum.

Versterken van winkelcentrum Hofland.

Beeldkwaliteitsplan centrum

In overleg met de centrummanager wordt gewerkt aan een beeldkwaliteitsplan en wordt de komende periode de scope van het beeldkwaliteitsplan vastgelegd.

Winkelcentrum Hofland

Winkelcentrum Hofland is een belangrijk winkelgebied. De openbare buitenruimte aan de voorzijde van het winkelcentrum heeft een kwaliteitsslag ondergaan. Verder zijn er gesprekken gaande over aanvullende maatregelen die de kwaliteit van de openbare ruimte vergroten.

Taakveld: 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Wat waren we van plan

Versterken samenhang en gebiedskwaliteiten door het instellen van een goed werkende parkmanagementorganisatie.

Streven naar optimale dienstverlening aan ondernemers door het E-loket en vermindering van de regeldruk.

Hoe hebben we dat gedaan

Uitvoeren Bedrijven investeringszone (BIZ) Dobbewijk.

Opstarten BIZ Rouwkooplaan en voor de pandeigenaren centrum.

BIZ Dobbewijk

Per 1 januari 2017 is een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) op bedrijventerrein Dobbewijk gerealiseerd. De ondernemers op het bedrijventerrein, politie, brandweer en de gemeente Voorschoten hebben de krachten gebundeld en samengewerkt waardoor het certificaat Keurmerk Veilig Ondernemen Bedrijventerreinen voor de Dobbewijk is verkregen.

Rouwkooplaan

De openbare ruimte van het bedrijventerrein Rouwkooplaan heeft een kwaliteitsslag ondergaan, waardoor de veiligheid en het vestigingsklimaat is verbeterd. De pandeigenaren aan de Rouwkooplaan hebben zich verenigd in een vereniging van eigenaren.

Markt

Elke vrijdag is een weekmarkt georganiseerd in de Voorstraat met een zo evenwichtig mogelijk aanbod. In overleg met de horeca van de Voorstraat en de marktcommissie zijn enige wijzigingen van marktstandplaatsen doorgevoerd, teneinde het uitzicht van de terrassen minder te verstoren. De standplaatsen zijn uitgegeven overeenkomstig het standplaatsenbeleid. Marktgelden en standplaatsgelden zijn (zo veel mogelijk) kostendekkend.

Taakveld: 3.4 Economische promotie

Wat waren we van plan

Beter op de kaart zetten wat Voorschoten te bieden heeft door het verbeteren van de toeristische infrastructuur. Toeristen zullen hierdoor meer besteden.

Hoe hebben we dat gedaan

Vormgeven Toeristisch Overleg.

Uitvoeren projecten Roadmap gebieds-marketing (o.a. zorgdragen voor een digitaal en/of fysiek informatiepunt en een volledige en vindbare evenementenkalender).

Uitvoering geven aan project 'Be good and tell it' Economie 071'.

Verbeteren toeristische bewegwijzering.

Samenwerken toeristische sector regio Leiden en Den Haag.

Gebiedsmarketing en Roadmap

In 2017 heeft de gemeente samen met gemeente Wassenaar en ondernemers het toeristisch overleg verder vormgegeven. Zo is de Roadmap gebiedsmarketing officieel aan wethouders overhandigd en hebben ondernemers Stichting Wassenaar-Voorschoten Marketing opgericht. Ook is met een convenant de samenwerking tussen gemeenten en de stichting bekrachtigd. Als uitvoering van de Roadmap gebiedsmarketing heeft de stichting met hulp van de gemeente en Leiden Marketing een start gemaakt met de on-line marketing. De toeristische website is in concept gereed en de eerste verkennende gesprekken voor het verbeteren van de toeristische bewegwijzering hebben plaatsgevonden.

Samenwerking toeristische sector regio Leiden en Den Haag

Als uitvoering van het project "Be Good and tell it" is met regiogemeenten onder andere gewerkt aan een toeristisch magazine, die onder ondernemers en regionale inwoners is verspreid.

Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

Programma: Wat heeft het gekost

P3 Economie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primair	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
3.1 Economische ontwikkeling	Baten	0	27	25
	Lasten	-158	-257	-252
	Saldo	-158	-230	-228
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	Baten	40	40	35
	Lasten	-68	-68	-84
	Saldo	-29	-29	-49
3.4 Economische promotie	Baten	71	71	115
	Lasten	-20	-20	-25
	Saldo	51	51	90
Totaal baten		110	137	175
Totaal lasten		-246	-345	-362
Saldo van baten en lasten		-136	-208	-187
Onttrekking reserves		0	72	72
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		0	72	72
Programma resultaat		-136	-136	-115

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Participatiewet • Wet op de Bedrijveninvesteringszones	• Verordening toeristenbelasting • Marktverordening Voorschoten 2012 • Marktgeldenvoerordening Voorschoten 2017 • Verordening bedrijveninvesteringszone Dobbewijk 2017 • Verordening rechten paardenmarkt 2012

P4 Onderwijs

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Al onze inwoners hebben de mogelijkheid hebben om hun talenten te ontwikkelen. Hiervoor is het noodzakelijk dat alle kinderen goed onderwijs krijgen;
- Het is belangrijk dat in Voorschoten goede en adequate onderwijshuisvesting is voor alle scholen. Hieronder vallen zowel de gebouwen als de schoolpleinen;
- We willen sociale achterstanden en taalachterstanden voorkomen;
- We willen schooluitval en schoolverzuim voorkomen.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 4.1 Openbaar basisonderwijs

Wat waren we van plan

Zorg dragen voor voldoende openbaar onderwijs.

Hoe hebben we dat gedaan

Uitvoering wettelijke taken.

Voldoende openbaar onderwijs.

Door het uitvoeren van de wettelijke taken is voldaan aan voldoende openbaar onderwijs. Het bestuur van het openbaar onderwijs is overgedragen. De gemeente heeft nog een toezichthoudende taak.

Taakveld: 4.2 Onderwijshuisvesting

Wat waren we van plan

Goede onderwijshuisvesting.

De kwaliteit van de onderwijsgebouwen behouden na de overheveling van de verantwoordelijkheid van het buitenonderhoud naar de schoolbesturen.

Hoe hebben we dat gedaan

Aanvragen behandelen voor uitbreiding of nieuwbouw.

Onderwijshuisvesting.

De aanvraag voor renovatie van de Nutsschool is afgewezen omdat dit geen gemeentelijke voorziening in de huisvesting is, het buitenonderhoud van scholen is geen gemeentelijke taak meer. In het kader van de overgangsregeling zijn betalingen aan de schoolbesturen van de stichtingen Panta Rhei en SKOON (Stichting Katholiek en Openbaar Onderwijs in Noord-Holland) gedaan.

Taakveld: 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat waren we van plan

Ieder kind krijgt zoveel mogelijk de ondersteuning die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij het geschikte onderwijs.

Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen worden voorkomen. Kinderen tot 4 jaar hebben hierbij onze speciale aandacht.

Kinderen de mogelijkheid bieden om hun talenten te ontwikkelen.

Hoe hebben we dat gedaan

Schakelklas voortzetten.

VVE-beleid bijstellen en uitvoeren.

Uitvoering Harmonisatiewet monitoren.

Subsidiebeleid uitvoeren.

Uitvoering Actieplan Jeugdwerkgelegenheid.

Schakelklas.

Samen met gemeente Wassenaar is in 2016 voor alle vluchtelingenkinderen een schakelklas gerealiseerd. Door het teruglopende aantal vluchtelingenkinderen is de klas na de zomer gestopt. Binnen de scholen is afgestemd hoe nareizende kinderen voldoende taalondersteuning krijgen. Kinderen vanaf 12 jaar gaan naar de schakelklassen voortgezet onderwijs. Dit verloopt naar wens.

Met de samenwerkingsverbanden primair en voortgezet onderwijs en de zeven regiogemeenten is structureel overleg gevoerd, waarbij de ontwikkelingsmogelijkheden en talenten van kinderen centraal staan. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de wet Passend Onderwijs (per 1 augustus 2014).

VVE-beleid.

De Stichting Kinderspeelzaal Voorschoten (SKV) voerde in 2017 het VVE-beleid uit voor de gemeente. SKV wordt hiervoor structureel gesubsidieerd.

Harmonisatiewet

SKV is voorbereid op de gevolgen van de Harmonisatiewet die per 1 januari 2018 in werking treedt. Deze wet maakt het mogelijk dat iedere peuter minimaal 2 ochtenden per week naar peuter-/kinderopvang kan.

Actieplan Jeugdwerkgelegenheid

“Alle jongeren van de bank” dat is het motto van het Plan van aanpak Jeugdwerkgelegenheid. Aan de hand van vijf ambities biedt de gemeente perspectief aan alle jongeren tot 27 jaar. Naast de inzet op deze maatregelen hebben ook de economische omstandigheden bijgedragen aan de daling van de jeugdwerkloosheid, een dalende trend is zichtbaar op zowel landelijk als lokaal niveau. Een concrete actie die hieraan heeft bijgedragen, is Jongeren in de Lift (netwerkbijeenkomst). Gemiddeld vindt namelijk de helft van de deelnemers hierna een baan.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	3	3,3
2	Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	53	8,2
3	Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	1,6	1,5
4	Achterstandsleerlingen	4,7	nb

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van WIJZ Jeugd & Leerplicht RMC met peildatum de periode 2016-2017 voor de indicatoren 1 en 2 en de periode 2015-2016 voor indicator 3. Indicator nr. 4 is afkomstig van het Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel met peildatum 2012.

Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
GR Holland Rijnland (RBL)	Onderwijs: Leerplicht

Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied. Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren en draagt daardoor bij aan een krachtige regiosamenwerking.

Programma: Wat heeft het gekost

P4 Onderwijs bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primair	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
4.1 Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	29
	Lasten	-207	-181	-222
	Saldo	-207	-181	-192
4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	46	42	91
	Lasten	-947	-965	-1.021
	Saldo	-901	-922	-930
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Baten	7	32	33
	Lasten	-496	-579	-553
	Saldo	-489	-547	-520
Totaal baten		53	75	153
Totaal lasten		-1.649	-1.725	-1.796
Saldo van baten en lasten		-1.597	-1.650	-1.642
Onttrekking reserves		0	31	19
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		0	31	19
Programma resultaat		-1.597	-1.619	-1.623

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet op het primair onderwijs • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Wet op het voortgezet onderwijs • Wet educatie- en beroepsonderwijs • Leerplichtwet 1969 • Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen • Jeugdwet	• Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015 • Verordening leerlingenvervoer gemeente Voorschoten 2014 • Verordening materiële gelijkstelling onderwijs gemeente Voorschoten • Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Voorschoten • Verordening individuele studietoelage Voorschoten 2015 • Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen • Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid gemeente Voorschoten

P5 Sport, cultuur en recreatie

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Gezonde, betrokken en actieve inwoners en sterke verenigingen. Sport is in onze visie belangrijk voor een gezonde en sociale samenleving. Daarom stimuleren wij de samenwerking van sportverenigingen;
- We willen dat onze inwoners actief mee kunnen doen aan culturele activiteiten.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 5.1 Sportbeleid en activering

Wat waren we van plan

De gemeente vormt een constructieve gesprekspartner voor de verenigingen.

De verenigingen werken met elkaar samen als daarmee het bestaansrecht kan worden gegarandeerd en kostenvoordelen kunnen worden behaald.

De subsidies worden efficiënt ingezet.

De kosten voor de (sport)voorzieningen komen meer terecht bij de gebruikers.

Hoe hebben we dat gedaan

Netwerk bijeenkomsten kennisoverdracht.

Uitvoering subsidiebeleid.

Sportbeleid met een visie op kostendekkende huur sportaccommodaties.

Netwerk bijeenkomsten kennisoverdracht.

Oriënterende gesprekken zijn gestart om de organisatie van een zogenaamd "sportcafé" op te starten. Doel hiervan is om de sportverenigingen bij elkaar te brengen om daarmee de onderlinge samenwerking te faciliteren.

Subsidiebeleid.

De subsidiecriteria met betrekking tot sport activiteiten zijn gericht op jeugdactiviteiten.

Sportbeleid.

Het formuleren van nieuw sportbeleid is doorgeschoven. Een nieuwe planning hiervoor zal na de gemeenteraadsverkiezingen 2018 worden opgeleverd.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Niet sporters (%)	45%	43,1%

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van Gezondheidsmonitor volwassenen peildatum 2016

Taakveld: 5.2 Sport-accommodaties

Wat waren we van plan

De verenigingen maken optimaal gebruik van de beschikbare ruimte.

Zorgvuldig contractbeheer, transparante huur- en/of gebruiksvergoeding.

Hoe hebben we dat gedaan

Samenwerking verenigingen en sociaal domein stimuleren.

Inzicht in kosten en opbrengsten sportaccommodaties.

Contractmanagement.

Samenwerking verenigingen en sociaal domein.

De hockeyvereniging Forescate heeft afgelopen jaar geparticipeerd in de landelijke pilot "Buurthuis van de toekomst". Hierdoor zijn er diverse contacten gelegd tussen de sportvereniging enerzijds en lokale zorg-, welzijns- en maatschappelijke instellingen anderzijds. Dit heeft geresulteerd in activiteiten voor bijvoorbeeld ouderen, die hiervoor gebruik konden maken van de faciliteiten van de sportverenigingen.

Kosten en opbrengsten sportaccommodaties.

In 2017 is het vaststellen van de sportnota uitgesteld. Hierin is opgenomen dat de kosten en opbrengsten van sportaccommodaties in kaart worden gebracht en dat deze accommodaties kostendekkend worden gemaakt. Dit onderzoek zal starten na vaststelling van de nota.

Contractmanagement.

De overeenkomsten met sportverenigingen zijn in kaart gebracht. Om tot een effectief contractmanagement te komen zal een inhoudelijke inventarisatie volgen.

Taakveld: 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Wat waren we van plan

Versterken van de gezamenlijke culturele functies van de Dorpskerk, het Ambachts- en Baljuwhuis en het Museum Voorschoten om daarmee de aantrekkelijkheid van het centrum vergroten.

Vitale culturele functies.

Hoe hebben we dat gedaan

Samenwerking stimuleren.

Uitvoering geven aan subsidiebeleid.

Uitvoering geven aan de cultuurnota.

Samenwerking.

Daar waar mogelijk is ingezet op het stimuleren van samenwerking. Bij bijeenkomsten en overleggen in het kader van onder meer het subsidiebeleid is veel aandacht geschonken aan dit onderwerp. De Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar organiseerde een netwerkbijeenkomst voor het culturele veld, waarin voorbeelden van samenwerking werden gegeven en informatie is verstrekt over het fenomeen beursvloer.

Subsidiebeleid.

Subsidiecriteria met betrekking tot culturele activiteiten zijn gericht op onder meer het bevorderen van samenwerking, zelfwerkzaamheid en het bijdragen aan een bruisend cultureel (verenigings-) leven. In 2017 ontvingen 25 organisaties een subsidie voor culturele activiteiten in Voorschoten. Daaronder zijn ook organisaties die zich richten op de realisering van evenementen en activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed.

Cultuurnota.

De Cultuurnota Voorschoten 2017-2020 'Verbinden, meedoen en versterken' is er mede op gericht om het diverse en brede culturaanbod in Voorschoten ook in de toekomst zoveel mogelijk te behouden, waarbij cultuur ook bijdraagt en van waarde is binnen het sociaal domein en economie. De nota is gericht op de periode 2017-2020. In 2017 is naar aanleiding van het herstelplan een heroriëntatie gestart op de uitvoeringsmogelijkheden van de nota in relatie tot de hiervoor beschikbare middelen.

Taakveld: 5.4 Musea

Wat waren we van plan

Het faciliteren van het Museum Voorschoten.

Hoe hebben we dat gedaan

Uitvoering geven aan het subsidiebeleid.

Subsidiebeleid.

Museum Voorschoten is één van de organisaties die in 2017 een subsidie ontvingen op basis van het subsidieplan 2017-2020 en de algemene subsidieverordening Voorschoten 2016. Indien mogelijk vindt gemeentelijke facilitering van het museum plaats door middel van bruikleen uit de Voorschotense gemeentelijke collectie.

Taakveld: 5.5 Cultureel erfgoed

Wat waren we van plan

Koesteren van het tastbare historische karakter van ons dorp waarbij onze monumenten onderdeel blijven van het dagelijks leven.

Hoe hebben we dat gedaan

Realiseren van het uitvoeringsprogramma voor cultureel erfgoed en archeologie.

Stimuleren en faciliteren dat erfgoed als inspiratiebron, katalysator en toetssteen in een vroegtijdig stadium bij ontwikkelingen wordt betrokken.

Stimuleren en faciliteren van projecten, die kennis- en draagvlak over erfgoed bevorderen (Canon).

Stimuleren van samenwerking met partners, waaronder het vrijwilligerswerk.

Cultureel erfgoed en archeologie.

Er zijn 7 nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen. Het aanwijzingsverzoek voor de Moeder Godskerk is in behandeling genomen. Een vooroverleg is gestart om in overleg met de eigenaar de herbestemmingsmogelijkheden te onderzoeken. Op 31 december 2017 waren er 84 monumenten. Voor het ontwikkelen van kennisoverdracht is in april 2017 door de werkgroep van het Lokaal Erfgoed Platform een eerste opzet gemaakt van de website. Hiervoor heeft, in samenwerking met Vereniging Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten, een consultatieronde plaatsgevonden. In 2017 was het thema van de Open Monumentendag "burgers en buitenlui". Voor de tweede keer is een informatieve kaart met de te bezoeken monumenten gemaakt.

Met financiële steun van de Provincie worden binnen de Erfgoedlijnen projecten gerealiseerd. Afgerond zijn dit jaar de projecten Kasteel Duivenvoorde, Huize Berbice en Hermitage Beresteijn. In april 2017 heeft het Erfgoedhuis onderzoeksresultaten gepresenteerd met handreikingen voor een goed beheer en het herstel van de landschapsparken in Zuid-Holland. Vervolgens is in oktober het project de Groene Loper afgerond met de presentatie van het LandGOEDwandelen. Naast een website is er ook een brochure en een kaart met vijf wandelroutes gemaakt. De routes sluiten aan bij het knooppuntennetwerk, waarbij op informatiepanelen meer valt te lezen over de geschiedenis van de buitenplaatsen. www.landgoedwandelen.nl. Aanvullend hierop zijn ook panelen voor Rosenburgh ontwikkeld. Gestart is met het project voor de Umfahrungsweeg om te kijken welke mogelijkheden er zijn om de route beter te benutten en beleefbaar te maken. Het gaat om een route van grote (inter)nationale betekenis, die door de vermaarde architecten J.D. Zocher jr en C.E.A. Petzold in de 19de eeuw is aangelegd langs de bezittingen van de prins Frederik der Nederlanden.

De historische grenspalen zijn in kaart gebracht en raadpleegbaar gemaakt via een website. Hieraan zijn wandelroutes en een kinderspeurtocht gekoppeld.

Taakveld: 5.6 Media

Wat waren we van plan

Een ondernemende, betaalbare bibliotheek voor alle inwoners, met waar mogelijk differentiatie op het gebied van financieringsbronnen, activiteiten en samenwerkingspartners.

Een vitaal cultureel centrum.

Hoe hebben we dat gedaan

Nieuwe afspraken met de bibliotheek.

Communicatie rondom culturele voorzieningen en evenementen.

De bibliotheek.

In het kader van de certificering heeft de bibliotheek meer focus aangebracht in haar beleid, waarbij de bibliotheek zich meer ondernemend opstelt. Ook realiseert de bibliotheek activiteiten gericht op het versterken van zelfredzaamheid en participatie in de vorm van onder meer 'Het Taalhuis' en 'Digisterker'. Tussen de gemeente en de bibliotheek heeft regelmatig overleg plaatsgevonden, waarbij informatie en afspraken worden gedeeld.

Communicatie.

Informatie over culturele voorzieningen en evenementen was in 2017 onder meer te vinden op de evenementenkalender op de website van de gemeente Voorschoten en het digitale Cultuurinformatiepunt Voorschoten-Wassenaar op de website van de Openbare Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar. In regioverband heeft overleg plaatsgevonden over communicatie rondom culturele activiteiten, waar mogelijk worden voortaan activiteiten met een regionale uitstraling gezamenlijk gepromoot.

Taakveld: 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Wat waren we van plan

Betrekken van bewoners bij het onderhoud van het openbaar groen.

Het met partners vitaal en authentiek houden van het buitengebied Duin Horst en Weide.

Herstellen van het als rijksmonument beschermde gemeentelijk deel van het park Ter Wadding.

Hoe hebben we dat gedaan

Samen met bewoners invulling geven aan adoptiegroen.

Uitvoeren Meerjarenprogramma Duin Horst en Weide.

Afronden van herstel gemeentelijk deel park historische buitenplaats Ter Wadding.

Deelname aan thema's binnen het Nationaalpark Hollandse Duinen.

Adoptiegroen.

Het afgelopen jaar is opnieuw een succesjaar op het gebied van adoptiegroen geworden. Veel bewoners zijn aan de slag gegaan met het onderhoud van plantvakken, waaronder in de wijk het Wedde. Ook zijn er nieuwe folders opgemaakt.

Duin Horst & Weide.

In 2016 zijn door bureau West 8 de voorstellen afgerond voor het realiseren van zogenaamde slow lanes/Hollandse banen (in opdracht van de Metropoolregio). Dit zijn brede recreatieve verbindingen, die aantrekkelijk zijn ingericht en gelijktijdig gebruikt kunnen worden door wandelaars, fietsers, hardlopers, skaters, ruiters etc. In het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide zijn twee Hollandse banen opgenomen. Een "baan" loopt langs de Vliet (aan Leidschendamse kant) richting Leiden; de tweede baan loopt van Zoetermeer door Leidschendam-Voorburg, Voorschoten en Wassenaar naar zee. In 2017 is onderzocht hoe invulling kan worden gegeven aan dit concept van de Hollandse Baan zonder het doen van grootschalige ingrepen in het landschap.

Verder is het Laantje van Van Wissen opgeknapt en recreatief aantrekkelijker gemaakt. Dit vormt een onderdeel van het recreatief netwerk in Duin Horst & Weide en hiermee is invulling gegeven aan de recreatieve doelstellingen voor de Duivenvoordecorridor.

Buitenplaats Ter Wadding.

In 2016 is de visie en het herstel – en beheerplan voor Ter Wadding afgerond. De boomfeestdag 2016 vormde de start van de herstelwerkzaamheden voor het gemeentelijk deel van het park. Een oude boomgaard is met historische appelrassen beplant. In 2017 is het herstel van het gemeentelijk park rond de buitenplaats Ter Wadding afgerond. De paden zijn hersteld en van een halfverharding voorzien, de waterhuishouding is op orde gebracht, struiken en bomen weer aangeplant.

Nationaalpark Hollandse Duinen.

In 2016 is Hollandse Duinen aangewezen als nationaal park. In 2017 is gewerkt aan een ambitiedocument: Verbinden, verankeren en versterken. Het ambitiedocument vormt de basis voor een uitvoeringsprogramma en opzet voor de organisatie. De insteek van Voorschoten is hierbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij het Meerjarenprogramma Duin Horst & Weide en andere lopende trajecten.

Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Leidsche Ommelanden	5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie
Landschapstafel Duin, Horst en Weide	5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

De doelstelling is het buitengebied Duin Horst en Weide met partners vitaal en authentiek houden. In 2017 is uitvoering gegeven aan het meerjarenprogramma Duin Horst & Weide door uitvoeren van projecten (aanleg recreatiepaden, voorbereiding van ecologische en recreatieve projecten). Een deel van deze projecten is uitgevoerd binnen het kader van het samenwerkingsverband Leidse Ommelanden.

Programma: Wat heeft het gekost

P5 Sport, cultuur en recreatie bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primaire	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
5.1 Sportbeleid en activering	Baten	0	0	0
	Lasten	-197	-197	-185
	Saldo	-197	-197	-185
5.2 Sport-accommodaties	Baten	68	68	270
	Lasten	-1.155	-1.101	-1.203
	Saldo	-1.087	-1.033	-933
5.3 Cultuurpresentatie, -prod.en-particip	Baten	20	23	58
	Lasten	-416	-428	-311
	Saldo	-396	-405	-253
5.4 Musea	Baten	0	0	0
	Lasten	-13	-13	-13
	Saldo	-13	-13	-13
5.5 Cultureel erfgoed	Baten	30	25	28
	Lasten	-263	-265	-210
	Saldo	-233	-240	-182
5.6 Media	Baten	18	18	18
	Lasten	-409	-397	-366
	Saldo	-391	-378	-348
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Baten	205	870	175
	Lasten	-2.707	-3.304	-2.588
	Saldo	-2.502	-2.434	-2.413
Totaal baten		342	1.004	549
Totaal lasten		-5.161	-5.706	-4.877
Saldo van baten en lasten		-4.819	-4.702	-4.328

Onttrekking reserves	51	541	523
Toevoeging reserves	-92	-567	-567
Mutaties reserves	-42	-26	-44

Programma resultaat	-4.861	-4.728	-4.372
----------------------------	---------------	---------------	---------------

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet ruimtelijke ordening • Besluit ruimtelijke ordening • Erfgoedwet • Wet op het specifiek cultuurbeleid • Telecommunicatiewet • Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen • Mediawet (artikel 2.170a) • Wet natuurbescherming • Warenwetbesluit attractie en speeltoestellen	• Beheerplan groen 2016-2020 • Beheerplan 2016-2020 • Cultuurnota Voorschoten 2017-2020 'Verbinden, meedoen en versterken • Algemene subsidieverordening Voorschoten 2016 • Erfgoedverordening 2016

P6 Sociaal Domein

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Iedereen die kan werken werkt en staat niet aan de kant;
- Er is kwalitatief goede, betaalbare en passende zorg en ondersteuning voor mensen die dat echt nodig hebben;
- Jongeren kunnen, al dan niet met behulp van passende ondersteuning en zorg, veilig en gezond opgroeien;
- Onze inwoners zijn sociaal actief en nemen deel aan de Voorschotense samenleving
- Onze inwoners zijn zelfredzaam en houden zolang mogelijk regie over hun leven.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat waren we van plan

Bewoners zijn zelfredzaam en houden zo lang mogelijk regie over hun eigen leven.

Inwoners groeien gezond en veilig op en kunnen zich maximaal ontwikkelen.

Voorschoten is veilig en er is sociale cohesie.

Hoe hebben we dat gedaan

Uitvoeren laagdrempelige (preventieve) zorg voor 18-.

Bieden van Preventieve ondersteuning 18+.

Uitvoeren wijkbeleid.

Maken van en uitvoering geven aan prestatieafspraken jeugd- en jongerenwerk.

Nauwe samenwerking met brede welzijnsorganisatie/ Een sterk vrijwilligersveld.

Start maken met uitvoeren agenda 22.

Vorm geven aan één participatieraad.

Uitvoeren volwasseneneducatie

Laagdrempelige (preventieve) zorg voor 18-.

Verschillende maatschappelijke partners leveren samen met de gemeente inzet voor de jongeren in de gemeente, dit gebeurt vanuit het CJG. Het Veilig Verder Team is gestart met de integrale aanpak huiselijk geweld. Het Telefonisch loket Sociaal Domein is gestart, waardoor ook het CJG nu de hele dag telefonisch bereikbaar is. Daarnaast is een start gemaakt met een multidisciplinair aanmeldoverleg, waardoor vragen aan het CJG direct bij de juiste persoon terecht komen. Het CJG team heeft opleidingen gevolgd op het gebied van echtscheidingen en het gebruik van de meldcode, zodat inwoners beter geholpen kunnen worden.

Prestatieafspraken jeugd- en jongerenwerk.

De prestatieafspraken tussen gemeenten en het jeugd- en jongerenwerk zijn gemaakt en worden uitgevoerd. Er is een nieuwe website die ook informatie levert voor jongeren op de verschillende leefdomeinen. Er is een grote vraag naar de coachingstrajecten die aangeboden worden.

Samenwerking met brede welzijnsorganisatie en een sterk vrijwilligersveld.

Stichting Voorschoten Voor Elkaar is een intensieve samenwerking gestart met Kwadraad en Stichting MEE, om integraal en passend aanbod te realiseren voor hulpbehoevende inwoners. Samen met Stichting Voorschoten Voor Elkaar is er een beursvloer gerealiseerd. Er is een vrijwilligersmarkt georganiseerd. Het Digitaal platform Voorschoten Voor Elkaar is gelanceerd. (koppelt vrijwilligers met hulpvragers/organisaties.) Er zijn vrijwilligers geworven, getraind en opgeleid als tegenprestatiecoach. Er zijn maatjes geworven onder HBO-studenten om ouderen te ondersteunen, zodat ze langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. In de Week van de mantelzorg zijn veel mantelzorgers in het zonnetje gezet. Stichting Voor elkaar wordt gesubsidieerd voor uitvoering van de mantelzorgondersteuning, -waardering en respijtzorg.

Agenda 22.

Agenda 22 is gebaseerd op de 22 VN Standaardregels voor Gelijke Kansen voor alle mensen met een handicap: lichamelijk, zintuiglijk, verstandelijk, geestelijk, chronisch en verborgen. Agenda 22 is opgenomen als één van de thema's voor het beleidsplan sociaal domein. Samen met adviesraden en inwoners is een uitvoeringsplan opgesteld dat in 2018 en 2019 wordt uitgevoerd. Daarnaast is een start gemaakt met de verbetering van interne werkprocessen rondom het thema toegankelijkheid en een actualisatie op het Plan van Aanpak Agenda 22. Met alle medewerkers is er voor gezorgd dat de openbare ruimte beter toegankelijk is voor minder valide burgers.

Eén participatieraad.

Er is een stichting Adviesraad Sociaal Domein opgericht. Er zijn gesprekken gaande om vorm te geven aan de invulling van de taken en bemensing van de adviesraad.

Volwasseneneducatie.

Voor volwasseneneducatie worden de zogenaamde WEB gelden ingezet ten behoeve van lesuren taal en rekenen. Deze lesuren worden ingekocht bij ROC Mondriaan en de Bibliotheek Voorschoten-Wassenaar (als laagdrempelige voorziening "Taalhuis"). De aanmeldingen bij de bibliotheek lopen

heel goed. Er zijn ongeveer 50 cursisten. Daarnaast organiseert de bibliotheek ook taalmaatjes. Daarvoor zijn 50 vrijwilligers actief.

Taakveld: 6.2 Wijkteams

Wat waren we van plan

Eén huishouden, één plan, één regisseur.

Toegang tot ondersteuning is laagdrempelig, lokaal en integraal georganiseerd.

Een integrale aanpak van 0 - 100 jarigen door te verbinden tussen jeugd, Wmo en participatie.

Hoe hebben we dat gedaan

Bieden van één loketfunctie.

Integraal werken volgens de principes van 1G1P1R. (1 Gezin, 1 Plan, 1 Regisseur).

Één Loketfunctie.

Er is één telefonisch loket Sociaal Domein gerealiseerd, voor alle vragen van inwoners en doorverwijzing naar voorzieningen van zorg en ondersteuning. Dit zorgt voor een laagdrempelige, eenduidige toegang tot de dienstverlening en voor een goede bereikbaarheid van gemeente en maatschappelijke partners binnen het sociaal domein. Daarnaast kunnen inwoners ook op het gemeentehuis terecht.

Integraal werken volgens de principes van 1 Gezin, 1 Plan en 1 Regisseur.

Er is ingezet op een programmatische aanpak van integraliteit en versterken van de regie in de uitvoering van zorg. De uitwerking van het principe 1G1P1R in de Uitvoeringsplannen bij het Beleidsplan sociaal domein heeft samen met maatschappelijke partners plaatsgevonden. Alle gemeentelijke consultants zijn in één uitvoerend team jeugd, WMO en Participatie samengebracht. Burgers hebben bij problemen te maken met één persoon binnen de organisatie en krijgen vervolgens ook één gezinsplan.

Taakveld: 6.3 Inkomensregelingen

Wat waren we van plan

We zorgen voor financiële zelfredzaamheid door het geven van inkomensondersteuning aan wie dat nodig heeft, waarbij speciale aandacht uitgaat naar ondersteuning van minima.

Hoe hebben we dat gedaan

Zoveel mogelijk mensen aan het werk door uitvoering geven aan diverse plannen van aanpak.

Gedurende de begeleiding naar financiële zelfredzaamheid en participatie in de samenleving worden als laatste vangnet uitkeringen verstrekt.

Mensen aan het werk.

Tot en met november 2017 zijn er 58 personen geplaatst (conform verwachting). Dit onder andere door uitvoering te geven aan de maatregelen uit het Plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief en het actieplan jeugdwerkgelegenheid.

Uitkeringen.

Het aantal bijstandsgerechtigden is gestegen met 3,8%. Ook landelijk is het aantal bijstandsgerechtigden gestegen. De gemeente Voorschoten heeft, ten opzichte van 2016, meer Rijksbudget gekregen en kan de uitkeringslasten binnen dit budget dekken.

Het huidige minimabeleid loopt door tot en met 2018. Op verschillende wijzen zijn verbeterpunten voor de korte termijn opgehaald, o.a. tijdens de sociale conferentie. Deze verbeterpunten worden zonder financiële consequenties doorgevoerd in het huidige beleid. Er zijn verbeterpunten opgehaald voor de lange termijn, deze gaan mee in de ontwikkeling van nieuw beleid vanaf 2019. In het voorjaar 2018 wordt gestart met de ontwikkeling van het nieuwe beleidsplan minimabeleid 2019-2022. Tevens zijn de Klijnsmagelden in 2017 deels aangewend voor de bestrijding van armoede van kinderen onder 18 jaar.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Kinderen in uitkeringsgezinnen (% kinderen tot 18 jaar)	3,50	3,61
2	Personen met een bijstandsuitkering (het aantal per 10.000 inwoners)	220	217

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel (nr. 1 peildatum 2015) en CBS (nr. 2 peildatum 2017).

Taakveld: 6.4 Begeleide participatie

Wat waren we van plan

Iedereen die kan werken werkt, of levert een bijdrage naar vermogen.

Ondersteunen van werkgevers in de gemeente om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

Hoe hebben we dat gedaan

Uitvoeren wettelijke taken op grond van de WSW.

Uitvoeren wettelijke taak tot Tegenprestatie.

Maatwerk op grond van Beschut werk in het kader van de Participatiewet.

WSW.

De Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) is met de invoering van de Participatiewet in 2015 komen te vervallen. Om continuïteit van ondersteuning en ontwikkeling te borgen is de afspraak gemaakt dat de 'oude doelgroep' die gebruik maakt van de voorzieningen onder de Wsw, dat mag blijven doen. Daartoe is een overeenkomst gesloten met De Zijl Bedrijven (DZB).

Tegenprestatie.

In 2017 zijn 5 kandidaten begeleid naar de tegenprestatie. De gemeente voert de tegenprestatie in samenwerking met de Stichting Voor Elkaar uit. In persoonlijk contact is op individueel niveau bekeken wat de mogelijkheden zijn en waar iemand zijn interesse ligt. Samen met de Stichting Voor Elkaar wordt in het lokale netwerk gezocht naar een passende plek voor activering.

Beschut werk.

De re-integratieverordening is op het gebied van beschut werk in lijn gebracht met de landelijke wijzigingen in de Participatiewet. De gemeente Voorschoten biedt beschutte werkplekken conform de landelijke aantallen. In 2017 is er door het UWV nog geen positief advies voor beschut werk aan een inwoner van Voorschoten afgegeven, deze plekken zijn beschikbaar zodra er een indicatie wordt afgegeven.

Integratie en participatie statushouders.

De gemeente Voorschoten heeft de plicht om de wettelijke taakstelling statushouders te realiseren. In 2017 is het integrale plan van aanpak integratie en participatie statushouders gemaakt. Dit uitvoeringsplan is een totaalpakket op de speerpunten:

- maatschappelijke begeleiding naar zelfredzaamheid
- gezondheid
- taal
- opleiding
- begeleiding naar de werk / arbeidsmarkt

De gemeente Voorschoten stuurt integraal op deze terreinen en monitort op de resultaten. Met dit plan is het mogelijk geworden om de integratie van statushouders in Voorschoten concreet en effectief vorm te geven.

Taakveld: 6.5 Arbeidsparticipatie

Wat waren we van plan

Iedereen die kan werken werkt, of levert een bijdrage naar vermogen.

Door middel van werkervaring, opleiding en/of begeleiding, de belemmeringen bij het verkrijgen van werk verkleinen waarbij uitgegaan wordt van de mogelijkheden en talenten van mensen.

Hoe hebben we dat gedaan

Re-integratie-activiteiten bieden en organiseren, gericht op individuen en groepen.

Onderhouden contacten met werkgevers.

Actieve rol op de regionale arbeidsmarkt.

Uitvoering geven aan het Plan van Aanpak Jeugdwerkgelegenheid.

Lokale invulling werkgeversbenadering volgens Sociaal Economische agenda.

Re-integratie-activiteiten.

Tot en met november 2017 zijn er 58 personen geplaatst (conform verwachting). Eind 2017 is de indeling van cliënten in categorieën afgerond, op basis van hun afstand tot de arbeidsmarkt, waarbij op termijn de dienstverlening gekoppeld wordt aan deze indeling. Op deze manier ontstaat meer ruimte voor de professional. Daarnaast is onder andere naar aanleiding van de evaluatie van het Plan van aanpak Arbeidsmarktoffensief een hernieuwde focus aangebracht op de inzet van re-integratieactiviteiten.

Contacten met werkgevers.

De gemeente is onderdeel van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal. De accountmanagers van het Werkgeversservicepunt Zuid-Holland Centraal zijn geografisch verantwoordelijk voor werkgevers in de gemeente. Targets zijn regionaal vastgesteld.

De regionale arbeidsmarkt.

Vanuit de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal wordt gezamenlijk opgetrokken bij evenementen (zoals de bijeenkomst van de ambassadeur Gezondheidscentrum Voorschoten), werkgeversdienstverlening, het gebruik van de toolbox en arrangementen. Op deze wijze is een krachtige arbeidsmarktregio neergezet.

Aanpak Jeugdwerkgelegenheid.

“Alle jongeren van de bank” dat is het motto van het Actieplan jeugdwerkgelegenheid. Aan de hand van vijf ambities wil de gemeente perspectief bieden aan alle jongeren tot 27 jaar. Naast de inzet op de maatregelen dragen ook de economische omstandigheden bij aan de daling van de jeugdwerkloosheid, een dalende trend is zichtbaar op zowel landelijk als lokaal niveau. Dit grote succes is mede te danken aan de concrete actie Jongeren in de Lift (netwerkbijeenkomst). Gemiddeld vindt namelijk de helft van de deelnemers hierna een baan.

Sociaal Economische agenda.

De samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en gemeenten in de sociaaleconomische regio is zijn meerwaarde aan het bewijzen. Concreet wordt vraag en aanbod op de arbeidsmarkt dicht bij elkaar gebracht door opleidingen aan te laten sluiten op hetgeen werkgevers van hun toekomstige werknemers vragen. De accountmanager van het werkgeversservicepunt en de adviseur economische zaken hebben gezamenlijk een tweetal events georganiseerd in 2017, te weten het groeidebat en een ondernemersbijeenkomst in de maand van de participatie. Hierbij wordt ook aangesloten bij de Leidse Regio.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Banen (<i>aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar</i>)	400	377,7
2	Netto arbeidsparticipatie (<i>% van de werkzame bevolking ten opzichte van de beroepsbevolking</i>)	69	68,1
3	Werkloze jongeren (<i>% 16 tot en met 22 jarigen</i>)	1	1,04
4	Lopende re-integratievoorzieningen (<i>het aantal per 10.000 inwoners van 15 tot en met 64 jaar</i>)	204	204

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van LISA (1 peildatum 2016), CBS, (nr. 2 en 4 respectievelijke peildata 2016 en 2015), Verwey Jonker instituut-Kinderen in Tel (3 peildatum 2015).

Taakveld: 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Wat waren we van plan

Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen.

Hoe hebben we dat gedaan

Maatwerkvoorzieningen verstrekken.

Maatwerkvoorzieningen.

Conform wettelijke verplichting zijn de woon-, vervoers- en rolstoelvoorzieningen toegekend aan inwoners die daarvoor zijn geïndiceerd. Daarnaast is het onderwerp "zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen" meegenomen in de woonvisie. Indien een collectieve organisatie van bovengenoemde voorzieningen leidt tot een adequatere, goedkopere oplossing of kan voorkomen dat duurdere voorzieningen nodig zijn, kan hiervoor worden gekozen.

In 2017 zijn de hulpmiddelen opnieuw aanbesteed voor nieuwe contracten met ingang van 1 januari 2018. Hierbij is meer op kwaliteit ingezet dan bij de vorige aanbestedingen en is zwaarder ingezet op betere onderhoudscontracten. Er wordt een besparing op deze contracten gerealiseerd door standaardproducten in te kopen en extra's op basis van maatwerk te leveren.

Taakveld: 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Wat waren we van plan

Er is een duurzaam systeem voor zorg en ondersteuning.

Zorg en ondersteuning vinden dicht bij huis plaats.

Hoe hebben we dat gedaan

*Uitvoering geven aan het beleidsplan
Schuldhulpverlening 2017 t/m 2020.*

Maatwerk dienstverlening verstrekken.

Afstemming, onderzoek & samenwerking in de regio.

Schuldhulpverlening 2017 t/m 2020.

Naast de reguliere uitvoering van preventieve en curatieve schuldhulpverlening is een start gemaakt met de uitvoering van een aantal in het beleidsplan opgenomen projecten, namelijk een onderzoek naar de toename aanvragen beschermingsbewind en de aansluiting bij de ontwikkelingen voor financiële voorzieningen ten behoeve van de aanpak van crisissituaties in het sociaal domein. Deze onderzoeken bevinden zich nog in de beginfase.

Maatwerk.

Conform wettelijke verplichting is huishoudelijke ondersteuning toegekend aan inwoners die daarvoor zijn geïndiceerd. De door het CAK geïnde eigen bijdrage is aan ons over gemaakt.

Onderzoek & samenwerking in de regio.

Vanuit de Wmo werken we samen op de volgende onderdelen:

- Inkoop inclusief financiële afhandeling van de declaraties aan de aanbieders.
- Uitvoeren (via GGD) van het toezicht Wmo.
- Beleid, o.a. doelgroepenvervoer, regionaal handhavingsbeleid.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Cliënten met maatwerkarrangementen WMO (het aantal per 10.000 inwoners)	480	460

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van het CBS-monitor Sociaal Domein (2017)

Taakveld: 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

Wat waren we van plan

Jeugdigen groeien gezond en veilig op en kunnen zich optimaal ontwikkelen in hun eigen omgeving.

Hoe hebben we dat gedaan

Uitvoeren prestatieafspraken Jeugd en Jongerenwerk.

Realiseren van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen.

Uitvoering aan lokale transformatieagenda.

Prestatieafspraken Jeugd en Jongerenwerk.

Prestatieafspraken zijn gemaakt en worden uitgevoerd.

Er is een nieuwe website die ook informatie levert voor jongeren op de verschillende leefdomeinen.

Er is een grote vraag naar de coachingstrajecten die aangeboden worden.

Breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen.

Er is een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen beschikbaar, waardoor relatief veel keuzevrijheid bestaat om zorg voor kinderen te kiezen die past bij de hulpvraag. Het regionale cliëntervaringsonderzoek jeugdhulp 2016 is afgerond. Uit dit onderzoek blijkt dat over het algemeen tevredenheid bestaat over de hulp die is geboden; 90% van de ouders geeft aan dat hun kind zich beter voelt en 80% van de jeugdigen geeft aan dat zij zich beter voelt na de hulp.

De lokale transformatieagenda.

Twee van de drie speerpunten van de transformatieagenda vallen onder dit onderdeel; adequate zorgbehoeftebepaling en ambulantisering van hulp. De toegang tot jeugdhulp is belegd bij het CJG. De jeugdconsulenten, die de toegang tot maatwerkvoorzieningen verlenen, zijn een onderdeel van het CJG. Na aanmelding van ouders bij het CJG vindt een zorgvuldige zorgbehoeftebepaling plaats door de kernpartners van het CJG. Jeugdhulporganisaties Cardea, Curium en GGZ Rivierduinen hebben intensieve ambulante hulp binnen het CJG verleend. Dit levert een verdere bijdrage aan het streven om hulp, zo veel als mogelijk is, dichtbij en binnen het systeem van het kind te realiseren.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	11	8,8

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van het CBS

Taakveld: 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Wat waren we van plan

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang.

Hoe hebben we dat gedaan

Optimaliseren werkwijze Veilig Thuis.

Beleggen crisisdienst 0-100 jaar.

Veilig Thuis.

Voorschoten is aangesloten bij Veilig Thuis Hollands Midden en hierin is sinds 2015 het Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) ondergebracht. Deze organisatie is onderdeel van RDOG Hollands Midden, en werkt op basis van een individuele subsidie volgens afspraken op regionaal niveau.

De Inspectie Jeugdzorg en de Inspectie voor de Gezondheidszorg hebben in maart 2017 de kwaliteit onderzocht van de Veilig Thuis organisaties in Nederland, waaronder Veilig Thuis Hollands Midden. VT Hollands Midden voldeed aan 21 van de 30 verwachtingen van de Inspecties en moest daarom een verbeterplan opstellen om binnen een half jaar verbeterlagen te maken. De gemeenten in Hollands Midden hebben samen met Veilig Thuis (onderdeel van RDOG HM) het verbeterplan opgesteld en de daarin vermelde verbeteringen doorgevoerd.

Crisisdienst 0-100 jaar.

Voor de crisisdienst Jeugd wordt gebruik gemaakt van het crisisinterventieteam Haaglanden, voor volwassenen is dit ondergebracht bij Veilig Thuis en wordt uitgevoerd door Kwadraad. Als de crisisdiensten volgens het principe 0-100 gaan werken, moet een nader besluit over de samenwerking plaatsvinden.

Taakveld: 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Wat waren we van plan

In onveilige en niet-zelfredzame situaties zorgen voor passende ondersteuning en opvang van jeugdigen.

Hoe hebben we dat gedaan

Realiseren van een breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen.

Optimalisering van de werkwijzen rondom vrijwillig en het gedwongen kader.

Beleggen crisisdienst 0-100 jaar.

Breed scala aan jeugdhulpvoorzieningen.

De regionale visie op de transformatie van de jeugdbescherming is vastgesteld. Hiermee is een eerste stap gezet om het lokaal veilig en gezond opgroeien verder te borgen.

Optimalisering van de werkwijzen rondom vrijwillig en het gedwongen kader.

Het regionaal samenwerkingsprotocol met de Raad voor de Kinderbescherming is geactualiseerd, waarmee werkprocessen verder zijn geoptimaliseerd.

Er is een pilot opgestart voor het toepassen van de Veilig Verder methodiek binnen het jeugdteam van het CJG Voorschoten. Dit heeft twee doelen. Ten eerste optimaliseren samenwerking Veilig Thuis HM en het lokale CJG team en adequate interventies uitvoeren rondom meldingen huiselijk geweld.

Crisisdienst 0-100 jaar.

Voor de crisisdienst Jeugd wordt gebruik gemaakt van het crisisinterventieteam Haaglanden, voor volwassenen is dit ondergebracht bij Veilig Thuis en wordt uitgevoerd door Kwadraad. Als de crisisdiensten volgens het principe 0-100 gaan werken, moet een nader besluit over de positionering en samenwerking van de crisisdienst plaatsvinden.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	2017
1	Jongeren met een delict voor de rechter (% 12 tot en met 21 jarigen)	1	1,03
2	Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	0,5	0,5
3	Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren tot 23 jaar)	0	0,0

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van Verwey Jonker Instituut Kinderen in Tel (nr. 1 peildatum 2015) en CBS (nr's 2 en 3 peildatum 2016)

Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18-
Gemeenschappelijke regeling Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	Samenkracht en burgerparticipatie Wijkteams Maatwerk dienstverlening 18+ Maatwerk dienstverlening 18- Geëscaleerde zorg 18+ Geëscaleerde zorg 18-
Gezamenlijke afdeling werk en inkomen	6.3 Wijkteams 6.3 Inkomensregelingen 6.3 Begeleide participatie 6.3 Arbeidsparticipatie 6.3 Maatwerk dienstverlening 18+ 6.3 Maatwerk dienstverlening 18-

Binnen de Gemeenschappelijke Regeling H10 besteden de gemeenten gezamenlijk jeugdzorg aan. Door de samenwerking ontstaat inkoopkracht en worden de administratieve lasten voor de deelnemende gemeenten en ook voor de jeugdzorginstellingen verminderd. Ditzelfde geldt voor de administratieve afhandeling van de declaraties die door het inkoopbureau wordt verzorgd.

De Regeling Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RDOG) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de regio Hollands Midden en probeert de nadelige effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. Op deze wijze draagt ze in regionaal verband bij van de preventie van gezondheidsproblemen.

De gezamenlijke afdeling Werk en Inkomen Leidschendam Voorburg verzorgt de noodzakelijk inkomensvoorziening van de inwoners die niet zelfstandig een inkomen kunnen verwerven en begeleidt inwoners waar mogelijk naar betaalde arbeid. Hierdoor worden zij zoveel mogelijk gestimuleerd aan de samenleving te blijven deelnemen.

Programma: Wat heeft het gekost

P6 Sociaal Domein bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primair	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten	168	284	284
	Lasten	-1.863	-1.943	-1.801
	Saldo	-1.695	-1.659	-1.516
6.2 Wijkteams	Baten	0	0	8
	Lasten	-544	-444	-393
	Saldo	-544	-444	-385
6.3 Inkomensregelingen	Baten	4.346	4.880	4.945
	Lasten	-5.922	-6.295	-6.260
	Saldo	-1.576	-1.415	-1.315
6.4 Begeleide participatie	Baten	90	259	71
	Lasten	-2.692	-1.973	-1.732
	Saldo	-2.602	-1.714	-1.661
6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0
	Lasten	-16	-16	-16
	Saldo	-16	-16	-16
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	0	0	4
	Lasten	-1.083	-1.095	-1.071
	Saldo	-1.083	-1.095	-1.067
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	463	377	406
	Lasten	-2.751	-2.209	-2.228
	Saldo	-2.288	-1.832	-1.822
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	3
	Lasten	-3.177	-3.634	-3.592
	Saldo	-3.177	-3.634	-3.589
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Baten	0	0	6
	Lasten	-108	-176	-126
	Saldo	-108	-176	-119
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0
	Lasten	-517	-891	-752
	Saldo	-517	-891	-752
Totaal baten		5.067	5.800	5.728
Totaal lasten		-18.672	-18.676	-17.970
Saldo van baten en lasten		-13.606	-12.877	-12.242
Onttrekking reserves		418	679	471
Toevoeging reserves		0	-226	-226
Mutaties reserves		418	453	245
Programma resultaat		-13.188	-12.424	-11.997

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Wet IOAW) • Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (Wet IOAZ) • Jeugdwet • Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO) • Wet Sociale Werkvoorziening • Participatiewet • Wet inburgering	• Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Voorschoten 2015 • Fraudeverordening Participatiewet, Ioaw en Ioaz Gemeente Voorschoten 2015 • Verordening individuele inkomensvoorziening Voorschoten 2015 • Verordening Jeugdhulp Voorschoten 2015 • Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Voorschoten 2015 • Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Voorschoten 2015 • Verordening Persoonsgebonden budget begeleid werken Wet Sociale werkvoorziening 2018 • Verordening tegenprestatie Participatiewet Voorschoten 2015 • Re-integratieverordening Participatiewet Voorschoten 2015 • Verordening Wet inburgering gemeente Voorschoten 2016 • Verordening Cliëntenraad Sociale Zaken gemeente Voorschoten 2016 • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Voorschoten 2015 • Verordening vestigen alleenrecht voor specifieke diensten met een sociale dimensie

P7 Volksgezondheid en milieu

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Voorschoten is een groen dorp, de groene plekken moeten behouden blijven;
- Het beheer van de openbare ruimte is erop gericht om langdurig gebruik te kunnen blijven maken van een aantrekkelijk groen woon-, werk- en leefklimaat en waar nodig op punten de functionaliteit ervan te optimaliseren. Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd op een sober en doelmatig niveau (niveau B). Dat betekent een veilige en schone leefomgeving, met veel groen, aandacht voor kwaliteit in de openbare ruimte en een goede balans tussen onderhoudsniveau en beschikbare middelen;
- De afvalinzameling schenkt voldoende aandacht aan gescheiden afvalinzameling;
- We blijven werken aan de ontwikkeling en het behoud van een duurzame leefomgeving en versterking van de milieukwaliteiten van de leefomgeving;
- We willen dat Voorschoten een gezonde leefomgeving is voor onze inwoners en we bevorderen een gezonde leefstijl.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 7.1 Volksgezondheid

Wat waren we van plan

***Een gezonde en veilige leefomgeving voor onze inwoners bevorderen en bewaken;
We doen dit zoveel mogelijk in samenwerking met de regio.***

Hoe hebben we dat gedaan

Uitvoeren van Nota Lokaal Gezondheidsbeleid en Plan van aanpak preventie sociaal domein.

Nota Lokaal Gezondheidsbeleid.

De kaders voor het nieuwe lokaal gezondheidsbeleid zijn – in plaats van in een aparte nota lokaal gezondheidsbeleid - opgenomen in het Beleidsplan Sociaal Domein.

Preventie sociaal domein.

Er is verder gewerkt aan het nog vast te stellen actieprogramma lokaal gezondheidsbeleid in samenwerking met GGD Hollands Midden.

Taakveld: 7.2 Riolering

Wat waren we van plan

Veilig en goed functionerend riool op basis van Europese, landelijke, provinciale en gemeentelijke regelgeving.

Uitgangspunt is de uitvoering van het door de raad vastgestelde Verbreed Gemeentelijk Riolplan.

Hoe hebben we dat gedaan

Door het rioolstelsel te onderhouden conform het huidige vGRP.

Het frequent monitoren van de objecten op status en functioneren.

Het realiseren van overwogen maatregelen ter bevordering van de levensduur van de kapitaalgoederen.

Het reduceren van emissies vanuit het riool naar de waterwegen.

Vanwege het provinciaal toezicht zijn in 2017 alleen projecten uitgevoerd die in 2016 al waren opgestart. Daarnaast zijn er verschillende calamiteiten verholpen en zijn voorbereidingen getroffen voor rioleringsprojecten in 2018 en 2019.

De samenwerking afvalwaterketen Rijnland is in 2017 gecontinueerd. Door kennis en ervaringen uit te wisselen is de verkenning opgestart voor de optimalisatie van de afvalwaterketen.

Taakveld: 7.3 Afval

Wat waren we van plan

Zorgen voor een schone leefomgeving waarbij het ingezamelde afval zowel milieutechnisch als economisch verantwoord wordt verwerkt.

Tot stand brengen van een gemeenschappelijk afvalbrengstation met Wassenaar en Leidschendam-Voorburg.

Hoe hebben we dat gedaan

Door de verhoging van het afvalscheidingspercentage naar 75 % in 2020.

Het realiseren van een nieuw gemeenschappelijk afvalbrengstation.

Afvalscheiding

In het afvalbeleidsplan zijn de koers en de maatregelen aangegeven om te komen tot een verhoging van het afvalscheidingspercentage. Vanwege het provinciaal toezicht is de uitvoering van het afvalbeleidsplan vertraagd, waardoor het bereikte afvalscheidingspercentage achterblijft.

Dit jaar is gestart met het één keer per 14 dagen huis aan huis inzamelen van papier, waardoor de hoeveelheid ingezameld papier is toegenomen. Ook is gestart met het bij het plastic inzamelen van drankkartons. De tonnage van het ingezameld plastic en drankkartons is hierdoor toegenomen. Na de zomer is de voorbereiding van het ondergronds brengen van restafvalcontainers en containers voor het GFT bij hoogbouw in gang gezet. Tot slot is in december de campagne 'Voorschoten maakt het verschil' van start gegaan.

Afvalbrengstation

In 2017 is door het algemeen bestuur van Avalex besloten om niet verder te gaan met de ontwikkeling van een gezamenlijk afvalbrengstation op de locatie in de Dobbewijk in Voorschoten. Binnen de regio wordt georiënteerd wat de mogelijkheden zijn.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Omvang huishoudelijk restafval (Kg/inwoner)	201	231

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van de afdeling Omgevingsbeheer van de Werkorganisatie Duivenvoorde.

Taakveld: 7.4 Milieubeheer

Wat waren we van plan

Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardige leefomgeving; "Voorschoten waardig" zodat onze gemeente in balans kan worden overgedragen aan de volgende generaties.

De doelstellingen uit het energie-akkoord voor openbare verlichting en verkeers-regelinstallaties worden nagestreefd.

Hoe hebben we dat gedaan

Vaststellen van ambities milieu en duurzaamheid voor de periode 2017-2020 (Milieubeleidsplan).

Samenwerken met regionale partners om meerwaarde te boeken in de beoogde energietransitie.

Uitvoeren van milieubeschermdende wetten en regels.

Milieubeleidsplan

Bij de start van het interactieve proces met de raad (eind 2016) spraken de raadsfracties af de mogelijkheden te verkennen voor het gezamenlijk formuleren van kaders en uitgangspunten voor het te ontwikkelen milieubeleidsplan. De gemeenteraad heeft besloten de resultaten van het participatietraject uit te werken, zodat de nieuwe raad kan besluiten over de besluitvorming van een milieubeleidsplan.

Regionale samenwerking

De gemeenteraad heeft ingestemd met deelname aan het Energieakkoord Holland Rijnland 2017-2025. Doel van dit akkoord is een energie neutrale regio in 2050. Dit doel is uitgewerkt in tussenambities voor 2025. De energieopgave is grensoverschrijdend. De ruimtelijke consequenties van energietransitie houden niet op bij de gemeentegrens van Voorschoten. Naast bestaande lokale programma's is daarom een regionale aanpak noodzakelijk. Regionale activiteiten bieden schaalvoordelen en kansen op versnelling en meer impact. De gemeenten in Holland Rijnland, de provincie Zuid-Holland, de Omgevingsdienst West-Holland en het Hoogheemraadschap van Rijnland werken gezamenlijk aan zes uitvoeringslijnen: energiebesparing, warmte en bodemenergie, windenergie en zonnenvelden, zonnepanelen op daken, greenports en mobiliteit. De gemeentelijke financiële bijdrage aan het Energieakkoord voor 2017 en 2018 (totaal € 39.000) is gedekt uit de reserve duurzaamheid.

De actie voor verduurzaming van koopwoningen die de gemeente samen met het regionale Duurzaam Bouwloket en het burgerinitiatief 'Klimaat in jouw straat' in de wijk Adegeest heeft georganiseerd is succesvol afgerond. Ruim 40 woningeigenaren hebben aan inkooptrajecten voor zonnepanelen en maatregelen voor isolatie meegedaan.

Verbetering milieukwaliteiten leefomgeving

In 2017 hebben wij de geluidbelastingkaart geactualiseerd. De kaart geeft inzicht in de hoogte van de geluidniveaus veroorzaakt door het wegverkeer op de binnengemeentelijke wegen. De resultaten vormen de basis voor het op te stellen actieplan geluid, dat gericht is op het beperken van het aantal geluidgehinderden.

In het afvalbeleidsplan zijn de koers en de maatregelen aangegeven om te komen tot een verhoging van het afvalscheidingspercentage. Vanwege het provinciaal toezicht is de uitvoering van het afvalbeleidsplan vertraagd, waardoor het bereikte afvalscheidingspercentage achterblijft. Dit jaar is gestart met het een keer per 14 dagen huis-aan-huis inzamelen van papier, waardoor de hoeveelheid ingezameld papier is toegenomen. Ook is gestart met het bij het plastic inzamelen van drankkartons. De tonnage van het ingezameld plastic en drankkartons is hierdoor toegenomen. Na de zomer is de voorbereiding van het ondergronds brengen van restafvalcontainers en containers voor het GFT bij hoogbouw in gang gezet. Tot slot is in december de campagne 'Voorschoten maakt het verschil' van start gegaan.

In 2017 is door het algemeen bestuur van Avalex besloten om niet verder te gaan met de ontwikkeling van een gezamenlijk afvalbrengstation op de locatie in de Dobbewijk in Voorschoten. Binnen de regio wordt georiënteerd wat de mogelijkheden zijn.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Hernieuwbare elektriciteit	-	1,4%
2	Omvang CO2 reductie	-	2,9%

Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van RWS Kmo, de laatst bekende peildatum is 2015.

Taakveld: 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat waren we van plan

Beheer en onderhoud gericht op de waardigheid van overledenen en bezoekers.

Hoe hebben we dat gedaan

Door de begraafplaats te onderhouden conform het basisniveau.

Door op een piëteitsvolle manier overledenen ter aarde te bestellen.

Onderhoud

De begraafplaats Rosenburgh is op een basis kwaliteitsniveau onderhouden. De jaarlijkse lichtjesavond die ter nagedachtenis aan de overledenen wordt georganiseerd was goed bezocht.

Verbonden partijen en samenwerkingsverbanden

Verbonden Partij/ Samenwerkingsverband	Taakveld
Gemeenschappelijke regeling GGZ subsidies	7.1 Volksgezondheid
RDOG Hollands Midden	7.1 Volksgezondheid
Samenwerkingsverband Afvalwaterketen Rijnland	7.2 Riolering/Wate
Omgevingsdienst West-Holland	7.4 Milieu: legalisering, toezicht, handhaving

De Gemeenschappelijke Regeling GGZ-subsidies draagt door het verstrekken van subsidies voor GGZ-activiteiten in regionaal verband bij aan de verbetering van de geestelijke gezondheidszorg.

De Regeling Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden (RODG) bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners in de regio Hollands Midden en probeert de nadelige effecten van gezondheidsbedreigingen te beperken. Op deze wijze draagt ze in regionaal verband bij aan de preventie van gezondheidsproblemen.

De Samenwerking Afvalwaterketen Rijnland is gecontinueerd om de kwetsbaarheid, kosten en kwaliteit te kunnen beheersen.

De Omgevingsdienst West Holland heeft ten doel het ondersteunen van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.

Programma: Wat heeft het gekost

P7 Volksgezondheid en milieu bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primaire	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
7.1 Volksgezondheid	Baten	0	0	28
	Lasten	-1.046	-1.074	-1.079
	Saldo	-1.046	-1.074	-1.052
7.2 Riolering	Baten	3.507	3.452	3.546
	Lasten	-2.345	-2.375	-2.657
	Saldo	1.162	1.077	888
7.3 Afval	Baten	3.697	3.474	3.747
	Lasten	-2.557	-2.281	-2.699
	Saldo	1.139	1.193	1.049
7.4 Milieubeheer	Baten	0	0	3
	Lasten	-441	-582	-523
	Saldo	-441	-582	-520
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Baten	312	312	344
	Lasten	-277	-279	-262
	Saldo	35	33	83
Totaal baten		7.515	7.237	7.668
Totaal lasten		-6.666	-6.591	-7.220
Saldo van baten en lasten		850	647	448
Onttrekking reserves		0	61	20
Toevoeging reserves		0	0	0
Mutaties reserves		0	61	20
Programma resultaat		850	708	468

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet op de lijkbezorging • Wegenwet • Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) • Wet Milieubeheer • Wet ruimtelijke ordening • Wet geluidhinder • Wet bodembescherming	• Algemene Plaatselijke verordening • Verordening rechten begraafplaats Rosenburgh Voorschoten 2017 • Beheersverordening begraafplaats Rosenburgh 2011 • Verordening rioolheffing 2017 • Verordening afvalstoffenheffing 2017

P8 Wonen en bouwen

Doelstelling: "Wat willen we bereiken"

- Er moet een goede balans zijn in het woningaanbod, daardoor kan Voorschoten verschillende doelgroepen aan zich binden. Ook bevordert de voldoende beschikbaarheid van woningen de doorstroming;
- We willen het dorpse groene karakter behouden, de ruimtelijke opgave voor de komende jaren richt zich daarom op de instandhouding en het beheer van de ruimtelijke structuur van Voorschoten.

Het college vult deze doelstelling in met de volgende taakvelden:

Taakveld: 8.1 Ruimtelijke ordening

Wat waren we van plan

Reguleren van de samenhang tussen de verschillende functies in het dorp en ontwikkelingen faciliteren die daar aan bijdragen. Dit alles in goed overleg met de inwoners.

Behouden van de status van kwalitatief hoogwaardige groene woongemeente.

Hoe hebben we dat gedaan

Vaststellen van structuurvisie VS 2025.

Opstellen van integrale gebiedsuitwerkingen uit structuurvisie.

Voorbereiden op de Omgevingswet.

Opstellen van 1 bestemmingsplan voor heel Voorschoten.

Doorzetten van lopende projecten en procedures: Duivenvoorde corridor, Starrenburg III, Beresteijn, Intratuin; Pilot Segaar (deregulering en burgerparticipatie).

Structuurvisie VS 2025.

De structuurvisie is vastgesteld op 9 maart 2017. Nu werken we aan de uitvoering van de structuurvisie. We zijn gestart met de evaluatie van de structuurvisie en het opstellen van de integrale gebiedsuitwerkingen.

Omgevingswet.

Vooruitlopend op de Omgevingswet is een analyse gemaakt van de aanpassingen die nodig zijn om van de huidige structuurvisie tot een omgevingsvisie te komen. Per maart 2017 is een projectleider Omgevingswet aangesteld die een aantal projecten en activiteiten heeft opgestart in voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet. Deze activiteiten passen binnen het kader van het Startplan Programma Invoering Omgevingswet. De activiteiten richten zich met name op scholing (een cursus-bijeenkomst, serious game-sessies, en informatiebijeenkomsten). De projecten betreffen, naast een pilot in Wassenaar, een analyse voor de 'marsroute' richting een nieuwe omgevingsvisie en een verbetertraject Integraal Afstemmingsoverleg gericht op integrale advisering bij ruimtelijke ontwikkelingen. Eind 2017 is gestart met het plan van aanpak voor implementatie Omgevingswet voor het jaar 2018.

Bestemmingsplan Voorschoten.

Gezien de impact van de nieuwe Omgevingswet werken we stap voor stap naar een Omgevingsvisie en Omgevingsplan toe. We zijn in 2017 begonnen met het samenvoegen van alle bestemmingsplannen tot één bestemmingsplan en het maken van één gelijke set regels.

Projecten en procedures.

Ten aanzien van lopende projecten en procedures is de volgende voortgang geboekt:

Starrenburg III: in 2017 is gewerkt aan een ontwikkeldocument dat in 2018 zal worden vastgesteld.

Beresteijn: de raad heeft in juni 2017 het startdocument vastgesteld en ingestemd met het toepassen van de coördinatieregeling. Aansluitend is een concept voorontwerp bestemmingsplan en een concept vergunningaanvraag voorbereid.

Intratuin: de initiatiefnemer zoekt naar mogelijkheden om de ontsluitingsweg over het te ontwikkelen terrein binnen de vastgestelde stedenbouwkundige randvoorwaarden te krijgen.

Pilot Segaar/Arsenaal: De herontwikkeling van deze locatie is in 2017 aangewezen als pilot in de voorbereiding op de Omgevingswet. Het participatietraject is in oktober 2017 gestart. Er hebben drie bewonersbijeenkomsten plaatsgevonden. De raad is over elke stap op de hoogte gehouden.

Voor *Roosenhorst* is een bestemmingsplan definitief vastgesteld. In het kader van de voorbereiding op het bestemmingsplan *Noortveer* is een startdocument uitgewerkt en vastgesteld. De verkoop van het kavel *Laantje van Van Wissen* is voorbereid en in gang gezet.

Taakveld: 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven terrein)

Wat waren we van plan

Grondbeleid gebruiken voor handhaven en versterken van de ruimtelijke kwaliteit met, per ontwikkeling, een afweging tussen actief en faciliterend grondbeleid.

Hoe hebben we dat gedaan

Faciliterend grondbeleid voeren waar dat kan en actief waar nodig.

Op transparante wijze samenwerken met marktpartijen.

***Uitvoeren verplicht kostenverhaal.
Sluiten van private overeenkomsten.***

Uitvoering Grondbeleid.

Van de grotere projecten zijn Deltaplein, Dobbewijk, Woningbouw Noord-Hofland en Vlietwijk KEEL-gebied goede voorbeelden van faciliterend Grondbeleid. Hier heeft de gemeente gekozen voor deze vorm van gebiedsontwikkeling, waarbij duidelijk niet gekozen is voor een ondernemende, maar voor een, in meer of mindere mate van, faciliterende rol. De gemeente beperkt zich grotendeels tot het vaststellen van het bestemmingsplan en het uitvoeren van toezicht op activiteiten van derden. Voor het project Duivenvoorde corridor is een grondexploitatie vastgesteld en voert de gemeente actief grondbeleid.

Het bestemmingsplan Roosenhorst en startnotitie Noortveer zijn vastgesteld. Het schetsplan van Roosenhorst is meer gedetailleerd uitgewerkt. De kavel aan het Laantje van Van Wissen is in de verkoop gebracht.

Bij zowel de Frisozaal als de Brunita J. Gemmekelaan heeft de gemeente de gronden op transparante wijze verkocht, waarbij het verplichte kostenverhaal is verzekerd door middel van private overeenkomsten. Daarnaast heeft de gemeente meegewerkt aan het realiseren van een natuurspeeltuin en heeft het de overeenkomst inzake de tweede ontsluiting Krimwijk afgerond.

Taakveld: 8.3 Wonen en bouwen

Wat waren we van plan

Eén van de beste woongemeenten van Nederland blijven door een gevarieerd aanbod van woningen en aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

Bij vergunning- verlening staat de gebruiker centraal en niet de regel. Er zijn heldere normen waardoor er geldt "aanvragen is toekennen".

In geval van overtredingen hanteren we een strikt handhavingsbeleid ter bescherming van de woon- en leefomgeving.

Hoe hebben we dat gedaan

Prestatie-afspraken met corporaties en huurders.

Taakstelling vergunninghouders.

Opstellen van gebiedsprofielen.

In gesprek met particuliere verhuurders over de bijdrage aan het volkshuisvestings-beleid, waaronder de huisvesting van vergunninghouders.

In gesprek met marktpartijen over bouwen van goedkope koopwoningen en middeldure huur.

Voorlichting burgers op het gebied van zorg en duurzaamheid.

Onderzoeken Politie Keurmerk Wonen campagne.

Onderzoeken mogelijkheden domotica.

Onderzoeken blijverslening.

Evalueren, actualiseren.

Kruimelgevallen-beleid.

Onderzoeken situatie noodwoningen.

*Opstellen Vergunningen, Toezicht en Handhavings-beleidsplan;
Opstellen jaarlijks Vergunningenuitvoeringsprogramma.*

Opstellen jaarlijks Handhavingsuitvoeringsprogramma.

Gevarieerd woningaanbod.

Aan de hand van de woonvisie is gewerkt aan het behoud van Voorschoten als één van de aantrekkelijkste woongemeenten van Nederland. Met de woningcorporaties zijn de

prestatieafspraken voor 2017 ten uitvoer gebracht. Daarbij is de taakstelling vergunninghouders gehaald. Bij herontwikkeling door marktpartijen is de realisatie van sociale huurwoningen en goedkope koopwoningen vast onderwerp van gesprek. Burgers hebben voorlichting ontvangen op het gebied van zorg en duurzaamheid. Ook is verkennend onderzoek gestart naar de mogelijkheden van domotica en de blijversleningen.

Vergunningverlening.

Eind 2016 is het Vergunningen, Toezicht en Handhavingsbeleidsplan vastgesteld. Dit is verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor 2017 en 2018. Dit uitvoeringsprogramma is de basis voor het behandelen van vergunningaanvragen voor projecten in de fysieke leefomgeving. Bij het behandelen van deze vergunningaanvragen is "Aanvragen is toekennen" het uitgangspunt geweest. Dit betekent niet dat iedere vergunning verleend wordt maar dat er proactief wordt meegedacht hoe een project mogelijk gemaakt kan worden.

Het evalueren van het Kruiemelgevallenbeleid is nog niet uitgevoerd, omdat dit een onderdeel wordt bij het opstellen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan in het kader van de implementatie van de Omgevingswet.

Toezicht en handhaving.

Het Vergunningen, Toezicht en Handhavingsbeleidsplan en het uitvoeringsprogramma voor 2017 en 2018 zijn ook de basis voor alle toezicht- en handhavingstaken in de fysieke leefomgeving (Wabo, APV, bijzondere wetten). In geval van overtredingen hebben we in beginsel strikt gehandhaafd door het inzetten van de meest effectieve handhavingsinstrumenten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Beleidsindicator	Streefwaarde 2017	Realisatie
1	Gemiddelde WOZ waarde	€ 289.000	€ 292.000
2	Nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	200	68
3	Demografische druk	86,5%	87,0%
4	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	-	€ 913
5	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	-	€ 976

Bron: Bron: De realisatie cijfers zijn afkomstig van de Waarderingskamer met peildatum 2016 voor indicator 1, het CBS met peildatum 2017 voor de indicatoren 2 en 3 en het COELO voor de indicatoren 4 en 5 met peildatum 2017.

Programma: Wat heeft het gekost

P8 Wonen en bouwen bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)		Begroting 2017 primair	Begroting 2017 actueel	Rekening 2017
8.1 Ruimtelijke ordening	Baten	0	900	900
	Lasten	-573	-623	-564
	Saldo	-573	277	336
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	Baten	711	3.554	1.055
	Lasten	-732	-3.466	-919
	Saldo	-21	88	136
8.3 Wonen en bouwen	Baten	343	273	318
	Lasten	-1.256	-1.654	-1.676
	Saldo	-913	-1.381	-1.358
Totaal baten		1.054	4.727	2.273
Totaal lasten		-2.562	-5.744	-3.159
Saldo van baten en lasten		-1.508	-1.017	-886
Onttrekking reserves		21	4.935	4.880
Toevoeging reserves		0	-4.514	-4.514
Mutaties reserves		21	421	366
Programma resultaat		-1.487	-596	-520

Wettelijke beleidskaders

Wetgeving extern	Regelgeving intern
• Grondwet • Gemeentewet • Algemene Wet Bestuursrecht • Burgerlijk Wetboek • Wet ruimtelijke ordening • Mededingingswet • Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) • Wet Milieubeheer	• Bouwverordening Voorschoten 2008 • Coördinatieverordening ruimte Voorschoten 2010 • Huisvestingsverordening Voorschoten 2015 • Planschadeverordening • Verordening startersleningen • Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht Voorschoten • Verordening voor werkzaamheden kabels en leidingen Voorschoten

Verplichte paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

1.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de door de gemeente Voorschoten geheven belastingen, bestemmingsheffingen en rechten. De heffingsbevoegdheid ontleent de gemeente aan een wettelijke grondslag, zoals de Gemeentewet en de Wet milieubeheer. Het invoeren, wijzigen en afschaffen van lokale heffingen is een bevoegdheid van de gemeenteraad.

Onder de belastingen vallen de onroerende-zaakbelastingen, de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, de hondenbelasting, de toeristenbelasting, de precariobelasting en de reclamebelasting.

Onder de bestemmingsheffingen vallen de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

De rechten omvatten een zeer grote groep belastbare feiten. De belangrijkste hiervan zijn de marktgelden, de begrafenisrechten en de leges inzake omgevingsvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en gemeentelijke basisadministratie.

Voor zowel de bestemmingsheffingen als de rechten geldt dat de tarieven maximaal kostendekkend mogen zijn en dat opbrengst gebruikt wordt voor de dekking van gemaakte kosten.

1.2 Beleid lokale heffingen

'Burgers, bedrijven en andere belanghebbenden leveren een rechtvaardige bijdrage in de gemeentelijke voorzieningen.' Zo is het beleid van de gemeente Voorschoten op het gebied van lokale heffingen samen te vatten. In het raadsprogramma 2014-2018 is daarbij ingezet op een lokale lastendruk die in reële termen gelijk blijft, waarbij er van wordt uitgegaan dat leges en rechten kostendekkend blijven of worden.

1.2.1 Aanpassing belastingen

Volgens de uitgangspunten in de Kadernota 2017 zijn de belastingen voor 2017 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,0% (consumentenprijsindex). Onderstaand wordt een aantal aanpassingen nader toegelicht.

OZB

Bij het vaststellen van de begroting 2017 is het toepassen van de woonlastenbenadering en de daarmee samenhangende verhoging van de OZB ongedaan gemaakt. Met 'woonlastenbenadering' wordt bedoeld dat lagere opbrengsten uit de afvalstoffenheffing en de rioolheffing worden gecompenseerd door hogere opbrengsten uit de OZB, zodat het totaal aan opbrengsten van gemeentelijke belastingen gelijk blijft. Per saldo zijn de opbrengsten OZB voor 2017 verhoogd met het inflatiepercentage van 1% en daarnaast zijn de opbrengsten verhoogd als gevolg van areaaluitbreiding.

Precariobelasting

Bij het vaststellen van de begroting 2017 is ter dekking van het terugdraaien van de verhoging OZB onder andere de opbrengst van de precariobelasting met € 75.000 verhoogd. Deze verhoging is verwerkt in het tarief precariobelasting op kabels en leidingen. Omdat in 2017 de wet met betrekking tot afschaffing van precariobelasting op kabels en leidingen is aangenomen is het tarief met ingang van 1 juli 2017 wettelijk gemaximeerd op het tarief zoals dat gold op 12 februari 2016. De overige tarieven voor de precariobelasting zijn met het inflatiepercentage verhoogd.

Reclamebelasting

De opbrengst van de reclamebelasting wordt in overleg met de centrumondernemers vastgesteld en is voor 2017 niet verhoogd. Het variabele tarief voor de reclamebelasting is aangepast aan de gemiddelde waardeontwikkeling van niet-woningen. Het minimum- en maximumtarief zijn niet aangepast.

1.2.2 Aanpassing leges en rechten

Volgens de uitgangspunten in de Kadernota 2017 zijn de leges en rechten voor 2017 verhoogd met het door het CPB geraamde inflatiepercentage van 1,0% (consumentenprijsindex). Tarieven die door het Rijk worden vastgesteld zijn voor dat bedrag opgenomen.

Riool en Afval

Voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing geldt dat de tarieven, rekening houdend met de egaliseringsreserves) 100% kostendekkend moeten zijn.

Bij het vaststellen van de begroting 2017 is (zowel voor riool als afval) besloten om voor 2017 nog geen rekening te houden met de lagere rentelasten als gevolg van BBV-wijzigingen. De opbrengst en de tarieven van de afvalstoffenheffing zijn met circa 6% gedaald ten opzichte van 2016. De opbrengst en de tarieven van de rioolheffing zijn met circa 3,5% gedaald ten opzichte van 2016.

1.3 Overzicht tarieven

De belangrijkste tarieven voor belastingjaar 2017 zijn:

Belastingtarieven

Belastingen/heffingen	Tarief 2017
Onroerende zaakbelasting voor woningen	
Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde)	0,1331 %
Onroerende zaakbelasting voor niet-woningen	
Tarief eigenaar (% van de WOZ-waarde)	0,2087 %
Tarief gebruiker (% van de WOZ-waarde)	0,1733 %
Afvalstoffenheffing	
• Aanleunwoning	€ 205,20
• Etagewoning met eenpersoonshuishouden	€ 230,76
• Etagewoning met meerpersoonshuishouden	€ 294,00
• Overige woonruimte met eenpersoonshuishouden	€ 273,00
• Overige woonruimte met meerpersoonshuishouden	€ 336,36

Belastingen/heffingen	Tarief 2017
Rioolheffing	
• Afvoer afvalwater	€ 248,64
• Afvoer ander water dan afvalwater	€ 14,76
Hondenbelasting	
• Eerste hond	€ 52,44
• Tweede hond	€ 77,16
• Elke volgende hond	€ 105,24

1.4 De opbrengsten van de gemeentelijke belastingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2017 voor de belangrijkste belastingen.

Opbrengsten belastingen en heffingen

Belastingen	Raming 2017	Werkelijk 2017
1 OZB Eigenaren	€ 4.909.962	€ 4.976.720
2 OZB Gebruikers	€ 366.216	€ 417.594
3 Roerende ruimte belastingen	€ 5.578	€ 5.355
4 Hondenbelasting	€ 77.953	€ 78.940
5 Precariobelasting	€ 1.098.953	€ 1.125.148
6 Toeristenbelasting	€ 68.128	€ 112.766
7 Reclamebelasting	€ 81.000	€ 81.944
8 BIZ-Dobbewijk	€ 27.000	€ 24.800

Toelichting belangrijkste verschillen

De hogere opbrengst OZB eigenaar (woning en niet-woning) komt hoofdzakelijk door opbrengsten uit eerdere boekjaren.

De hogere opbrengst OZB gebruikers komt hoofdzakelijk door minder leegstand bij bedrijven en door opbrengsten uit eerdere boekjaren.

De hogere opbrengst toeristenbelasting komt door een hoger aantal overnachtingen dan geraamd. Aangezien al een aantal jaar sprake is van een hoger aantal overnachtingen is voor wat betreft de geraamde opbrengst vanaf 2018 rekening gehouden een hoger aantal overnachtingen.

1.5 De opbrengsten van de gemeentelijke heffingen

In onderstaand overzicht staan de geraamde en werkelijke baten voor 2017 voor de belangrijkste heffingen.

Heffingen		Raming 2017	Werkelijk 2017
9	Afvalstoffenheffing	€ 3.191.505	€ 3.298.349
10	Rioolheffing	€ 2.784.163	€ 2.872.333
11	Marktgeden	€ 39.552	€ 35.434
12	Begrafnisrechten	€ 300.231	€ 332.198
13	Leges wabo	€ 222.866	€ 273.620

Toelichting belangrijkste verschillen

De hogere opbrengst afvalstoffenheffing en rioolheffing komt hoofdzakelijk doordat meer adressen in de heffing zijn betrokken in verband met controle op leegstand en door opbrengsten uit eerdere boekjaren.

1.5.1 Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van percelen waarvoor een inzamelplicht voor huishoudelijke afvalstoffen bestaat. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de afvalstoffenheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendeckering altijd 100%. Voor de afvalstoffenheffing is over 2017 uiteindelijk € 527.000 meer toegevoegd aan de egalisatievoorziening dan geraamd. Dit komt deels door hogere inkomsten uit afvalstromen en de afvalstoffenheffing en deels door lagere uitgaven, mede als gevolg van uitgestelde werkzaamheden uit het afvalbeleidsplan.

Berekening kostendeckendheid afvalstoffenheffing	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.497.000	2.346.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen*	-247.000	-449.000
Netto kosten taakveld(en)	2.250.000	1.897.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	700.000	663.000
BTW	241.000	211.000
Totaal toerekenbare kosten	941.000	874.000
Totale kosten	3.191.000	2.771.000
Totale opbrengsten	3.191.000	3.298.000
Dotatie ultimo 2017		527.000
Kostendeckendheid	100%	100%

* betreft inkomsten en onttrekking uit voorziening afvalstoffenheffing.

1.5.2 Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval- hemel- en grondwater na te komen. De verschillen tussen de werkelijke lasten en baten voor de rioolheffing worden verrekend met de egalisatievoorziening. Hierdoor is de kostendeckering altijd 100%. Voor de rioolheffing is over 2017 uiteindelijk € 561.000 meer toegevoegd aan de egalisatievoorziening dan geraamd.

Berekening kostendekkendheid rioolheffing	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	2.899.000	2.468.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-638.000	-696.000
Inkomsten taakveld(en) onttrekking		
Netto kosten taakveld(en)	2.261.000	1.772.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	301.000	284.000
BTW	339.000	372.000
Totaal toerekenbare kosten	640.000	656.000
Totale kosten	2.901.000	2.428.000
Totale opbrengsten	2.901.000	2.989.000
Dotatie ultimo 2017		561.000
Kostendekkendheid	100%	100%

1.5.3 Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het gebruiken van openbare grond c.q. het innemen van een standplaats op het marktterrein, gedurende de tijd dat het markt is. De opbrengst is afhankelijk van de daadwerkelijke bezetting van de weekmarkt. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2017 uit op 90%.

Berekening kostendekkendheid marktgeld	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	33.000	34.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld(en)	33.000	34.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	5.000	4.000
BTW	3.000	1.000
Totaal toerekenbare kosten	8.000	5.000
Totale kosten	41.000	39.000
Totale opbrengsten	40.000	35.000
Kostendekkendheid	98%	90%

1.5.4 Begraafplaatsrechten

Begraafplaatsrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en het gebruik van de diensten die daarbij worden verleend. De gerealiseerde opbrengst is al een aantal jaar relatief stabiel en is hoofdzakelijk afhankelijk van het aantal begrafenissen (circa 90 per jaar). De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2017 uit op 83%.

Berekening kostendekkendheid begraafplaatsrechten	raming	realisatie
Kosten taakveld(en) incl. omslagrente	294.000	243.000
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	0	0
Netto kosten taakveld(en)	294.000	243.000
<u>Toe te rekenen kosten:</u>		
Overhead	155.000	146.000
BTW	16.000	9.000
Totaal toerekenbare kosten	171.000	155.000
Totale kosten	465.000	398.000
Totale opbrengsten	303.000	332.000
Kostendekkendheid	65%	83%

1.5.5 Leges

Leges worden geheven voor het door de gemeente verlenen van diensten zoals opgenomen in de tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Deze tarieventabel bestaat uit drie titels:

Algemene dienstverlening, Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving

(omgevingsvergunningen) en Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn (specifiek voor ondernemers). Binnen de drie titels zijn de leges onderverdeeld in hoofdstukken waarbinnen de samenhangende tarieven zijn geclusterd. De uiteindelijke kostendekkendheid komt over 2017 voor de drie titels uit op respectievelijk 63%, 43% en 19%.

Kostendekkendheid Titel 1: Leges Algemene dienstverlening	raming	realisatie
Kosten taakvelden	574.000	655.000
Toe te rekenen overhead	260.000	246.000
Totale kosten	834.000	901.000
Totale opbrengsten	436.000	565.000
Kostendekkendheid	52%	63%

Kostendekkendheid Titel 2: Leges omgevingsvergunning	raming	realisatie
Kosten taakvelden	401.000	405.000
Toe te rekenen overhead	251.000	238.000
Totale kosten	652.000	643.000
Totale opbrengsten	223.000	274.000
Kostendekkendheid	34%	43%

Kostendekkendheid Titel 3: Leges Europese dienstenrichtlijn	raming	realisatie
Kosten taakvelden	17.000	17.000
Toe te rekenen overhead	10.000	10.000
Totale kosten	27.000	27.000
Totale opbrengsten	4.000	5.000
Kostendekkendheid	15%	19%

1.6 Kwijtschelding

In de raadsvergadering van 2 april 2015 is de Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Voorschoten 2015 vastgesteld. Hiermee is het kwijtscheldingsbeleid geactualiseerd. Kwijtschelding is in Voorschoten mogelijk voor de onroerende-zaakbelastingen, de roerende-ruimtebelastingen, de hondenbelasting (alleen eerste hond), de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en het begraafplaatsrecht (onderhouden begraafplaats). Ook voor ZZP'ers is het mogelijk om onder dezelfde voorwaarden als privé-personen voor kwijtschelding in aanmerking te komen. In 2017 zijn de volgende bedragen uitgegeven voor kwijtschelding.

Kwijtscheldingen

Belastingen	Raming 2017	Werkelijk 2017
OZB	€ 2.000	€ 1.811
Hondenbelasting	€ 3.000	€ 3.344
Afvalstoffenheffing	€ 137.000	€ 124.646
Rioolheffing	€ 113.000	€ 114.691
Totaal	€ 255.000	€ 244.492

1.7 Ontwikkeling woonlasten

Door de totale woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar $t-1$ (zoals geproduceerd door het Coelo) en uit te drukken in een percentage kan de ontwikkeling van de woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde worden geschetst.

Woonlasten

	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Totale woonlasten gezin Voorschoten in jaar t	€ 989,00	€ 974,00	€ 976,00
Woonlasten gemiddelde voor gezin in $t-1$	€ 716,00	€ 723,00	€ 723,00
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar er voor (x 100%)	138,1%	134,7%	135,0%

Deze vergelijking laat voor Voorschoten zien dat de woonlasten hoger liggen dan het landelijk gemiddelde maar ook dat de ontwikkeling van de woonlasten lager was dan gemiddeld. Dit laatste wordt voornamelijk veroorzaakt door de daling van de afvalstoffenheffing.

1.8 Precariobelasting kabels en leidingen

De precariobelasting wordt geheven op basis van artikel 228 van de Gemeentewet. Het is een algemene belasting voor 'het hebben van voorwerpen, onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond'. Op basis van een in 2017 aangenomen wet mogen gemeenten tot en met 2021 nog precariobelasting op kabels en leidingen heffen, maar wel tegen ten hoogste het tarief zoals dat gold op 10 februari 2016.

1.9 Samenwerking diverse gemeenten en het Hoogheemraadschap Rijnland

De volledige heffing en invordering, inclusief de waardering in het kader van de Wet WOZ, is overgedragen aan belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Voor de gemeente Voorschoten geldt dit voor de onroerende-zaakbelastingen, rioolheffing, afvalstoffenheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting, reclamebelasting en de BIZ-bijdragen.

De accountant van de BSGR heeft in het kader van de interim-controle 2017 geconstateerd dat binnen de BSGR sprake is van een effectieve beheeromgeving. De financiële afdeling, management en directie hebben veel aandacht voor de begrotings- en verantwoordingscyclus en de actuele ontwikkelingen op het gebied van onder andere wijzigingen in wet- en regelgeving en privacybescherming. De verbeteringen hebben er ook toe geleid dat de BSGR in 2017 het ISAE3402 certificaat type 2 (ISAE: International Standard on Assurance Engagements) heeft verkregen. Dat is een kwaliteitskeurmerk voor de validiteit en betrouwbaarheid van de processen. Tot op heden is de BSGR de enige belastingorganisatie in Nederland die deze certificering heeft.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 29 januari 2015 is de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vastgesteld door de raad van Voorschoten. Deze nota formuleert de kaders voor succesvol risicomanagement. Uit de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing blijkt dat het weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten op dit moment uitstekend is. De vergelijking tussen het benodigde weerstandsvermogen en de beschikbare weerstandscapaciteit levert immers een ratio weerstandsvermogen op van 5.

Risico's

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de organisatie. Met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem prioriteert, analyseert en beoordeelt de gemeentelijke organisatie risico's op systematische wijze. Door een goed systeem van risicomanagement kunnen bestuurders en managers vervolgens voor risico's, die het behalen van de doelstellingen van de organisatie bedreigen, passende beheersmaatregelen nemen. Op basis van de inventarisatie is een risicoprofiel opgesteld. Conform de nota "risicomanagement en weerstandsvermogen" toont het onderstaande overzicht de tien grootste risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Het overzicht is aangevuld met de getroffen beheersmaatregelen. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit gaat het college uit van deze 'top 10'. De top 10 behelst circa 90% van de totale financiële omvang van de risico's. Om voldoende dekking hebben voor deze kleinere risico's, wordt daarnaast een buffer van 10% (van de benodigde weerstandscapaciteit) van de 10 grootste risico's gehanteerd.

De top 10 belangrijkste risico's (bedragen x 1 €)

Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Maximale impact	Netto maximaal risico
1. Geen grond kunnen verkopen in de Duivenvoorde Corridor. 2. Niet alle gronden kunnen verwerven. 3. Door aantrekkende economie zijn geraamde kosten te laag	Financieel - 1. groot verlies op het projecten en bestuurslijke imago schade 2. ontwikkelstrategie moet aangepast worden 3. grote verlies op het project.	Suggestie - Projectrapportage en jaarlijkse en tussentijdse bijstelling grondexploitatie	36%	€5.505.000	€2.002.250
Verantwoordelijkheid Sociaal Domein	Financieel - Financieel verantwoordelijk voor het gehele sociaal domein. Hierbij zijn opneemde regelingen, afnemende rijksbudgetten en toenemende doelgroep de belangrijkste factoren.	Als beheersmaatregel is de reserve sociaal domein opgenomen. Daarnaast zijn beheersmaatregelen die genomen zijn investeren in preventie om vraag naar duurdere voorzieningen te voorkomen. En als beheersmaatregel kan ook het beleid aangepast worden.	70%	€2.300.000	€805.000
contractuele en/ of onderhoudsverplichtingen bij (sport) accommodaties niet kennen/niet nakomen	Financieel - wordt geconfronteerd met niet begrote kosten voor aangegane verplichtingen, Imago - gemeente wordt niet als een betrouwbare partner gezien	Suggestie - invoering contractenregister, opstellen Meerjarenonderhoudsplannen	90%	€400.000	€180.000
Door economische ontwikkelingen een groter beroep op de uitkeringsregelingen (open einde regeling Wet BUIG bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan de gemeenten)	Financieel - de gemeente loopt het risico dat de lokale ontwikkeling van het bijstandsvolume in negatieve zin afwijkt van de landelijke ontwikkeling waardoor de rijksbijdrage te kort schiet. Het maximale risico dat de gemeente loopt in het uitkeringsjaar 2018 voor de uitvoering van de BUIG is gemaximeerd op 8,75% en voor 2019 op 10%, Effect op doelstellingen - Niet iedereen kan voldoende ondersteund worden in participeren in de samenleving	Actief - Het eigenrisico opnemen in de begroting (is tot op heden niet gebeurd) Actief - actief uitstroombesluit voeren door inzet arbeidsmarktoffensief, jeugdwerkgelegenheidsplan en reguliere participatiemiddelen Geïmplementeerd - goede werkprocessen voor poortwachtersfunctie, beheer lopende uitkeringen, beëindigingen etc	90%	€400.000	€180.000
Grondwateroverlast	Financieel - er is/ontstaat wateroverlast op straat/in woningen, Effect op doelstellingen - , Imago -		70%	€500.000	€175.000
optreden calamiteit(en)	Financieel - overschrijding budget omdat er geen of in onvoldoende mate rekening is gehouden met calamiteit, Effect op doelstellingen - veel aandacht in tijd en geld om calamiteit het hoofd te bieden, aandacht voor reguliere (bheer)taken is er dan minder, Imago - organisatie had het kunnen voorkomen als ze zaakjes voor elkaar hadden gehad (eventuele aansprakelijkheid)		70%	€400.000	€125.000

Risico	Gevolgen	Maatregelen	Kans	Maximale impact	Netto maximaal risico
Als gevolg van onderuitputting op de Rijksbegroting, aanpassingen van de verdeelsystematiek of verschillen in de mate waarin de landelijke en gemeentelijke uitkeringsbasis zich ontwikkelen bestaat de kans dat de algemene uitkering uit het gemeentefonds achterblijft bij de raming. Daarnaast kan acresruimte vergezeld gaan van extra lasten waardoor niet duidelijk is wat het netto effect zal zijn.	Financieel - Negatief budgettair effect dat ombuigingen/bezuinigingen met zich mee kan brengen., Effect op doelstellingen - De bezuinigingen kunnen een dusdanige omvang aannemen dat voorgenomen beleid(sintensivering) niet (volledig) en misschien wel alleen getemporeerd uitgevoerd kan worden.	Het is een autonome ontwikkeling. De ontwikkelingen worden gevolgd en verwerkt in de gemeentelijke begroting.	50%	€500.000	€125.000
Boom valt om (materiele schade / letselschade / dodelijk)	Financieel - Kosten voor herstel schade, aansprakelijkheid, Imago - gemeente heeft niet goed de kwaliteit van de bomen in de gaten.		90%	€200.000	€90.000
beheerkosten (vastgoed / openbare ruimte) worden niet of onvoldoende meegenomen in aanschaf/realisatie is met name het geval bij nieuwe aanleg/realisatie.	Financieel - Geen middelen gereserveerd voor beheer en onderhoud, Effect op doelstellingen - Onderhoudsniveau wordt niet gehaald omdat het onderhoud beperkt of niet uitgevoerd wordt dan wel gaat ten koste van andere objecten, Imago - wel geld om aan te leggen maar niet om te onderhouden,		70%	€200.000	€70.000
Onderhoudsachterstanden kapitaalgoederen	Financieel - Hogere kosten door calamiteiten onderhoud, Effect op doelstellingen - Openbare ruimte voldoet niet aan het afgesproken kwaliteitsniveau, Imago - Grotere kans op ongelukken door achterstallig onderhoud, voldoet niet aan basis waarvoor een gemeente verantwoordelijk is		20%	€500.000	€50.000
Totaal top 10 risico's (90%)					€3.777.250
Buffer voor kleinere risico's (10%)					€419.694
Totaal benodigd weerstandsvermogen (100%)					€4.196.944

Weerstandscapaciteit

De raad heeft in de nota "Risicomanagement en Weerstandsvermogen" de concernreserve (incl. de reserve weerstandsvermogen) en de begrotingspost onvoorzien aangemerkt als de beschikbare weerstandscapaciteit. Hier wordt vanaf 2015 ook de risicoreserve Duivenvoorde Corridor in meegenomen, omdat de gewogen projectrisico's van het project Duivenvoorde Corridor hiermee worden gedekt. De beschikbare weerstandscapaciteit per 31-12-2017 is als volgt:

Saldo concernreserve eind 2017	€ 15.472.000
Reserve weerstandsvermogen	€4.000.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	€19.472.000

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen en afgezet tegen de algemeen geldende weerstandsnorm. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten is in onderstaande figuur weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{€ 19.472.000}{€ 4.196.944} = 5$$

De omvang van het benodigde weerstandsvermogen is gestegen met ongeveer €250.000 naar € 4.196.944 ten opzichte van de jaarrekening 2016. Deze stijging heeft meerdere oorzaken, maar wordt met name veroorzaakt door een hoger risico op het project Duivenvoorde Corridor. De Reserve Weerstandsvermogen staat op dit moment op €4.000.000 en is daarmee dus iets te laag. Aangezien de omvang van de risico's elk jaar wel iets schommelt is er voor gekozen om geen toevoeging te doen aan de Reserve Weerstandsvermogen en deze op het niveau van €4.000.000 te houden. In die beredenering is meegewogen dat de kans zeer klein wordt geacht dat alle risico's zich daadwerkelijk voor doen in hetzelfde jaar en mocht dat uiteindelijk toch het geval zijn er altijd nog teruggevallen kan worden op de concernreserve waarin op dit moment €15.472.000 zit.

De raad heeft besloten om minimaal een ratio van 1,0 te hanteren met een streefratio van 1,4 wat staat voor voldoende weerstandscapaciteit. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, die ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen:

Kwalificatie ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$2,0 < x$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Voorschoten is 5 (A). Conclusie is dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

Kengetallen

Per 2015 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In de begroting en jaarrekening dienen een zestal kengetallen opgenomen te worden. De kengetallen maken het de leden van provinciale staten en de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun provincie of gemeente. Eerst wordt de samenvatting van de kengetallen weergegeven gevolgd door een toelichting.

Kengetallen:	Indicatoren Voorschoten (%)			Normen VNG (%)		
	2016	2017		Voldoende	Matig	Onvoldoende
	Verslag	Begroting	Verslag			
1a. Netto schuldquote	55,6	90	70	<100	>100 / <130	<130
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	42,2	75	57			
2. Solvabiliteitsratio	36,7	34	37	>50	<50 / >30	<30
3. Structurele exploitatieruimte	1,15	0	3.86	>0,6	<0,6 / >0	0
4. Grondexploitatie	17,46	14	18	Geen norm		
5. Belastingcapaciteit	137,9	138	135	<100	>100 / <120	>120

1. Netto schuldquote

De netto-schuldquote vergelijkt de leningen van de gemeente (met aftrek van de geldelijke bezittingen) met de totale baten van begroting en jaarverslag. Hiermee geeft deze indicator inzicht in de mate waarin de begroting 'vastligt' voor door rente en aflossing. De bovenstaande tabel presenteert hiernaast ook de schuldquote gecorrigeerd voor de leningen die de gemeente heeft uitstaan (deze middelen vloeien immers op termijn terug, bijv. SVN-startersleningen. Ten opzichte van 2016 is een kleine daling zichtbaar.

2. Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de mate aan waarin de gemeentelijke bezittingen (balanstotaal) is gefinancierd uit eigen middelen (eigen vermogen). Een solvabiliteit van 37% wordt door de VNG beoordeeld als 'matig'.

3. Structurele exploitatieruimte

De indicator 'structurele exploitatieruimte' geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte (structurele baten min structurele lasten) zich verhoudt tot de totale begrotingsbaten. Dit laat zien in hoeverre de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen. De begrotingsruimte is toegenomen ten opzichte van 2016 en volgens de VNG-normen 'voldoende'.

4. Grondexploitatie

Het financiële kengetal 'grondexploitatie' geeft aan hoe groot de investeringen in grondposities (boekwaarde) zijn ten opzichte van de jaarlijkse baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

5. Belastingcapaciteit

De indicator 'belastingcapaciteit' drukt uit hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) zich verhouden tot het gewogen landelijk gemiddelde. Hoge woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde drukken uit in hoeverre de gemeente al de eigen inkomsten aanspreekt en dus ook beperkt is in het verkrijgen van extra inkomsten. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert VNG als 'voldoende', woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% hiervan als 'matig' en woonlasten hoger dan 120% als 'onvoldoende'. Het feit dat Voorschoten waarden laat zien boven de 100% komt onder andere door het feit dat de gemiddelde woningwaarde hoger ligt dan de landelijk gemiddelde waarde. Wat eigenlijk vergeleken moet worden is de ontwikkeling van het kengetal in de loop van de tijd. Ten opzichte van de jaarrekening over 2016 is het kengetal in de jaarrekening over 2017 licht gedaald.

Conclusie voor de financiële positie

De ontwikkeling van de kengetallen laat zien dat de meeste kengetallen op een vergelijkbaar niveau blijven als in 2016. Daarmee kan geconcludeerd worden dat Voorschoten een matige vermogenspositie heeft en een normale c.q. gemiddelde schuld omvang. Daar tegenover wordt een risico gelopen op de resterende ingenomen grondpositie en wordt geconcludeerd dat de lastendruk landelijk vergeleken hoog is.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen (openbare ruimte, gebouwen) komt in meerdere programma's van deze begroting terug. Het vormt financieel een aanzienlijk deel van de begroting en is maatschappelijk van groot belang. Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen (kapitaalgoederen) in goede staat onderhoudt. In samenwerking met inwoners en overige partners streven wij naar een aantrekkelijke, duurzame en groene woonomgeving.

Uitdagingen en risico's

Provinciaal toezicht

Vanwege het provinciaal toezicht zijn er investeringen verlaet beschikbaar gesteld of komen te vervallen en is er in het begin van het jaar onduidelijkheid geweest ten aanzien van het wel of niet kunnen beschikken over de onderhoudsvoorzieningen. Een groot aantal projecten heeft daardoor vertraging opgelopen.

Verlagen onderhoudsniveau

In 2016 zijn door de raad voor een groot aantal kapitaalgoederen beheerplannen vastgesteld. Hier is het besluit genomen om de kapitaalgoederen op beeldkwaliteitsniveau (B) basis te onderhouden. In de zomer van 2017 heeft de raad vanwege de financiële situatie van Voorschoten bepaald het onderhoudsniveau in 2018 te verlagen naar sober (niveau C).

In de 2^e helft van 2017 is daardoor onderzocht voor welke kapitaalgoederen een lager onderhoudsniveau een besparing oplevert. De grootste besparingen worden behaald binnen de kapitaalgoederen groen en wegen. Voor deze beheerplannen is het gewenst dat deze worden aangepast op het lagere onderhoudsniveau. Daarnaast is er ook een bezuiniging doorgevoerd op het schoonhouden van het dorp. Dit heeft geresulteerd in een totale besparing van € 850.000 in de begroting, op het onderhoud van de openbare ruimte.

Vastgoed

De gemeente Voorschoten bezit een groot aantal panden, waar een grote uitdaging ligt om te komen tot een portefeuille die voorziet in de maatschappelijke effecten tegen economisch aanvaardbare kosten. In 2017 is gewerkt aan het beheerplan Vastgoed dat in 2018 aan de raad wordt aangeboden. Na besluitvorming zullen alle panden die niet benodigd zijn voor het behalen van de gemeentelijke doelstellingen worden afgestoten. In 2017 zijn in lijn met het vastgesteld beleid 4 panden verkocht. Drie locaties staan in de verkoop. Vanwege de herontwikkeling van deze locaties is hiervoor een krediet beschikbaar gesteld. Voor de panden die te koop staan is leegstandbeheer ingezet in combinatie met instandhoudingsonderhoud.

Areaalgegevens

Het openbare gebied dat de gemeente beheert, omvat een omvangrijk aantal objecten met uiteenlopende functies. Enkele kengetallen:

Verharding	circa 110 ha
Vrij-verval riool	circa 134 km
Civieltechnische kunstwerken	107
Lichtmasten	circa 4320
Verkeersregelininstallaties	12

Groen	circa 101 ha
Bomen	11.203
Speeltoestellen	393
Watergangen	circa 22.4 km

Vastgoed

Maatschappelijk & commercieel 14

Sport & bewegen	5
Eigen huisvesting	4
Woningen	3
Bijzondere objecten	9

Beheerplannen

In de beheerplannen voor de verschillende kapitaalgoederen is een basis onderhoudsniveau bepaald. De beheerplannen lopen van 2016-2020 en zijn leidend voor het beheer en onderhoud. Het beheerplan voor het kapitaalgoed riolering loopt tot 2018. Het beheerplan voor vastgoed is in 2017 voorbereid maar nog niet door de raad vastgesteld. Deze kapitaalgoederen worden op een basis tot sober niveau onderhouden.

In 2017 was het onderhoud van het areaal gericht op het beeldkwaliteitsniveau basis. Hieronder is per beheerproduct weergegeven welke maatregelen zijn ondernomen.

In de begroting 2017 is er vanwege het preventief toezicht geen storting in de verschillende onderhoudsvoorzieningen geraamd. Verschillende voorzieningen lieten daardoor in de begroting 2018 een negatief meerjarenbeeld zien. Om dit recht te zetten heeft eind 2017 een hersteloperatie plaatsgevonden door een éénmalige storting in een aantal onderhoudsvoorzieningen. Bij de berekening van de noodzakelijke storting is rekening gehouden met de verlaging van het onderhoudsniveau van B naar C.

Wegen

Vanwege het besluit om het onderhoudsniveau te verlagen van basis (B) naar sober (C) zijn de verschillende projecten opnieuw beoordeeld en geprioriteerd. In 2017 is daardoor voornamelijk

kleinschalig onderhoud aan wegen uitgevoerd, waardoor hier een overschrijding is. Het restant op de investeringen bestaat voornamelijk uit budget van het project Vlietwijk en het Knooppunt Voorschoten.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Wegen			
Klein onderhoud en beheer	258	360	-102
Storting in voorziening	0	300	-300
Kapitaallasten	40	42	-2
Totale exploitatiekosten	298	702	-404
Betaling t.l.v. voorziening	1.068	330	738
Investerings	6.546	4.957	1.589

Bruggen

De brug op de Nassaukade is vervangen en aan verschillende bruggen is klein en groot onderhoud uitgevoerd. De vervanging van de brug bij het Strauszplantsoen is voorbereid en wordt in 2018 uitgevoerd.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Bruggen			
Klein onderhoud en beheer	48	49	-1
Storting in voorziening	0	30	-30
Kapitaallasten	12	17	-5
Totale exploitatiekosten	60	96	-36
Betaling t.l.v. voorziening	58	58	0
Investerings	66	48	18

Wegmeubilair

Per objectsoort wordt de achterstand in het onderhoud van het areaal opgepakt. In 2017 zijn de verkeers- en straatnaamborden geïnspecteerd en waar nodig vervangen in de wijken Noord Hofland, Nassauwijk en Vlietwijk. Verder zijn er een groot aantal palen vervangen.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Wegmeubilair			
Klein onderhoud en beheer	27	30	-3
Groot onderhoud	33	33	0
Totale exploitatiekosten	60	63	-3

Openbare verlichting

Het inlopen van de onderhoudsachterstand van de openbare verlichting wordt gebiedsgericht aangepakt. In de wijk Starrenburg, een deel van Noord Hofland en op de Jan Evertsenlaan is de openbare verlichting vervangen en is LED verlichting aangebracht. Vanwege de benodigde voorbereidingstijd en het schaalvoordeel zijn de geplande werkzaamheden voor 2017 en 2018 gebundeld in één aanbesteding. Deze werkzaamheden worden in 2018 uitgevoerd. De onttrekking uit de voorziening in 2017 is daardoor nihil. Op het investeringsbedrag is een restant zichtbaar dat van het project Vlietwijk is.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Openbare verlichting			
Klein onderhoud en beheer	239	249	-10
Storting in voorziening	0	110	-110
Kapitaallasten	1	1	0
Totale exploitatiekosten	240	360	-120

Betaling t.l.v. voorziening	260	0	260
-----------------------------	-----	---	-----

Investerings	838	682	156
--------------	-----	-----	-----

Verkeersregelininstallaties

Een groot aantal verkeersregelininstallaties is vernieuwd waardoor het hele areaal op orde is en voldoet aan de afgesproken beeldkwaliteit. Vanwege de vervangingen is er beperkt klein onderhoud benodigd geweest.

<i>In € 1.000</i>	<i>Begroting 2017</i>	<i>Werkelijk 2017</i>	<i>Restant</i>
Verkeersregelininstallaties			
Klein onderhoud en beheer	77	46	31
Storting in voorziening	0	0	0
Kapitaallasten	1	1	0
Totale exploitatiekosten	78	47	31

Betaling t.l.v. voorziening	388	376	12
-----------------------------	-----	-----	----

Investerings	574	517	57
--------------	-----	-----	----

Groen

Het openbaar groen is in 2017 op een basisniveau onderhouden. Met de afronding van de herinrichting van park Ter Wadding zijn alle parken op orde.

Onder de noemer 'Meedoen met groen' is het adopteren van groen onder de aandacht gebracht. Een prachtig resultaat hiervan is het vervangen van alle beplantingsvakken in het Wedde. Ook op het gebied van het verwijderen van verharding in de openbare ruimte zijn resultaten behaald. In

de Alexander Adamskistraat, Rossinidreef en De Savornin Lohmanplantsoen is ruim 500 m2 verharding verwijderd en groen ingericht.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Groen			
Klein onderhoud en beheer	172	282	-110
Groot onderhoud	679	606	73
Kapitaallasten	16	15	1
Totale exploitatiekosten	867	903	-36
Investerings	974	1.015	-41

Water

De achterstanden in de baggerwerkzaamheden zijn grotendeels ingelopen. Één deel is nog niet uitgevoerd vanwege benodigde onderzoeken, wat zich vertaalt in een lagere onttrekking uit de voorziening. Er is circa 1 km aan beschoeiingen vervangen.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Water			
Klein onderhoud en beheer	309	278	31
Storting in voorziening	0	0	0
Kapitaallasten	8	8	0
Totale exploitatiekosten	317	286	31
Betaling t.l.v. voorziening	496	428	68
Investerings	708	389	319

Spelen

Alle speelplekken zijn op orde en voldoen aan de gewenste beeldkwaliteit. De speelplek in de Lorentzlaan is geheel vernieuwd naar de wensen van de omwonenden. Voor de vernieuwing van de speelplek in de Willem de Zwijgerlaan is een uitgebreid participatieproces in gang gezet. Vanwege het financiële toezicht zijn de middelen hiervoor pas halverwege het jaar beschikbaar gekomen waardoor de realisatie in 2018 plaats vindt. Bij de speelplek Sixlaan heeft een groep enthousiaste bewoners via fondsen extra geld verkregen waardoor hier extra speeltoestellen zijn geplaatst.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Spelen			
Klein onderhoud en beheer	40	47	-7
Storting in voorziening	118	118	0
Totale exploitatiekosten	158	165	-7
Betaling t.l.v. voorziening	167	39	128

Riolering

Vanwege het provinciaal toezicht zijn alle lopende onderhoudsprojecten stil komen te liggen. Hierdoor zijn er in 2017 alleen projecten uitgevoerd die in 2016 al waren opgestart. Daarnaast zijn er verschillende calamiteiten verholpen en zijn er rioleringsprojecten voor 2018 en 2019 bepaald.

Het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP) is van 2014-2018. In 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor de herziening van het vGRP. Op verschillende locaties verkeert de riolering in slechte staat van onderhoud waardoor de komende jaren maatregelen benodigd zijn om een veilig en goed functionerend rioolstelsel te behouden.

<i>In € 1.000</i>	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Restant
Riolering			
Klein onderhoud en beheer	502	476	26
Groot onderhoud	60	69	-9
Storting in voorziening	150	711	-561
Kapitaallasten	1.348	1.088	260
Totale exploitatiekosten	2.060	2.344	-284
Betaling t.l.v. voorziening	668	668	0
Investerings	6.354	4.377	1.977

Vastgoed

De gemeente exploiteert en onderhoudt het gemeentelijk vastgoed om huisvesting te bieden aan gemeentelijke diensten en instellingen met maatschappelijke waarde. Het onderhoud van het vastgoed is er op gericht om de gebouwen tegen zo laag mogelijke kosten in stand te houden.

Paragraaf Financiering

Inleiding

Het beleid voor de financieringsfunctie voor 2017 is vastgelegd in het door burgemeester en wethouders vastgestelde treasurystatuut 2012. Het statuut geeft de kaders aan voor de invulling van de financieringsfunctie en sluit aan bij de aanscherping van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) en de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's en omvat alle activiteiten die te maken hebben met het verwerven en beheren van financiële middelen door de gemeente. Het doel van de treasuryfunctie is het minimaliseren van de gemeentelijke rentelasten op korte en lange termijn en het beheersen van rente- en financieringsrisico's.

Schatkistbankieren

Volgens de Wet FIDO moeten decentrale overheden overtollige kasmiddelen boven het drempelbedrag van 0,75% van het begrotingstotaal bij het Agentschap van het Ministerie van Financiën aan houden. Het drempelbedrag was in 2017 € 389.000. In heel 2017 is deze drempelwaarde niet overschreden omdat met de huisbankier de afspraak is gemaakt om het surplus boven een bepaalde omvang van het rekeningcourantstelsel automatisch af te romen naar de bankrekening bij het Ministerie van Financiën. Voor de berekening van de onderschrijding van het drempelbedrag wordt verwezen naar de toelichting op de balans onderdeel kortlopende schulden met een looptijd korter dan een jaar.

Het bij het Rijk aangehouden saldo bedroeg gemiddeld € 159.000. Met een opbrengst van € 0 bedroeg de rentevergoeding gemiddeld slechts 0,0%. Ter vergelijking: de EURIBOR-"vergoeding" voor een deposito van 1 jaar bedroeg gemiddeld -0,15%.

Terugblik op de renteontwikkeling.

Sinds 10 maart 2016 staat de herfinancieringsrente van de Europese Centrale Bank op 0,00% om de kredietcrisis (verdergaand) te bezweren en de economie voldoende te stimuleren.

Op basis van de door BNG uitgesproken verwachtingen werd voor 2017 een gemiddelde korte (3 maands) rente van ca. -0,3 % voor kasgeld verwacht. In werkelijkheid werd hiervoor een gemiddelde waarde van -0,33% gerealiseerd. De geldmarktrente bevond zich bij het begin van 2017 op een niveau van - 0,31 % (3-maands Euribor). Het jaar werd afgesloten op een niveau van - 0,33 %. De negatieve waarde betekent dat over de uitstaande gelden rente betaald diende te worden.

De oorspronkelijke rentevisie voor de kapitaalmarkt voor 2017 bedroeg 1,2 % (gemiddeld). Gedurende het jaar is sprake geweest van een gemiddelde tarief van ca. 1,17 % voor fixe geldleningen (10-jaar). 25-jarige geldleningen met gelijke aflossing deden gemiddeld 1,05 %.

Liquiditeitsontwikkeling

De jaarrekening laat een liquiditeitsontwikkeling zien van een tekort van € 2,4 mln. naar een tekort van € 2,2 mln. Aangezien de rente voor kort geld verwaarloosbaar is geweest, is er voor gekozen om tussentijdse liquiditeitsbehoefte zo veel mogelijk te financieren met het rekening-courantkrediet van huisbankier BNG tegen een tarief van 0,0% .

In november is een vijfjarige kapitaalmarktlening van € 9,0 miljoen aangetrokken tegen een rente van – 0,12 %. De jaarlijkse aflossing bedroeg € 3,6 mln. waardoor de externe kapitaalfinanciering eind 2017 € 36,9 mln. bedroeg.

Bij BNG was sprake van een negatief saldo van € 2,2 mln. Het saldo op de rekening van het schatkistbankieren was nul.

Financieringspositie

In de oorspronkelijke begroting voor 2017 werd een aanvullende financieringsbehoefte verwacht van maximaal € 9,4 mln. Ten opzichte van de jaarrekening 2016 geeft 2017 een toename van het financieringssaldo te zien van € 5,4 mln. Deze toename behoefte bestaat o.a. uit de in november aangetrokken kapitaalmarktlening van € 9,0 mln. en € 3,6 mln. aan aflossingen.

Het verschil met de oorspronkelijke raming wordt veroorzaakt door het feit dat de uiteindelijk van toepassing zijnde begroting een geringere omvang kende en het mede daardoor achter blijven van investerings- en grondexploitatie-uitgaven.

Uitgezette / opgenomen middelen

Uitgezette / opgenomen middelen	Looptijd	Bedrag 31-dec-17 (x €1.000)	Gemiddeld rente- percentage	Expiratie
Uitgezette gelden				
<u>Lang</u>				
BNG lening € 4,8 mln.	15 jaar	€ 4.800	3,97	2020
Lening Woonzorg		€ 1.426	7,25	2019
Startersleningen SVN	revolving fund	€ 1.000	0,0	onbepaald
Stichtingen & verenigingen	div.	€ 558	div.	div.
<u>Kort</u>				
Schatkistbankieren	dag. opvraagbaar	€ 0	0	n.v.t.
Opgenomen gelden				
<u>Lang</u>				
BNG € 6,5 mln.	10 jaar	€ -1.950	3,29	29-12-2020
BNG € 5,0 mln.	10 jaar	€ -2.000	3,56	10-3-2021
BNG € 10,0 mln.	40 jaar	€ -8.750	3,79	30-1-2052
BNG € 7,0 mln.	10 jaar	€ -3.500	1,84	21-12-2022
NWB € 4,0 mln.	5 jaar	€ - 800	1,17	20-12-2018
NWB € 7,0 mln.	10 jaar	€ -4.900	1,719	27-3-2024
BNG € 6,0 mln.	4 jaar	€ -6.000	0,335	23-12-2019
BNG €9,0 mln	5 jaar	€ -9.000	-0,12	6-11-2023
<u>Kort</u>				
BNG	dag.opvraagbaar	€ -2.208		n.v.t.
Saldo totaal	€ -31.324			
Saldo lang	€ -29.116			
Saldo kort	€ - 2.208			

Renteresultaat

In de gewijzigde begroting is een renteresultaat geraamd van - € 430.515 (nadelig).

Renteresultaat 2017

Renteresultaat 2017	Begroting		rekening	verschil
	primitief	Gewijzigd		
Rente liquiditeitssaldo	-79.444	-24.944	-5.575	19.369
Rentevergoeding verstrekte geldleningen	295.346	325.257	296.826	-28.431
Rentevergoeding aangetrokken geldleningen	-800.828	-730.828	-693.384	37.444
Rentevergoeding grondexploitaties	252.030	252.030	261.119	9.089
Rentebijdragen vz. grondexploitaties	-252.030	-252.030	-261.119	-9.089
Renteresultaat	-584.926	-430.515	-402.133	28.382

Het renteresultaat over 2017 komt afgerond € 28.000 voordeliger uit dan geraamd. Dit komt in hoofdzaak door lagere rentelasten op de financiering dan waar in de gewijzigde begroting van uit is

gegaan. De lagere lasten hangen samen met een lagere rente op de herfinanciering van de lange positie en een voorzichtige inschatting van de lasten op de positie in rekening courant. Het renteresultaat op de grondexploitatie is verwerkt in de boekwaarde van de resterende grondexploitatie voor de Duivenvoorde-corridor.

Treasurystatuut

Eind 2017 is het treasurystatuut in overeenstemming gebracht met de hogere wetgeving (wet Hof en schatkistbankieren). Burgemeester en wethouders hebben het statuut op 9 januari vastgesteld.

Vermogenswaarden

De gemeente was op 31 december 2017 in het bezit van aandelen van NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Duin- en waterleidingbedrijf Dunea en het netwerkbedrijf Alliander. De deelname aan Oiko-credit is begin dit jaar verstreken.

In de exploitatiebegroting wordt het dividend structureel behoudend geraamd op basis van uitkering in voorafgaande jaren gecorrigeerd voor incidentele ontwikkelingen.

Leningenportefeuille

In 2017 hebben zich geen andere kapitaalmarkttransacties voorgedaan dan de reguliere aflossingen op de bestaande portefeuille. Hiermee bedraagt de omvang van de extern aangetrokken lange financiering aan het eind van 2017 € 36,9 mln.

De omvang van de door de gemeente Voorschoten geborgde geldleningen nam toe van € 134,0 mln. naar € 144,1 mln. De toename heeft verband met de overname van een garantie van € 11,0 mln. van de gemeente Leiden van een activiteit van woningbouwvereniging De Sleutels in Voorschoten (raadsbesluit 31 maart 2016).

Het leeuwendeel van de garanties heeft betrekking op leningen aan woningbouwverenigingen. Via de tertiaire achtervangconstructie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat de gemeente mede garant.

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000.000)

Leningenportefeuille	31/12/2016	31/12/2017
(Uitgezette) Leningenportefeuille	8,5	7,8
Gegarandeerde leningenportefeuille:	134,0	144,1
waarvan gewaarborgde bedragen:	67,6	73,3
Aangetrokken leningen	31,5	36,9

Risicobeheer

Debiteurenrisico

Wordt afgedekt door de voorziening dubieuze debiteuren.

Saldo voorziening dubieuze debiteuren

	31/12/2016	31/12/2017
Saldo van de voorziening (raming)	€ 269.456	€ 199.562

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt beperkt door de treasury activiteiten te baseren op een liquiditeitsplanning voor het meerjarenperspectief van de begroting. De rekening courant-faciliteit bij BNG bedraagt € 6,4 mln. De gemeente kan volgens de wet FIDO in 2017 kasgeld aantrekken tot een geraamde limiet van € 4,4 mln. Overschrijding van onderstaand te behandelen kasgeldlimiet gedurende 3 opeenvolgende kwartalen is niet toegestaan.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet stelt een bovengrens aan de netto-vlottende schuld en beperkt daarmee het renterisico op de korte schuld. De limiet wordt bepaald voor korte financiering met een looptijd van maximaal 1 jaar en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal.

Uitgaande van een begrotingstotaal van ca. € 51,8 mln. bedroeg de kasgeldlimiet voor 2017 € 4.404.000. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in 2017 incidenteel, doch niet in 3 opvolgende kwartalen is overschreden. Zou dit wel in 3 opvolgende kwartalen plaatsgevonden hebben dan had hierover met de toezichthouder overleg gevoerd moeten worden om te kijken hoe de situatie opgelost kon worden (door het aantrekken van lang geld).

Ontwikkeling kasgeldlimiet 2017 (bedragen x € 1.000)

Ontwikkeling kasgeldlimiet 2017	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
1. Liquiditeitssaldo (netto; - = tekort)	-2.380	-7.385	-3.352	-5.477
2. Kasgeldlimiet	4.404	4.404	4.404	4.404
3a. Ruimte onder de kasgeldlimiet (2.+1.>0)	2.024		1.052	
3b. Overschrijding van de kasgeldlimiet (2.+1.<0)		-2.981		-1.073

Tabel Overzicht ontwikkeling kasgeldlimiet 2017

Het renterisico op de lange financiering (langer dan een jaar) is begrensd door de renterisiconorm. Die norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal en geeft aan in hoeverre er sprake is van een verantwoord geachte spreiding van aflossing en herfinanciering in de leningenportefeuille. De renterisiconorm is in 2017 niet overschreden.

Op basis van de huidige verwachtingen wordt de renterisiconorm in het meerjarenperspectief incidenteel in 2019 overschreden. De aflossing van de enige 'bullet'-lening van € 6,0 mln. is hier debet aan. De gepresenteerde overschrijding is in grote mate afhankelijk van de veronderstelling dat in 2017 en 2018 in totaal voor € 14,1 mln. aan lang vreemd vermogen wordt aangetrokken; valt dit lager uit en wordt een langere looptijd gekozen dan de standaardlooptijd van 5 jaar, valt de overschrijding wellicht geheel weg of wordt deze sterk verminderd. Ook valt te bezien in welke mate het begrotingstotaal voor 2019 afwijkt van hetgeen nu in het meerjarenperspectief wordt gepresenteerd omdat de renterisiconorm daar aan wordt gerelateerd.

Renterisico vaste schuld 2016-2020 (bedragen x € 1.000)

Renterisico vaste schuld 2017					
	2016	2017	2018	2019	2020
1 Renteherzieningen	0	0	0	0	0
2 Aflossingen	3.600	3.600	5.400	11.538	7.882
3 Renterisico (1 + 2)	3.600	3.600	5.400	11.538	7.882
4 Renterisiconorm	11.929	10.363	10.486	10.114	10.051
5a Ruimte onder renterisiconorm	8.329	6.763	5.086		2.169
5b Overschrijding renterisiconorm				-1.424	
4a Begrotingstotaal	59.646	51.817	52.428	50.571	50.256
4b percentage regeling	20%	20%	20%	20%	20%
4 Renterisiconorm	11.929	10.363	10.486	10.114	10.051

EMU-saldo

Gemeenten moeten het kastekort van hun exploitatie beperken tot de overeengekomen percentages van hun totale begroting. Via dit zgn. EMU-saldo wordt gecontroleerd of de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning leveren bij het streven te voldoen aan de Europese begrotingsdoelstellingen. De VNG adviseert gemeenten overigens om niet heel strak te sturen op het maximaal toegestane kastekort. Dat verhindert een uitruil van plussen en minnen tussen gemeenten en leidt mogelijk tot een onnodig uitstel van investeringen. In plaats daarvan kunnen gemeenten beter sturen op de ontwikkeling van de hoogte van de schuld.

Hoewel er geen individuele referentiewaarden voor het EMU-saldo voor 2017 zijn vastgesteld en tot en met 2017 geen maatregelen/sancties zullen worden opgelegd bij overschrijding, schrijven de herziene BBV voor dat ook in het jaarverslag wordt gerapporteerd over het EMU-saldo.

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)

Berekening EMU-saldo					
Vraag			2017 <i>Volgens gewijzigde begroting 2017</i>	2017 <i>volgens jaarrekening 2017</i>	2017 <i>verschil</i>
+	1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.201	3.236	2.035
+	2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.113	1.996	-117
+	3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	420	2.031	1.612
-	4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	13.969	10.106	-3.863
+	5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	17	430	413
	6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:			
+		Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
	8	Baten bouwgrondexploitatie:			
+		Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
-	9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	2.246	1.535	-711
-	10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
	11	Verkoop van effecten:			0
	11a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	nee	nee	
-	11b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
Berekend EMU-saldo			-12.464	-3.947	8.517

Ten opzichte van de (gewijzigde) begroting is het geraamde EMU-tekort aanzienlijk afgenomen tot een tekort/geldschepping van € 3,9 mln. Dit positieve effect wordt onder andere veroorzaakt door het betere rekeningsaldo, het achterblijven van de investeringen en hogere dotaties aan de voorzieningen (binnen de exploitatie).

Hoewel voor 2017 zelf geen referentiewaarde is afgegeven kan ter indicatie wel de vergelijking met de referentiewaarde voor 2015 van - € 2,3 mln. worden gemaakt: die waarde wordt met € 1,5 mln. aan geldschepping overschreden. Als er sancties op de overschrijding zouden worden toegepast, was Voorschoten gekort op de betalingen van de algemene uitkering. Het investeringsvolume blijkt in 2017 verhoudingsgewijs te hoog ten opzichte van de posten waar een verkrapping van de geldhoeveelheid van uit gaat.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Normaliter licht een gemeentebestuur in de begroting het voorgenomen beleid toe op het gebied van de PIOFACH-taken. Deze afkorting staat voor personeel, informatievoorziening, financiën, administratieve organisatie, communicatie en huisvesting. Ofwel de taken die nodig zijn om de gemeente als organisatie te laten functioneren.

Voor Voorschoten geldt dat deze bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (WODV).

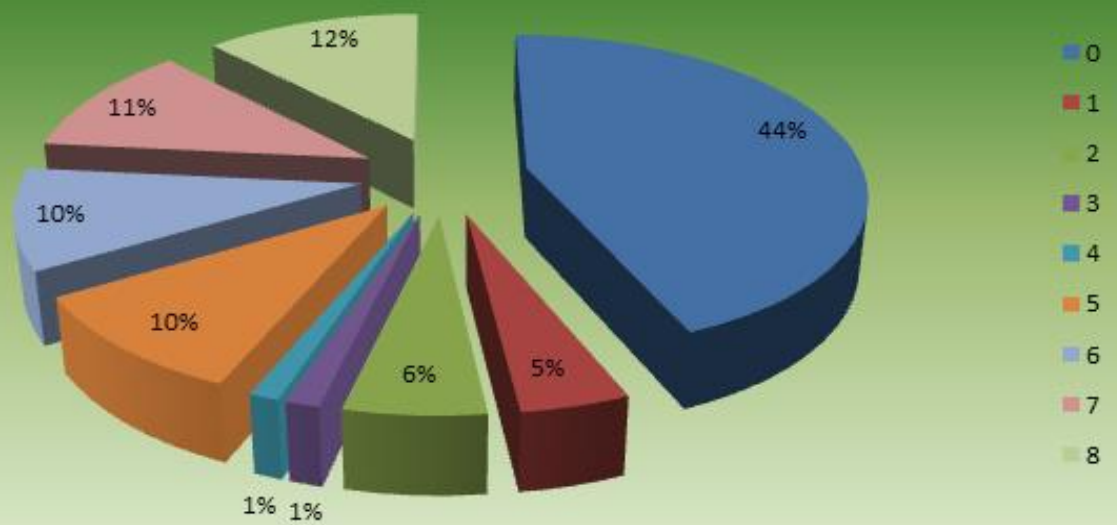
De invoering van het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is aanleiding geweest om nog eens kritisch te kijken naar de inhoud van de begrotingen. Dit heeft ertoe geleid dat we ervoor hebben gekozen om de PIOFACH-taken niet meer in de begroting van Voorschoten toe te lichten.

Niet het college van Voorschoten, maar het bestuur van de WODV is immers verantwoordelijk voor deze taken. Dat betekent dat de beleidsvoornemens voor en de verantwoording over bedrijfsvoeringstaken worden opgenomen in de begroting respectievelijk jaarrekening van de WODV. Voor meer informatie verwijzen wij u dan ook naar deze stukken.

De bijdrage van de gemeente Voorschoten aan de WODV zijn als inkomsten in de begroting van de werkorganisatie opgenomen. In de gemeentelijke begroting van Voorschoten staan de bijdragen aan de werkorganisatie als kosten geraamd. Deze kosten staan verdeeld over de diverse taakvelden op basis van de geldende regelgeving. In de begroting 2017 is een aantal wijzigingen opgevoerd waardoor de bijdrage aan de WODV is gewijzigd. De gemeentelijke bijdrage van Voorschoten aan de WODV en de realisatie daarvan zien er als volgt uit:

Programma	Begrote bijdrage WODV 2017 na Wijzigingen	Afrekening jaarrekening- resultaat WODV	Definitieve bijdrage aan WODV
0. Bestuur en ondersteuning	6.159.517	-141.546	6.017.971
1. Veiligheid	600.306		600.306
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	777.106		777.106
3. Economie	186.977		186.977
4. Onderwijs	165.500		165.500
5. Sport, cultuur en recreatie	1.397.032		1.397.032
6. Sociaal domein	1.396.895		1.396.895
7. Volksgezondheid en milieu	1.551.735		1.551.735
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.669.869		1.669.869
Totaal	13.904.937	-141.546	13.763.391

Definitieve bijdrage in % per programma

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor de taken die zij door verbonden partijen laat uitvoeren. Het is daarom van belang dat de raad in het proces van begroting en verantwoording de benodigde informatie krijgt om de bijdrage van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's en daarmee gepaard gaande risico's te kunnen beoordelen en te laten meewegen in het proces van horizontale sturing en verantwoording.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen als om de deelneming in of inschakeling van privaatrechtelijke rechtspersonen. Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waarin de gemeente zowel een financieel als een bestuurlijk belang heeft. In geval van gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met rechtspersoonlijkheid, met name openbare lichamen en bedrijfsvoeringsorganisaties ingesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Voor een adequate verantwoording hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van de programma's is het niet alleen noodzakelijk inzicht te hebben in de beleidsmatige prestaties van verbonden partijen, maar ook in hun financiële positie.

Inzicht in de bijdragen van verbonden partijen aan de realisatie van de programma's zijn in de respectievelijke programma's voor de realisatie waarvan ze worden ingezet opgenomen.

Lijst verbonden Partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Bestuur en toezicht	De regio Holland Rijnland wordt bestuurd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. De gemeenteraden benoemen de leden van het Algemeen Bestuur, dat uit haar midden een Dagelijks Bestuur aanwijst. Naast een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur kent Holland Rijnland portefeuillehoudersoverleggen. Het Dagelijks Bestuur van de regio wordt aangewezen uit de leden van het Algemeen Bestuur. Uit de drie clusters (Duin- en Bollenstreek, de Leidse Regio en de Rijnstreek) worden elk twee leden voorgedragen.	
Eigenaarsrol	De 14 gemeenten (Alphen aan den Rijn , Hillegom , Kaag en Braassem , Katwijk , Leiden , Leiderdorp , Lisse , Nieuwkoop , Noordwijk , Noordwijkerhout , Oegstgeest , Teylingen , Voorschoten en Zoeterwoude).	
Opdrachtgeversrol	Het Algemeen Bestuur	
	Publiek Belang	
Taakveld	Programma 01. Bestuur	
Doelstelling	Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal gebied. Holland Rijnland faciliteert de gemeenten om in staat te zijn om tijdig analyses te maken van nieuwe, strategisch belangrijke ontwikkelingen en hier naar te kunnen acteren en draagt daardoor bij aan een krachtige regiosamenwerking.	
Besluit tot deelname	2004	
Bestuurlijk belang	In het algemeen bestuur is de gemeente Voorschoten vertegenwoordigd met een raadslid en een collegelid.	
Relatie met andere verbonden partijen	Holland Rijnland is niet verbonden aan andere organen, maar participeert wel in diverse overlegorganen.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 283.622	€ 283.622
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 348.536	€ 615.127
Vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 39.871.869	€ 46.861.809
	De cijfers over het eigen- en vreemd vermogen zijn gebaseerd op de conceptjaarcijfers o.v.v. de accountantscontrole	
Omvang financieel resultaat 2017	€230.017	
Risico's		

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Bestuur en toezicht	Het Bestuur van de VRHM wordt gevormd door een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. De burgemeesters van de deelnemende gemeenten vormen het Algemeen Bestuur onder voorzitterschap van de voorzitter van de Veiligheidsregio (de burgemeester van Leiden). Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een vertegenwoordiging van het Algemeen Bestuur en de voorzitter van de Veiligheidsregio.	
Eigenaarsrol	Deelnemende gemeenten	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Openbare Orde en Veiligheid	
	Publiek Belang	
Taakveld	1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	
Doelstelling	De Veiligheidsregio Hollands Midden wil door samenwerking met en tussen allerlei partners de veiligheid en het gevoel van veiligheid in de regio vergroten.	
Besluit tot deelname	1 januari 2009	
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het AB	
Relatie met andere verbonden partijen	RDOG	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 1.207.210	€ 1.207.210
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2016*	Eindstand per 31-12-2016*
	€ 9.928.000	€ 7.579.000
Vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2016*	Eindstand per 31-12-2016*
	€ 19.038.000	€ 25.570.000
	* In de jaarstukken zijn de laatste bekende cijfers verwerkt.	
Omvang financieel resultaat 2016*	Totaal resultaat 2016* (voor bestemming): € 840.631.	
Risico's	• Op de middellange termijn onvoldoende gekwalificeerde mensen op functies. • Aflopen huidige cao vanaf 1 mei 2017 verschil indexering en stijging cao. • Financiële gevolgen incidenten. • Toetreding marktpartijen. • Verwerving van niet-functionele bedrijfsmiddelen. • Geen of dubbel onderhoud aan installaties. * Omdat op dit moment de cijfers van 2017 nog niet bekend zijn, worden de cijfers van 2016 vermeld.	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Bestuur en toezicht	De toezichthoudende taak ligt bij het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB). Het AB van de RDOG bestaat uit de portefeuillehouders Volksgezondheid van alle 19 gemeenten in de regio Hollands Midden. Zeven portefeuillehouders Volksgezondheid nemen zitting in het DB van de RDOG HM.	
Eigenaarsrol	Deelnemende gemeenten.	
Opdrachtgeversrol	AB	
	Publiek Belang	
Taakveld	Programma 7.1.	
Doelstelling	Preventie van gezondheidsproblemen.	
Besluit tot deelname	De gemeenschappelijke regeling RDOG HM dateert van 2006. Daartoe is per 1	

	januari 2006 de oude gemeenschappelijke regeling GGD Zuid-Holland Noord opgeheven.	
Bestuurlijk belang	Elke gemeente levert een deelnemer voor het AB. 7 van de 25 gemeenten leveren een deelnemer voor het DB. Voorschoten levert wethouder zorg voor het AB. Geen wethouder Voorschoten in het DB.	
Relatie met andere verbonden partijen	Veiligheidsregio HM; Holland Rijnland.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 837.000	€ 884.000
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 2.077.000	€ 923.000
Vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 24.698.000	€ 28.484.000
Omvang financieel resultaat 2017	Resultaat voor bestemming bedraagt € 1.190.000	
Risico's		

Naam	Gemeenschappelijk regeling GGZ subsidies	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Leiden	
Bestuur en toezicht	Betreft een lichte GR, waarbij alle gemeenten ook deelnemen in de GR RDOG /GGD, m.u.v. gemeente Kaag en Brasem. De regeling zelf is zuiver administratief en regelt het budget en de verdeling daarvan over de deelnemende gemeenten. De gemeente Leiden is gevraagd als centrumgemeente de GR GGZ uit te voeren en de subsidie aan de activiteiten te verstrekken op basis van de Algemene Subsidieverordening van Leiden en de kosten daarvan in rekening te brengen bij de deelnemende gemeenten op basis van een bedrag per inwoner.	
Eigenaarsrol	Gemeenten als leden van deze GR	
Opdrachtgeversrol	Gemeenten Leiden voert uit.	
	Publiek Belang	
Programma	7.1. Volksgezondheid	
Doelstelling	Activiteiten op het gebied van de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in stand houden.	
Besluit tot deelname	Met de invoering van de Wmo in 2007 is besloten om de GGZ-subsidies die van AWBZ overgingen naar Wmo in deze GR te handhaven.	
Bestuurlijk belang	Wethouder zorg is portefeuillehouder.	
Relatie met andere verbonden partijen	n.v.t.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 35.000	€ 35.000
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€-	€-
Vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€-	€-
Omvang financieel resultaat 2017	Niet van toepassing	
Risico's		

Naam	Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie Duivenvoorde	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling	
Vestigingsplaats	Wassenaar	
Bestuur en toezicht	Het bestuur van de werkorganisatie bestaat uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks bestuur (DB). Het AB wordt gevormd door de voltallige colleges van Voorschoten en Wassenaar. Het DB bestaat uit beide burgemeesters en twee wethouders van beide gemeentes. De voorzitter van het AB is de voorzitter van de werkorganisatie Duivenvoorde. De werkorganisatie Duivenvoorde wordt op dit moment aangestuurd door een waarnemend directeur. Bestuurlijk is de werkorganisatie verbonden via het AB en DB met de colleges. De gemeentesecretarissen zijn de ambtelijke schakel tussen de colleges en de werkorganisatie.	
Eigenaarsrol	Wassenaar draagt voor iets meer dan 50% bij aan de kosten van de WODV en is voor de helft eigenaar van deze GR	
Opdrachtgeversrol	College is via het AB opdrachtgever naar de WODV	
	Publiek Belang	
Taakveld	0.4 Overhead	
Doelstelling	Komen tot een kwalitatief hoogwaardige ambtelijke organisatie die sterker, goedkoper, efficiënter en toekomstbestendig is.	
Besluit tot deelname	2012	
Bestuurlijk belang	Het voltallige college is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. De burgemeester en een wethouder zijn vertegenwoordigd in de helft van het dagelijkse bestuur.	
Relatie met andere verbonden partijen	n.v.t.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 14.140.820	€ 13.761.612
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 0	€ 0
Omvang financieel resultaat 2017	De jaarrekening 2017 sluit met een positief resultaat van afgerond € 396.000. Het positief resultaat wordt verrekend met de deelnemende gemeenten. Dat betekent voor Voorschoten een terugstorting van afgerond € 141.500.	
Risico's	De risico's van de WODV liggen in hoofdzaak bij de rechtspositionele verplichtingen ten aanzien van het zittende personeel. Met de overgang van het personeel van de deelnemende gemeenten naar de werkorganisatie zijn deze verplichtingen ook overgegaan.	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling met een rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam.	
Vestigingsplaats	Leiden	
Bestuur en toezicht	De BSGR kent drie bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als er deelnemers zijn. De leden van het algemeen bestuur worden door de colleges uit hun midden aangewezen.	
Eigenaarsrol	Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Oegstgeest, Voorschoten, Waddinxveen, Wassenaar en Zoeterwoude.	
Opdrachtgeversrol	portefeuillehouder Financiën	
	Publiek Belang	
Taakveld	0.61 OZB woningen	
Doelstelling	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de beleidsuitvoering, heffing en invordering van waterschaps- en gemeentelijke belastingen, bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie.	
Besluit tot deelname	Raadsvergadering van 11 december 2008.	
Bestuurlijk belang	De gemeente Voorschoten is in het algemeen bestuur vertegenwoordigd met een wethouder. Sinds 16 juni 2014 is de gemeente Voorschoten ook met een wethouder vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur van de BSGR.	
Relatie met andere verbonden partijen	Geen.	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 423.358	€ 423.358
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 1.751.000	€ 2.094.000
Vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 0	€ 0
Omvang financieel resultaat 2017	Over 2017 is een jaarresultaat behaald van € 1.294.000 voordelig.	
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van artikel 32 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (GR BSGR), zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. Dit betekent dat de deelnemers zelf maatregelen moeten treffen om eventuele risico's af te dekken. Het grootste risico dat wordt ingeschat is het uittreden van één van de deelnemers. Op grond van artikel 38 van de GR BSGR wordt voor uittreding een opzegtermijn van ten minste een jaar in acht genomen en vindt uittreding plaats aan het einde van het kalenderjaar. Uittreding gedurende de eerste 5 jaar na toetreding is niet mogelijk. Er zijn geen deelnemers die te kennen hebben gegeven uit de gemeenschappelijke regeling te willen treden.	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau H-10	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling: bedrijfsvoeringsorganisatie	
Vestigingsplaats	Pijnacker-Nootdorp	
Bestuur en toezicht	De gemeenschappelijke regeling kent één bestuur. Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Zoetermeer lid van het bestuur.	
Eigenaarsrol	De tien deelnemende gemeenten	
Opdrachtgeversrol	Portefeuillehouder Jeugd(zorg), Wonen en Ruimte	
	Publiek Belang	
Taakveld	6.72 Maatwerk-dienstverlening 18 - / 6.82 Geëscaleerde zorg 18 -	
Doelstelling	Het behartigen van de belangen van de betrokken gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken op taakonderdelen binnen het sociaal domein.	
Besluit tot deelname	2014. In 2017 is besloten om te werkingsduur van de gemeenschappelijke regeling te verlengen tot 31 december 2018	
Bestuurlijk belang	Namens de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Voorschoten, Wassenaar en Zoetermeer is de wethouder van de gemeente Zoetermeer lid van het bestuur.	
Relatie met andere verbonden partijen	Geen	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 65.564	€ 65.564
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2016*	Eindstand per 31-12-2016*
	€ 123.244	€ - 41.756
Vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2016*	Eindstand per 31-12-2016*
	€ 178.910	€ 970.178
	* In de jaarstukken zijn de laatste bekende cijfers verwerkt.	
Omvang financieel resultaat 2017	NNB	
Risico's	In de begroting 2017 heeft de GR Inkoopbureau H10 de risico's niet gekwantificeerd. Als zich binnen de gemeenschappelijke regeling tegenvallers voordoen zijn de deelnemende gemeenten verantwoordelijk voor de financiële gevolgen. De GR heeft een beperkt weerstandsvermogen. Het aandeel van de gemeente in deze risico's bedraagt ca 2,3%. <i>* Omdat op dit moment de cijfers van 2017 nog niet bekend zijn, worden de cijfers van 2016 vermeld.</i>	

Naam	Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst West Holland (ODWH)	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke Regeling als bedoeld in artikel 1 en 8 van de Wet gemeenschappelijke regelingen	
Vestigingsplaats	Leiden	
Bestuur en toezicht	ODWH heeft een algemeen bestuur (AB) en een dagelijks bestuur (DB). Voorschoten levert geen lid voor het DB en twee leden voor het AB (8 stemmen, 2%).	
Eigenaarsrol	Het DB vertegenwoordigt de eigenaarsrol	
Opdrachtgeversrol	Het AB vertegenwoordigt de opdrachtgeversrol	
	Publiek Belang	
Taakveld	7.4 Milieu	
Doelstelling	Deze regeling heeft ten doel het ondersteunen van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	
Besluit tot deelname	1 november 2016	
Bestuurlijk belang	Voorschoten levert geen DB lid. In het AB neemt de vakwethouder en een raadslid deel.	
Relatie met andere verbonden partijen	Geen	
	Financieel Belang	
Gemeentelijk financieel belang	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 239.205	€ 228.337
Eigen vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 1.664.214	€ 1.178.178
Eigen en vreemd vermogen	Beginstand per 1-1-2017	Eindstand per 31-12-2017
	€ 3.144.861	€ 7.144.589
Omvang financieel resultaat 2017	€ 158.003	
Risico's	• Frictiekosten uittreden Alphen aan den Rijn (onttrokken aan de algemene reserve); • Extra kosten verbouwing om deel gebouw te verhuren; • De omvang van de algemene reserve ligt ruim onder de norm van het weerstandsvermogen (5% van de omzet); • Loonstijging niet verwerkt in de indexering.	

Vennootschappen

Naam	BNG NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuur en toezicht	BNG kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en Ondernemingsraad. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
	Publiek Belang
Taakveld	0.5 Treasury
Doelstelling	De BNG behartigt het maatschappelijk belang met gespecialiseerde financiële dienstverlening aan overheden en maatschappelijke instellingen. De gemeente ziet het aandelenbezit als een duurzame belegging.
Besluit tot deelname	De gemeente bezit sinds lange tijd aandelen in BNG.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de in haar bezit zijnde aandelen (41.184 aandelen a € 2,50 nominaal). Via dit aandelenbezit wordt 0,07%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van BNG.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
	Financieel Belang
Omvang financieel resultaat 2017	In 2017 is € 67.542 aan winstuitkering over 2016 ontvangen. Structureel wordt behoudend € 57.000 aan dividend geraamd.
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Alliander NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Amsterdam
Bestuur en toezicht	Alliander kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
	Publiek Belang
Taakveld	0.5 Treasury
Doelstelling	- Voortdurend beter presteren op dienstverlening, leveringszekerheid en kosten; - verbeteren van beheersing van energiestromen; - inzicht in energieverbruik; - klanten helpen energie te besparen en over te schakelen naar duurzame energiebronnen.
Besluit tot deelname	Het belang in Alliander vloeit voort uit het gemeentelijk belang in Nuon, hetgeen weer voortvloeide uit het belang in EWR waarin het gemeentelijk nutsbedrijf ooit is ingebracht.
Bestuurlijk belang	Voorschoten heeft een belang van 565.227 aandelen van € 5,= nominaal per aandeel in NV Alliander. Via dit aandelenbezit wordt 0,4%-zeggenschap uitgeoefend op de besluitvorming van Alliander.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
	Financieel Belang
Omvang financieel resultaat 2017	In 2017 is € 428.895 aan winstuitkering over 2016 ontvangen. Structureel wordt behoudend € 307.000 aan dividend geraamd; in de winstuitkering over 2016 is sprake geweest van incidentele verkoopopbrengsten van bedrijfsonderdelen.
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Naam	Dunea NV
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Bestuur en toezicht	Dunea kent een Algemene Vergadering van Aandeelhouders, Raad van Commissarissen, Directie en Ondernemingsraad. Voorschoten oefent de aan het aandeelhouderschap verbonden zeggenschapsrechten uit in de aandeelhoudersvergadering.
	Publiek Belang
Taakveld	0.5 Treasury
Doelstelling	Het doel van Dunea is het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater zowel binnen het distributiegebied, als buiten het distributiegebied. Daarbij moet Dunea voldoen aan de eisen van verantwoord natuurbeheer van het toevertrouwde duingebied met de inachtneming van de eisen van een verantwoorde waterwinning. Tevens beheert Dunea andere onderdelen van de waterketen zoals riolering en afvalwaterzuivering zowel binnen als buiten het distributiegebied.
Besluit tot deelname	De gemeente bezit reeds lang aandelen in het Drinkwaterbedrijf Zuid-Holland dat enkele jaren geleden een naamsverandering heeft ondergaan tot Dunea.
Bestuurlijk belang	Het aandelenbezit is groot 77.218, met een nominale waarde van € 5,- per aandeel. Via het aandelenbezit kan 1,9% zeggenschap worden uitgeoefend op de besluitvorming van Dunea.
Relatie met andere verbonden partijen	Geen
	Financieel Belang
Omvang financieel resultaat 2017	Dunea kent een statutaire beperking op de uitkering van winst aan de aandeelhouders. De winst blijft 'in het bedrijf' om daarmee een betere solvabiliteit en een lagere financieringsrente te bewerkstelligen.
Risico's	Als aandeelhouder is de gemeente niet verantwoordelijk voor eventuele verliezen. Het enige risico dat wordt gelopen bedraagt de omvang van de oorspronkelijke aankoop van het aandelenbelang.

Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf Grondbeleid beschrijft de visie op het grondbeleid en de manier waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert. In februari 2017 is de nieuwe Nota grondbeleid 2017-2020 vastgesteld. Dit in relatie tot de doelstellingen die in de begroting zijn opgenomen, met een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd.

Grondbeleid richt zich op het gebruik van de grond als bepalende factor voor de kwaliteit van de leefomgeving. Het grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel om het ruimtelijk beleid op een bestuurlijk en economisch verantwoorde wijze te realiseren. Het biedt instrumenten om de regie over de ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen voeren. De Nota Grondbeleid is een 'toolbox' voor het door de gemeente Voorschoten te voeren grondbeleid.

Beleidsstukken

Het grondbeleid in 2017 is gevoerd aan de hand van een tweetal beleidsstukken:

- **Nota Grondbeleid**

De Nota Grondbeleid geeft inzicht in het gemeentelijk beleid op een breed scala aan aspecten die samenhangen met het grondbeleid. Ontwikkelingen, zoals de wijzigingen in de wet- en regelgeving en de financiële en economische crisis, bepalen in belangrijke mate de wijze waarop we invulling kunnen en/of moeten geven aan de uitvoeringsstrategie voor het gemeentelijk grondbeleid. Met name de concrete aanpak van projecten. De uitvoeringsstrategie is afhankelijk van inhoudelijke ontwikkel- en beleidsvisies van de gemeente, en hoe de gemeente deze ambities optimaal waarborgt. Hiervoor biedt de Nota Grondbeleid kaders. Onze voorkeur is: op basis van het beperken van risico's en gemeentelijke investeringen, faciliteren waar kan en actief waar nodig.

- **Grondprijsbrief**

Het college van burgemeester en wethouders heeft ook dit jaar de grondprijsbrief vastgesteld waarin, voor zover mogelijk, concrete (minimum) grondprijzen worden benoemd. De in de Nota Grondbeleid genoemde grondprijsmethodieken zullen dan als uitgangspunt gelden voor de concreet te benoemen grondprijs. Er zijn verschillende tarieven voor verschillende functies. Zo is in het algemeen de grondprijs voor sociale woningbouw lager dan maatschappelijke/commerciële functies.

Afsluiten Grondbedrijfsfunctie

Tegelijkertijd met het opheffen van het grondbedrijf zijn voor de projecten Deltaplein, Dobbewijk, Vlietwijk KEEL-gebied en Woningbouw Noord-Hofland reserves nakomende werkzaamheden gevormd. Daarnaast is het project Duivenvoorde Corridor nog actief. Hiervoor is een voorziening getroffen en bij het weerstandsvermogen is rekening gehouden met de risico's.

Risico's

De risico's die zich tijdens de uitvoering van de nakomende werkzaamheden kunnen voordoen, worden op de gebruikelijke manier opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en jaarrekening. Zo ook de risico's voor het project Duivenvoorde Corridor. De mutaties die volgen uit de jaarlijkse actualisatie van de risico's van dit project worden verrekend met de concernreserve. De grondexploitatie (inclusief risico's en verliesvoorziening) wordt minimaal één keer per jaar geactualiseerd nl. ten tijde van de jaarrekening. Ook via de voor- en najaarsnota wordt over dit project gerapporteerd.

Wettelijke/landelijke grondslagen

- Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro);
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg);
- Gemeentewet (Gemw);
- Wet Markt en Overheid (Wet MenO).

Grondexploitaties

Eind 2017 is De Duivenvoorde Corridor de enige actieve grondexploitatie. De jaarrekening geeft hiervan de financiële voortgang weer.

Jaarrekening 2017

Balans per 31 december 2017

ACTIVA Bedragen * € 1.000	31 december 2017	31 december 2016
<u>Vaste activa</u>		
Immateriële vaste activa	9.000	9.000
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	9.000
Materiële vaste activa	56.568	49.326
- Investerings met economisch nut	29.671	31.482
- Investerings met economisch nut heffingen	18.342	15.090
- Investerings met maatschappelijk nut	8.555	2.754
Financiële vaste activa	7.542	8.382
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
* deelnemingen	290	290
- Leningen aan:		
* woningbouwcorporaties	984	1.426
- Overige langlopende leningen u/g	6.268	6.666
Totaal vaste activa	73.110	66.707
<u>Vlottende activa</u>		
Voorraden	8.740	8.325
- Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0	0
- Onderhanden werk (incl. gronden in expl.)	8.740	8.325
- Handelsgoederen	0	0
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	8.195	6.378
- Vorderingen op openbare lichamen	4.466	3.316
- Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0
- Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	692	0
- Overige vorderingen	3.037	3.062
Liquide middelen	2	5
- Kas	2	5
- Bank	0	0
Overlopende activa	3.404	3.273
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.404	3.273
Totaal vlottende activa	20.341	17.981
TOTAAL ACTIVA	93.451	84.688

PASSIVA Bedragen * € 1.000	31 december 2017	31 december 2016
<u>Vaste passiva</u>		
Eigen vermogen	34.252	31.015
Algemene reserve	19.472	15.889
Bestemmingsreserves	10.836	12.334
Gerealiseerde resultaat	3.944	2.792
Voorzieningen	9.964	10.514
Voorzieningen	9.964	10.514
Vaste schulden met een looptijd > 1 jaar	36.906	31.506
- Onderhandse leningen o/g van		
* banken en overige financiële instellingen	36.900	31.500
- Waarborgsommen	6	6
Totaal vaste passiva	81.122	73.035
<u>Vlottende passiva</u>		
Kortlopende schulden met een looptijd < 1 jaar	5.672	4.256
- Banksaldi	2.208	2.380
- Overige schulden	3.464	1.876
Overlopende passiva	6.657	7.396
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.115	6.806
- de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uikeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	520	590
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	22	0
Totaal vlottende passiva	12.329	11.652
TOTAAL PASSIVA	93.451	84.688
Waarborgen en garanties	144.239	137.893

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Investerings die tot 2003 hebben plaatsgevonden zijn inclusief BTW geactiveerd. De investeringen die vanaf 2003 hebben plaatsgevonden zijn, mits deze compensabel zijn in het kader van de Wet op het BTW- compensatiefonds, exclusief BTW geactiveerd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengst van deelnemingen worden, met uitzondering van de dividenduitkering BNG, als baat genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt. De verwachte dividenduitkering van de BNG wordt als bate verantwoord in het jaar waarover deze wordt uitgekeerd.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die door het CAK worden vastgesteld en geïnd en in de jaarrekening worden verantwoord geldt de onzekerheid over de omvang en hoogte door het ontbreken van de inkomensgegevens.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij moet worden gedacht aan ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor overige arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume is geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten 4 jaar.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen mogen desgewenst in mindering worden gebracht op het geactiveerde bedrag. De verkregen bijdrage wordt als bate verantwoord.

Met ingang van het boekjaar 2016 worden bijdragen aan activa in eigendom van derden niet langer verantwoord als onderdeel van de financiële vaste activa maar als onderdeel van de immateriële vaste activa. Deze wijziging is doorgevoerd voor de berekening van het EMU-saldo.

Het aanvangsmoment voor de afschrijving op bijdragen aan activa in eigendom van derden is het moment van ingebruikneming van de betrokken investering.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden dienen afzonderlijk in de balans te worden opgenomen. Tevens zal een verloopoverzicht worden opgenomen voor de verschaffing van het vereiste inzicht.

Materiële vaste activa

Investeringsbijdragen met economisch nut/ Investeringsbijdragen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op de voltooiing, verwerving of het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

In het verslagjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Nieuwbouw woonruimten, schoolgebouwen, zwembad en bedrijfsgebouwen	40
Riolerings-, renovatie en ingrijpend onderhoud, restauratie en aankoop woonruimten, bedrijfsgebouwen en schoolgebouwen	25
Nieuwe technische installaties in bedrijfsgebouwen	15
Veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten en bedrijfsgebouwen en groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
Zware transportmiddelen, aanhangwagens, schuiten, personenauto's en lichte motorvoertuigen	7
Automatiseringsapparatuur (maximaal)	5

Investeringsbijdragen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Dit betreft investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen en er is geen markt voor. Het vernieuwde BBV bepaalt dat vanaf het begrotingsjaar 2017 deze investeringen, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd worden en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven worden.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, zal afwaardering plaatsvinden.

Voorraden

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs.

Vlottende activa

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is bepaald op basis van de geschatte individuele inningkansen.

Liquide middelen en overlopende activa.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De backservice verplichting ten behoeve van de wethouders is gewaardeerd op de berekening van de verzekeraar. De wachtgeldverplichting ten behoeve van wethouders is gewaardeerd op een interne berekening.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer en de financiële organisatie zijn vastgesteld. Alle genoemde bedragen zijn afgerond x € 1.000, tenzij anders vermeld.

Vergelijkende cijfers ultimo 2016

Door de vernieuwing van het BBV doen zich verschuivingen voor in de balans rubriceringen per 31 december 2016 ten opzichte van de gepubliceerde jaarrekening 2016.

De bedragen in de hierna opgenomen tabellen zijn weergegeven in duizendtallen.

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die niet tastbaar zijn. Het betreft bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer zij een objectief bepaalde waarde hebben.

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	9.000	9.000
Totaal	9.000	9.000

De specificatie per balansdatum alsmede het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa is weergegeven in de volgende tabel:

	Boekwaard e per 31-12- 2016	Vermeerde r- ing	Verminder - ing	Afschrijvin g	Boekwaard e per 31-12- 2017
Bijdragen aan activa in eigendom					
van derden: Rijnlandroute	9.000	0	0	0	9.000
Totaal	9.000	0	0	0	9.000

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Investerings met economisch nut	29.671	31.482
Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	18.342	15.090
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	8.555	2.754
Totaal	56.568	49.326

De specificatie per balansdatum het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa met een economisch nut is weergegeven in de volgende tabel:

	Boekwaarde per 31-12- 2016	Vermeerdering	Verminder- ing	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12- 2017
Materiele vaste activa met economisch nut					
Gronden en terreinen	2.766	0	17	0	2.749
Woonruimten	47	0	0	6	41
Bedrijfsgebouwen	26.714	33	420	1.227	25.100
Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut	160	0	0	30	130
Vervoermiddelen	185	0	0	49	136
Machines, installaties en apparaten economisch nut	191	0	0	35	156
Overige	1.419	0	0	60	1.359
Totaal	31.482	33	437	1.407	29.671

De belangrijkste in het boekjaar 2017 gedane (des) investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht:

Gronden en terreinen

	Desinvestering 2017
Grondkosten Frisozaal	17
	17

Bedrijfsgebouwen

	Investering 2017
Vorbereidingskrediet Verkoop Frisolaan	11
Vorbereidingskrediet Verkoop Vlietzaal	3
Vorbereidingskrediet Verkoop van de Waalslaan	19
	33

	Desinvestering 2017
Verkoop Ambtswoning Burgemeester	420
	420

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

	Boekwaarde per 31-12- 2016	Vermeer- dering	Verminder- ing	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12- 2017
Materiele vaste activa met economisch nut / heffing					
Bedrijfsgebouwen	250	0	0	13	237
Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut	14.510	3.662	187	416	17.569
Vervoermiddelen	105	299	0	32	372
Machines, installaties en apparaten economisch nut	94	0	0	21	73
Overige	131	0	0	40	91
Totaal	15.090	3.961	187	522	18.342

De belangrijkste in het boekjaar 2017 gedane (des) investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht:

Grond-, weg- en waterbouwkundig economisch nut

	Investeringen 2017
Overige vrijverval riolering	199
Vrijvervalriolering vGRP 2014-2018	31
Waterkwaliteit opgave riolering vGRP 2014-2018	14
Waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018	74
Randvoorzieningen vGRP 2014-2018	9
Investering vGRP Koninklijke Marinelaan	82
Vlietwijk Fase 1 Engineering	251
Vlietwijk Fase 2 Riolering	2.972
Vlietwijk Fase 2 Afval	30
	3.662

Vervoermiddelen

	Investering 2017
Volvo BS-LX-68 221	299
	299

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een maatschappelijk nut weer:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Vermeerder- ing	Verminder- ing	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12-2017
Materiële vaste activa met maatschappelijk nut					
Grond-, weg- en waterbouwkundig					
maatschappelijk nut	2.723	6.111	243	65	8.526
Overige materiële vaste activa					
maatschappelijk nut	31	0	0	2	29
Totaal	2.754	6.111	243	67	8.555

De belangrijkste in het boekjaar 2017 gedane (des) investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht:

Grond-, weg- en waterbouwkundig maatschappelijk nut

	Investering 2017
Investering in bruggen	5
Rabobank Deltaplein nakomende werkzaamheden	6
Toplaag handbalveld HVV	10
2e ontsluitingsweg Krimwijk II	12
Vlietwijk-KEEL nakomende werkzaamheden	14
Knooppunt Voorschoten	18
Onderlaag kunstgrasveld MHC Forescate	27
Onderlaag kunstgrasveld V'97	39
Investering bruggen	40
Vorbereidingskrediet Herinrichting Leidseweg Noord	87
Wegonderhoud Mozartlaan	91
Openbaar verlichtingsnet	144
Waterbouwkundige Kunstwerken vGRP 2014-2018	148
Verkeersregelinstallaties	149
Groen vervangingsinvesteringen	182
Toplaag Kunstgrasveld V'97	188
Investeringen wegen ten behoeve van VRI	311
Dobbewijk nakomende werkzaamheden	336
Vlietwijk Fase 2 Openbare verlichting	373
Knooppunt Voorschoten	524
Kruispunt Koninklijke Marinelaan Schoolstraat	566
Vlietwijk Fase 2 Openbare verlichting	672
Vlietwijk Fase 2 Wegen	2.169
	6.111

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Vermeerder- ing	Verminder- ing	Afschrijving	Boekwaarde per 31-12-2017
<i>Kapitaal verstrekking aan deelnemingen:</i>					
- Aandelen NV Bank Nederlandse gemeenten	102	0	0	0	102
- Aandelen NV Alliander	188	0	0	0	188
<i>Leningen aan woningbouwcoöperaties:</i>					
- Lening u/g HBB	1.426	0	442	0	984
<i>Overige langlopende leningen</i>					
- Bank Nederlandse Gemeenten	4.800	0	0	0	4.800
- Renteloze leningen div. personen	347	0	90	0	257
- Tennisvereniging Forescate	141	0	35	0	106
- Optimaal select BNG fonds	250	0	250	0	0
- Kasteel Duivenvoorde	111	0	19	0	92
- NH/ v kerk	8	0	4	0	4
- Gereform. kerk / Herv. kerk	9	0	1	0	8
- Startersleningen	1.000	0	0	0	1.000
Totaal	8.382	0	841	0	7.542

De post kapitaalverstrekking aan deelnemingen bestaat uit:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Boekwaarde per 31-12-2017	Aantal aandelen	Nominale waarde / aandeel
Aandelen NV Bank Nederlandse gemeenten	102	102	102	100
Aandelen NV Alliander	188	188	188	100
Totaal	290	290	290	

Vlottende activa

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Vermeerder- ing	Verminder- ing	Voorziening verlieslaten- de complexen*)	Boekwaarde per 31-12-2017
Onderhanden werk (gronden in exploitatie)	9.201	259	0	-719	8.740
Totaal	9.201	259	0	-719	8.740

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2017 het volgende overzicht worden weergegeven:

Specificatie onderhanden werk (gronden in exploitatie)

	Boekwaarde per 31-12-2016	Vermeerder- ing	Verminder- ing	Boekwaarde per 31-12-2017
Duivenvoorde corridor	9.201	259	0	9.460
Totaal	9.201	259	0	9.460

*)Specificatie voorzieningen verlieslatende complexen

	Boekwaarde per 31-12-2016	Vermeerder- ing	Verminder- ing	Boekwaarde per 31-12-2017
Duivenvoorde corridor	875	49	-205	719
Totaal	875	49	-205	719

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	4.467		4.466	3.316
Rekeningcourantverhouding met het Rijk	0		0	0
Rekeningcourantverhouding met niet-financiële instellingen	692		692	0
Overige vorderingen *)	3.037	199	3.237	3.062
Totaal	8.195	199	8.395	6.378

****) Voorziening dubieuze debiteuren***

Het opvangen van het (risico van het) niet betalen van facturen en verplichtingen jegens de gemeente door debiteuren.

Toelichting op de mutaties	Saldo 2016	Storting	Aanwending	Saldo 2017
Debiteuren algemeen	8	3	3	8
Debiteuren belastingen	83	14	22	75
Debiteuren SoZa	179	-45	18	116
Totaal	270	-28	43	199

Schatkistbankieren

De wet 'verplicht schatkistbankieren' schrijft voor dat decentrale overheden hun overtollige (liquide) middelen, boven een bepaald drempelbedrag, moeten aanhouden in de schatkist van het Rijk. Gerekend over een heel kwartaal, mogen de gemiddelde overtollige middelen per dag niet hoger zijn dan deze drempel.

In de onderstaande tabel is de benutting drempelbedrag schatkistbankieren opgenomen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x 1000)					
Verslagjaar 2017					
(1)	Drempelbedrag	389			
	Kwartalen	1	2	3	4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	41
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	389	389	389	348
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	51.817			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 1 500 miljoen	51.817			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 1 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van 1250.000	Drempelbedrag	389			

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Kassaldi	2	5
Totaal	2	5

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	1.280	1.376
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van de volgende begrotingsjaren	2.124	1.960
Totaal	3.404	3.336

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Toevoeging- en	Ontvangen bedragen	Boekwaarde per 31-12-2017
Rijk:				
<i>Vangnetregeling 2015</i>	45	0	45	0
<i>Vangnetregeling 2016</i>	74	0	0	74
<i>Algemene Uitkering o.b.v. dec circulaire</i>	0	89	0	89
<i>BBZ Budgetdeel en declaratiedeel</i>	0	31	0	31
Overige overheid:				
<i>Provincie ZH Subsidie Herinrichting Ter Wadding</i>	0	9	0	9
<i>Inkoopbureau H10</i>	482	0	0	482
<i>GR Duivenvoorde</i>	64	141	64	141
<i>SVB verrekening PGB</i>	325	0	325	0
<i>Zorglokaal</i>	287	112	287	112
<i>Leidse Regio</i>	10	0	10	0
<i>COA GVA middelen en RMBA middelen</i>	26	18	0	44
<i>Gemeente Leidschendam afrekening W&I</i>	0	103	0	103
<i>BSGR</i>	63	97	63	97
<i>Jeugdbescherming West</i>	0	70	0	70
<i>Omgevingsdienst West Holland</i>	0	28	0	28
Totaal	1.376	698	794	1.280

De in de balans opgenomen overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van de volgende begrotingsjaren bestaat uit:

De post overige nog te ontvangen bedragen kan als volgt worden gespecificeerd:

Kasrondje Vlietwijk*)	1.358
BNG rente u/g	191
Deltaplein opbrengstverkoop percelen	260
Geelkerk schade BAM	25
Vink Bouw optie vergoeding 4e kwartaal 2017	49
Overig	7
	1.890

***) Transitoria te ontvangen:**

Ten behoeve van het project Vlietwijk vinden onderling leveringen plaats van gronden, buurthuis en infrastructuur. Er is een overeenkomst getekend waarbij onderling verplichtingen zijn aangegeven. Deze verplichtingen zijn in de jaarrekening 2010 verwerkt onder de transitoria. De gemeente is Woonzorg nog c.a. € 2,9 mln. Verschuldigd. Woonzorg heeft nog een verplichting jegens de gemeente van € 1,4 mln. Voor € 1,5 mln. Is reeds in 2009 een factuur verzonden aan Woonzorg.

De post vooruitbetaalde bedragen kan als volgt worden gespecificeerd:

Avaalex- bijdrage 1e t/m 3e kwartaal 2018	13
RDOG- Voorschotten gemeentelijke bijdrage 2018	221
	234

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen Eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Algemene reserve	19.472	15.889
Bestemmingsreserves	10.836	12.334
Gerealiseerde resultaat	3.944	2.792
Totaal	34.252	31.015

Overzicht reserves

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Overzicht reserves per 31 december	Saldo 31-12-2016	Vermeer- dering	Vermin- dering	Resultaat 2016	Saldo 31-12-2017
Algemene reserves					
Concernreserve	10.020	6.018	-3.359	2.792	15.472
Reserve weerstandsvermogen	4.000	0	0	0	4.000
Risicoreserve Duivenvoorde Corridor	1.869	0	-1.869	0	0
Totaal algemene reserves	15.889	6.018	-5.228	2.792	19.472
Bestemmingreserves					
Best.res. bovenwijkse voorzieningen	845	0	0	0	845
Best.res. advies groep toegankelijkheid	19	0	0	0	19
Best.res. Volkshuisvesting	2.071	0	-1.572	0	499
Best.res. expl. gemeentelijke accomm.	53	0	0	0	53
Best.res. egalisatieres.sociaal domein	1.500	0	0	0	1.500
Best.res. regionale investeringen	1.500	0	-250	0	1.250
Best.res. duurzaamheid	287	0	-13	0	273
Best.res. Gemeentewerf	805	0	0	0	805
Best.res. rekenkamercommissie WVO	26	52	0	0	78
Best.res. Ambtelijke inzet 2e ontsl.weg	81	0	-81	0	0
Best.res. Van der Hoevenpark	91	0	-91	0	0
Best.res. dekking tekorten BUIG	1.977	0	-398	0	1.579
Best.res. Afschrijving Rijnlandr.2021-24	1.200	0	-1.200	0	0
Best.res. Vlietwijk-KEEL (nagekomen k.)	15	0	0	0	15
Best.res. Noord Hofland (nagekomen k.)	39	0	0	0	39
Best.res. Dobbewijk (nagekomen k.)	656	0	-656	0	0
Best. res. kapitaallasten sportvelden	92	0	-92	0	0
Best. res. Duivenvoordecorridor	1.076	0	-1.076	0	0
Best.reserve monumenten	0	290	0	0	290
Best.res. kapitaallasten (Hoofdrekening)	0	3.639	-49	0	3.590
Totaal bestemmingreserves	12.333	3.981	-5.479	0	10.836
Totaal Reserves	28.223	9.999	-10.706	2.792	30.307

Toelichting op de reserves

Soort reserve	Algemene reserve
Naam	Concernreserve
Doelstelling	Het verwerken van incidentele baten en lasten en resultaatbestemming van de jaarrekening. De reserve heeft een directe relatie met het weerstandvermogen.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2017: € 3.358.719. Structuurverbeteringen €100.308 Actualiseren grex Duivenvoordecorridor € 24.427 Verkiezingen € 30.000 Economische agenda Leidse regio/Economie 071 € 40.000 Salariskosten griffie en voormalig personeel € 13.987 Extra capaciteit preventief toezicht € 101.166 Storting naar reserve rekenkamercommissie € 51.875. Structuurvisie (omgevingswet) € 10.352 Armaturen openbare verlichting € 81.174 Communicatiekosten bijzondere bijstand € 14.235 Economische visie en economie 071 € 17.000 Schakelklas € 18.854 Storting naar reserve Monumenten € 290.020 Projectmiddelen vluchtelingenopvang € 56.292 Centrummanagers € 10.000 Beleidsplan Sociaal Domein € 3.270 Implementatie richtlijnen EED € 6.785 Grondkosten Frisozaal € 6.429 Grondkosten Vlietzaal € 3.086 BIZ Rouwkooplaan € 5.000 In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen. De vastgestelde restantdekking van de hieronder genoemde investeringen is gedoteerd aan de nieuwe reserve kapitaallasten: - Knooppunt Voorschoten € 208.236 - Dobbewijk € 456.069 - Sportvelden € 92.322 - Van der Hoevenpark € 34.414 - 2e ontsluitingsweg Krimwijk II € 81.324 - Vlietwijk fase 2, OV € 222.594 - Rijnlandroute € 1.200.000 - Leidseweg Noord € 179.500
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2017: € 8.809.900 Perspectiefnota 2013 € 37.181 Project reconstructie Vlietwijk € 187.000 Storting van reserve Buig € 226.093 Verlagen verliesvoorziening Duivenvoorde Corridor € 168.500. Toevoeging resultaat € 2.792.320 Opheffen reserve Duivenvoorde Corridor € 1.076.370 Opheffen reserve kapitaallasten sportvelden € 92.322 Opheffen reserve Dobbewijk (nakomende werkzaamheden) € 656.069 Opheffen reserve afschrijving Rijnlandroute 2021-2024 € 1.200.000 Opheffen van reserve van der Hoevenpark (nakomende werkzaamheden) € 90.826 Opheffen van reserve ambtelijke inzet 2e ontsluitingsweg € 81.324 Opheffen van risicoreserve Duivenvoorde Corridor € 1.869.000 Nettoverkoopresultaat Frisozaal € 332.895

Omvang per 1-1-2017	€ 10.020.390
Omvang per 31-12-2017	€ 15.471.571
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve weerstandsvermogen
Doelstelling	Financiële buffer voor algemene en onbenoemde risico's.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 4.000.000
Omvang per 31-12-2017	€ 4.000.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	De ijzeren voorraad geeft het minimale niveau van het eigen vermogen weer. Deze reserve is daarmee niet zonder meer vrij besteedbaar. De middelen zijn daarom afgescheiden van de concernreserve en maakt onderdeel uit van de algemene reserve.

Naam	Risicoreserve Duivenvoorde Corridor
Doelstelling	Bestemd voor de overgebleven grondexploitatie Duivenvoorde Corridor.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	01-01-2017
Onttrekking	Ten behoeve van het herschikken van de bestemmingsreserves is deze reserve opgeheven en zijn de middelen gedoteerd aan de concernreserve € 1.869.000.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.869.000
Omvang per 31-12-2017	€ 0
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Soort reserve	Bestemmingsreserve
---------------	--------------------

Naam	Reserve bovenwijkse voorzieningen
Doelstelling	Ter aanwending voor (verkeerskundige) bovenwijkse voorzieningen na afsluiting van de grondexploitatieprojecten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 845.094
Omvang per 31-12-2017	€ 845.094
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Het gehele saldo van de reserve bovenwijkse voorzieningen is afkomstig van de afgesloten grondexploitatie Krimwijk II. Vanuit deze reserve kan op een later moment € 635.094 worden ingezet t.b.v. (bijvoorbeeld een verkeerskundige) bovenwijkse voorzieningen. Het resterende saldo is bestemd voor de vervanging van de VRI op de Leidseweg t.b.v. de toekomstige Noordelijke ontsluitingsweg.

Naam	Reserve adviesgroep Toegankelijkheid
Doelstelling	Het dekken van kosten t.b.v. de advisering van en werkzaamheden voor de Adviesgroep Toegankelijkheid.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 18.790
Omvang per 31-12-2017	€ 18.790
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve volkshuisvesting
Doelstelling	Het verrekenen van bijdragen uit grondexploitaties en boetes opgelegd aan projectontwikkelaars waarmee specifieke investeringen ten behoeve van het volkshuisvestingbeleid van de gemeente worden gefinancierd.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen. De vastgestelde restantdekking van het krediet Vlietwijk Fase II wegen is gedoteerd aan de nieuwe reserve kapitaallasten € 1.072.433. Verzamelbesluit 2017: Jan Evertsenlaan € 500.000. Totaal onttrekkingen € 1.572.433.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 2.071.258
Omvang per 31-12-2017	€ 498.826
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve exploitatie gemeentelijke accommodaties
Doelstelling	Het verrekenen van opbrengsten (verkoop) en uitgaven die de uitvoering van het beleid ten aanzien van de gemeentelijke accommodaties met zich mee brengt.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 52.730
Omvang per 31-12-2017	€ 52.730
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Egalisatiereserve Sociaal Domein
Doelstelling	Dekking toekomstige overwachte uitgaven binnen het Sociaal Domein.
Functie	Egalisatiefunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.500.000
Omvang per 31-12-2017	€ 1.500.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve regionale investeringen (RIF)
Doelstelling	Het financieren van de uitvoering van grootschalige infrastructurele werken in regionaal verband.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Bestuurlijke samenwerking RIF regionale investeringen € 250.000.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.500.000
Omvang per 31-12-2017	€ 1.250.000
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve duurzaamheid
Doelstelling	Het realiseren van de ambitie om Voorschoten CO2-neutraal te maken.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Energieakkoord Holland Rijnland € 13.118.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 286.581
Omvang per 31-12-2017	€ 273.463
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve gemeentewerf
Doelstelling	Dekking van de kapitaallasten huisvestingsvoorzieningen.
Functie	Inkomensfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 804.747
Omvang per 31-12-2017	€ 804.747
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve rekenkamercommissie WVO
Doelstelling	Het egaliseren van de jaarrekeningresultaten van de gezamenlijke rekenkamercommissie van de gemeenten Voorschoten, Wassenaar en Oegstgeest.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Storting van Concernreserve € 51.875.
Omvang per 1-1-2017	€ 26.400
Omvang per 31-12-2017	€ 78.275
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve ambtelijke inzet 2e ontsluitingsweg Krimwijk
Doelstelling	Bestemd voor de ambtelijke inzet en advisering t.b.v. de realisatie van de 2e ontsluitingsweg Krimwijk.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	01-01-2017
Onttrekking	Opheffen reserve € 81.324.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 81.324
Omvang per 31-12-2017	€ 0
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen. De vastgestelde restantdekking van het krediet 2e ontsluitingsweg Krimwijk II is middels de Concernreserve gedoteerd aan de nieuwe reserve kapitaallasten.

Naam	Reserve Van der Hoevenpark (nakomende werkzaamheden)
Doelstelling	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden en onderhoud aan de openbare ruimte Van der Hoevenpark.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	01-01-2017
Onttrekking	Opheffen reserve € 90.826.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 90.826
Omvang per 31-12-2017	€ 0
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen. De vastgestelde restantdekking van het krediet Van der Hoevenpark nakomende werkzaamheden is middels de Concernreserve gedoteerd aan de nieuwe reserve kapitaallasten.

Naam	Reserve dekking tekorten wet Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)
Doelstelling	Bestemd voor het opvangen van de geprognostiseerde tekorten op de wet BUIG voor de komende 4 jaar.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Totaal onttrekkingen in 2017 € 397.564.
	Storting naar Concernreserve € 226.093. Aanpak arbeidsmarktoffensief € 171.471
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.976.846
Omvang per 31-12-2017	€ 1.579.282
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve afschrijving Rijnlandroute 2021-2024
Doelstelling	Het dekken van de afschrijvingslasten over de jaren 2021-2024.
Functie	Inkomensfunctie
Vervaldatum	01-01-2017
Onttrekking	Opheffen reserve € 1.200.000.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.200.000
Omvang per 31-12-2017	€ 0
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen. De vastgestelde restantdekking is middels de Concernreserve gedoteerd aan de nieuwe reserve kapitaallasten.

Naam	Reserve Vlietwijk Keel-gebied (nakomende werkzaamheden)
Doelstelling	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Vlietwijk Keel-gebied.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 14.975
Omvang per 31-12-2017	€ 14.975
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Noord-Hofland (nakomende werkzaamheden)
Doelstelling	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Noord-Hofland.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 39.126
Omvang per 31-12-2017	€ 39.126
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Dobbewijk (nakomende werkzaamheden)
Doelstelling	Bestemd voor de nakomende werkzaamheden afsluiting grex Dobbewijk.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	01-01-2017
Onttrekking	Opheffen reserve € 656.069.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 656.069
Omvang per 31-12-2017	€ 0
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen. De vastgestelde restantdekking van het krediet Dobbewijk nakomende werkzaamheden is middels de Concernreserve gedoteerd aan de nieuwe reserve kapitaallasten.

Naam	Reserve kapitaallasten sportvelden
Doelstelling	Dekking van de kapitaallasten.
Functie	Inkomensfunctie
Vervaldatum	01-01-2017
Onttrekking	Opheffen reserve € 92.322.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 92.322
Omvang per 31-12-2017	€ 0
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen. De vastgestelde restantdekking is middels de Concernreserve gedoteerd aan de nieuwe reserve kapitaallasten.

Naam	Reserve Duivenvoorde Corridor
Doelstelling	Om tekorten rond een open Duivenvoorde corridor op te kunnen vangen.
Functie	Bufferfunctie
Vervaldatum	01-01-2017
Onttrekking	Ten behoeve van het herschikken van de bestemmingsreserves is deze reserve opgeheven en zijn de middelen gedoteerd aan de concernreserve: € 1.076.370.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.076.370
Omvang per 31-12-2017	€ 0
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve Monumenten
Doelstelling	Het restaureren, rehabiliteren, reconstrueren en in standhouden van monumentale panden in Voorschoten.
Functie	Bestedingsfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Geen onttrekkingen in 2017.
Toevoeging	Storting van Concernreserve € 290.020.
Omvang per 1-1-2017	€ 0
Omvang per 31-12-2017	€ 290.020
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	

Naam	Reserve kapitaallasten
Doelstelling	Ter de dekking van kapitaallasten van reeds gerealiseerde investeringen meer dan € 20.000, waarvan bepaald wordt deze niet te laten drukken op de begroting. De kapitaallasten worden berekend van de bruto-investering en de reserve wordt gedurende de afschrijvingstermijn aangewend om de kapitaallasten (geheel dan wel gedeeltelijk) af te dekken.
Functie	Inkomensfunctie
Vervaldatum	n.v.t.
Onttrekking	Structureel (voor de duur van de afschrijvingsperioden) ter hoogte van de berekende kapitaallasten van investeringen die door de raad zijn aangemerkt om uit de reserve kapitaallasten te dekken. Afschrijvingen Voorschoten '97 en hockey- en handbalvelden € 48.737.
Toevoeging	Totaal toevoegingen in 2017: € 3.639.214 Vanuit de concernreserve en bestemmingsreserves. Sportvelden € 92.322 Knooppunt Voorschoten € 208.236 Herinrichting Leidseweg Noord € 179.500 Vlietwijk fase 2 Wegen € 1.072.433 Vlietwijk fase 2 OV € 222.594 Van der Hoevenpark nakomende werkzaamheden € 34.414 Ambtelijk inzet 2e onsluitingsweg Krimwijk € 81.324 Dobbewijk nakomende werkzaamheden € 456.069 Gemeentelijke bijdrage Rijnland Route € 1.200.000
Omvang per 1-1-2017	€ 0
Omvang per 31-12-2017	€ 3.590.477
Minimale omvang	
Maximale omvang	
Bijzonderheden	Geen maximale omvang. In lijn met het nieuwe BBV op het gebied van investeringen en verplicht activeren, is per 01-01-2017 een reserve kapitaallasten ingesteld ter dekking van de kapitaallasten van investeringen.

Voorzieningen:

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaan uit de volgende posten:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.655	4.879
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	2.061	2.817
Voorzieningen toekomstige vervangingsinvesteringen	3.248	2.818
Totaal	9.964	10.514

Overzicht voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Overzicht voorzieningen per 31 december	Saldo 31-12-2016	Vermeer- dering	Vermin- dering	Vrijval	Saldo 31-12-2017
Voorzieningen verplichtingen, verliezen					
Voorz. pensioenverplichtingen (bestuur)	1.540	127	-144	-205	1.318
Voorz. spaarcontracten	42	60	-62	0	40
Voorz. beeldenplan	27	0	0	0	27
Voorz. parkeergarage Rabobank Niersman	3.251	0	0	0	3.251
Voorzieningen voor risico's					
Voorz. Vd Hoevenpark stimul.subs. woning	19	0	0	0	19
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.879	187	-206	-205	4.655
Voorzieningen voor onderhoudsegalisatie					
Ondh.gebouwen, accom.en schoolgeb.					
Voorziening buitenonderhoud schoolgeb.	316	0	-84	0	232
Overige onderhoudsvoorzieningen					
Voorz. onderhoud bijzonder onderwijs	11	0	0	0	11
Voorz. Openbare verlichting	340	110	0	0	450
Voorz. baggerwerkzaamheden	496	0	-428	0	68
Voorz. Speelplaatsen	60	118	-39	0	140
Voorziening onderhoud wegen	1.148	300	-330	0	1.118
Voorziening onderhoud VRI	388	0	-376	0	12
Voorziening onderhoud bruggen	58	30	-58	0	30
Totaal voorzieningen voor onderhoudsegalisatie	2.817	558	-1.315	0	2.061
Voorzieningen vervangingsinvesteringen					
Voorziening riolering	1.894	711	0	-668	1.937
Voorziening afvalstoffenheffing	924	527	0	-139	1.311
Totaal voorzieningen vervangingsinvesteringen / heffing	2.818	1.238	0	-807	3.248
Totaal voorzieningen	10.514	1.983	-1.521	-1.012	9.964

Toelichting op de voorzieningen

VZ verplichtingen, verliezen en risico's

Naam	Voorziening pensioenen en wachtgeld bestuursders
Doelstelling	Ter dekking van de opgebouwde pensioenrechten en wachtgeldverplichtingen van (voormalige) bestuurders.
Toevoeging	Begroting 2017, dotatie € 126.575.
Vermindering	Pensioenvrijval 2017: € 205.000 Wethouderspensioenen 2017: € 143.589
	Totaal verminderingen 2017 € 348.589.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.540.305
Omvang per 31-12-2017	€ 1.318.291
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening spaarcontracten
Doelstelling	Om bij langdurige afwezigheid van medewerkers die een spaarcontract hebben afgesloten, de loonkosten te kunnen bekostigen.
Toevoeging	Dotatie 2017 € 60.000.
Vermindering	Veiligheidsregio Hollands-Midden afrekeningen FLO overgangsrecht/VOP 2016 € 62.272.
Omvang per 1-1-2017	€ 42.378
Omvang per 31-12-2017	€ 40.106
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening beeldenplan
Doelstelling	Dekking voor de uitvoering van het beeldenplan.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Vermindering	Geen verminderingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 27.056
Omvang per 31-12-2017	€ 27.056
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening van der Hoevenpark stimuleringsfonds woningen
Doelstelling	Nog uit te keren stimuleringssubsidies 11 woningen Van der Hoevenpark.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Vermindering	Geen verminderingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 18.500
Omvang per 31-12-2017	€ 18.500
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening parkeergarage Rabobank - Deltaplein
Doelstelling	Ter dekking van het door de gemeente verschuldigde bedrag inzake parkeergarage Rabobank - Deltaplein.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Vermindering	Geen verminderingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 3.250.582
Omvang per 31-12-2017	€ 3.250.582
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

VZ onderhoudsegalisatie

Naam	Voorziening onderhoud gebouwen, accommodaties en installaties.
Doelstelling	Het egaliseren van de kosten van het onderhoud van diverse openbare gebouwen, accommodaties en installaties.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Vermindering	Overheveling buitenonderhoud 2017: € 83.622.
Omvang per 1-1-2017	€ 316.000
Omvang per 31-12-2017	€ 232.378
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud bijzonder onderwijs
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten van schoolgebouwen in het bijzonder basisonderwijs.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Vermindering	Geen verminderingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 10.797
Omvang per 31-12-2017	€ 10.797
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud openbare verlichting
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van de openbare verlichting.
Toevoeging	Conform de BBV mag een voorziening nooit een negatieve stand vertonen, met uitzondering van voorzieningen waarbij heffingen worden geheven. Om het onderhoudsplan in 2018 uit te kunnen voeren en meerjarig een positief stand te behouden is in 2017 € 110.000 gedoteerd aan de voorziening.
Vermindering	Geen verminderingen in 2017.
Omvang per 1-1-2017	€ 340.000
Omvang per 31-12-2017	€ 450.000
Onderhoudsplan	Beheerplan Openbare Verlichting 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud baggerwerkzaamheden
Doelstelling	Egalisatie van kosten groot onderhoud op basis van het meerjaren beheerplan.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Vermindering	Beheerplan: € 428.384.
Omvang per 1-1-2017	€ 496.463
Omvang per 31-12-2017	€ 68.079
Onderhoudsplan	Beheerplan Water 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud speelplaatsen
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van speelvoorzieningen.
Toevoeging	Begroting 2017, dotatie € 118.341.
Vermindering	Beheerplan: € 38.627.
Omvang per 1-1-2017	€ 59.831
Omvang per 31-12-2017	€ 139.545
Onderhoudsplan	Beheerplan Spelen 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud wegen
Doelstelling	Egalisatie van kosten van groot onderhoud o.b.v. het meerjaren beheerplan.
Toevoeging	Conform de BBV mag een voorziening nooit een negatieve stand vertonen, met uitzondering van voorzieningen waarbij heffingen worden geheven. Om het onderhoudsplan in 2018 uit te kunnen voeren en meerjarig een positief stand te behouden is in 2017 € 300.000 gedoteerd aan de voorziening.
Vermindering	Beheerplan: € 330.170.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.148.236
Omvang per 31-12-2017	€ 1.118.064
Onderhoudsplan	Beheerplan Wegen 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud VRI
Doelstelling	Het egaliseren van de onderhoudskosten die gepaard gaan met het onderhoud en vervanging van voetgangersoversteekplaatsen en verkeersinstallaties.
Toevoeging	Geen toevoegingen in 2017.
Vermindering	Beheerplan: € 376.000.
Omvang per 1-1-2017	€ 388.138
Omvang per 31-12-2017	€ 12.138
Onderhoudsplan	Beheerplan VRI 2016-2020.
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening onderhoud bruggen
Doelstelling	Exploitatie van kosten groot onderhoud o.b.v. het meerjaren beheerplan Bruggen.
Toevoeging	Conform de BBV mag een voorziening nooit een negatieve stand vertonen, met uitzondering van voorzieningen waarbij heffingen worden geheven. Om het onderhoudsplan in 2018 uit te kunnen voeren in meerjarig een positief stand te behouden is in 2017 € 30.000 gedoteerd aan de voorziening.
Vermindering	Beheerplannen € 58.000.
Omvang per 1-1-2017	€ 58.000
Omvang per 31-12-2017	€ 30.000
Onderhoudsplan	Beheerplan Bruggen 2016-2020
Bijzonderheden	

VZ vervangingsinvesteringen / heffing

Naam	Voorziening riolering
Doelstelling	Het egaliseren van de uitgaven op het product Riolering.
Toevoeging	Slotwijziging 2017, dotatie € 150.517 Dotatie 2017, € 560.782 Totaal toevoegingen: € 711.299.
Vermindering	Begroting 2017, (uitwerking VGRP 2014-2018) vrijval € 637.793 Najaarsnota 2016, reparatiekosten riolering vrijval € 30.000 Totaal verminderingen: € 667.793.
Omvang per 1-1-2017	€ 1.893.937
Omvang per 31-12-2017	€ 1.937.443
Onderhoudsplan	VGRP 2014-2018
Bijzonderheden	

Naam	Voorziening egalisatie afvalstoffenheffing
Doelstelling	Ter voorkoming van grote tarieffluctuaties wordt het saldo van het product afvalverwerking verrekend met het saldo van de voorziening.
Toevoeging	Dotatie aan voorziening 2017: € 526.662.
Vermindering	Effecten afvalbeleidsplan: vrijval € 103.991 Slotwijziging 2017: vrijval € 35.288 Totaal vrijval € 139.279.
Omvang per 1-1-2017	€ 923.631
Omvang per 31-12-2017	€ 1.311.014
Onderhoudsplan	
Bijzonderheden	

Vaste schulden

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	36.900	31.500
	36.900	31.500
Waarborgsommen	6	6
Totaal	36.906	31.506

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2017:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Vermeer- dering	Aflossing	Boekwaarde per 31-12-2017
Onderhandse leningen	31.500	9.000	3.600	36.900
Waarborgsommen	6	0	0	6
Totaal	31.506	9.000	3.600	36.906

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.672	4.256
Overlopende passiva	6.657	7.396
Totaal	12.329	11.653

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Banksaldi	2.208	2.380
Overige schulden	3.464	1.876
Totaal	5.672	4.256

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2017	Boekwaarde per 31-12-2016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.115	6.806
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestbingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	520	590
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate komen van de volgende begrotingsjaren	22	-
Totaal	6.657	7.396

De post verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend jaar tot betaling komen kan als volgt worden gespecificeerd:

Woonzorg infrastructuur	2897
H10 Inkoopbureau afrekening Jeugdzorg	1226
BNG Transitorische rente 2017	363
Deltplein ontwikkelingsbijdrage exploitatie	363
Gemeente Leidschendam-Voorburg uitvoeringskosten 4e kw 2017	347
GMB riool Voorschoterweg	113
Algemene uitkering december circulaire 2017	108
Gemeenschappelijke regeling Duivenvoorde	65
NWB Transitorische rente 2017	65
Heer Land Water Maai en slootwerk	31
Arbeidsmarktoffensief 4e kw 2017	29
Sweco Reconstructie Vlietwijk	25
Sociale dienst	100
Overige posten < € 25.000	382
	6115

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde per 31-12-2017
Provincie				
- Duivenvoorde Corridor wandelpaden	563	-	43	520
- Ter Wadding	27	-	27	-
Totaal	590	-	70	520

De post overige vooruitontvangen bedragen bestaat uit:

	Boekwaarde per 31-12-2016	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Boekwaarde per 31-12-2017
- Bijdrage derden Deltaplein	-	22	-	22
Totaal	-	22	-	22

Waarborgen en garanties en niet uit de balans blijvende verplichtingen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar aard van de geldlening gespecificeerd worden:

	Oorsprong- kelijk bedrag	Percentage borg- stelling	Restant 1-1 2017	Restant 31-12 2017
Verenigingen op terreinen sport, cultuur en recreatie	350	div.	175	140
Instellingen ziekenzorg en ouderenzorg	2.360	div.	1.134	1.059
Natuurlijke personen (gem. garanties woningen)	17.672	div.	1.831	702
Woningbouwcorporaties (WSW)	146.062	div.	134.753	142.338
Totaal	166.444		137.893	144.239

Huur- en lease verplichtingen 2017

Leverancier	Product	bedrag x € 1,--	frequentie
Mercedes-Benz	Huisvuilwagen	2.564	maand

Programmarekening

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1.000 ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
P0 Bestuur en ondersteuning	719	-3.557	-2.838	1.872	-3.925	-2.054	2.439	-3.811	-1.372	681
P1 Veiligheid	123	-1.960	-1.837	129	-1.926	-1.797	128	-1.859	-1.732	65
P2 Verkeer en vervoer	90	-2.167	-2.077	115	-1.917	-1.802	205	-2.422	-2.217	-415
P3 Economie	110	-246	-136	137	-345	-208	175	-362	-187	21
P4 Onderwijs	53	-1.649	-1.597	75	-1.725	-1.650	153	-1.796	-1.642	8
P5 Sport, cultuur en recreatie	342	-5.161	-4.819	1.004	-5.706	-4.702	549	-4.877	-4.328	374
P6 Sociaal Domein	5.067	-18.672	-13.606	5.800	-18.676	-12.877	5.728	-17.970	-12.242	635
P7 Volksgezondheid en milieu	7.515	-6.666	850	7.237	-6.591	647	7.668	-7.220	448	-199
P8 Wonen en bouwen	1.054	-2.562	-1.508	4.727	-5.744	-1.017	2.273	-3.159	-886	131
Totaal programma's	15.073	-42.641	-27.568	21.096	-46.554	-25.459	19.317	-43.476	-24.159	1.300

Algemene dekkingsmiddelen *										
Algemene dekkingsmiddelen	35.430	-1.341	34.088	34.171	-1.598	32.573	34.338	-1.291	33.047	474
Overhead	24	-6.232	-6.209	24	-5.907	-5.883	24	-5.676	-5.652	231
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	-20	-20	0	0	0	20
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-10	-10	0	0	0	10
Totaal alg. dekkingsmiddelen	35.453	-7.600	27.853	34.194	-7.534	26.660	34.362	-6.967	27.395	735

Saldo van baten en lasten	50.527	-50.241	286	55.290	-54.089	1.201	53.680	-50.443	3.236	2.035
----------------------------------	---------------	----------------	------------	---------------	----------------	--------------	---------------	----------------	--------------	--------------

Reserves										
P0 Bestuur en ondersteuning	801	-37	764	675	-422	253	557	-422	135	-119
P2 Verkeer en vervoer	0	-187	-187	4.170	-4.270	-100	4.164	-4.270	-106	-6
P3 Economie	0	0	0	72	0	72	72	0	72	0
P4 Onderwijs	0	0	0	31	0	31	19	0	19	-12
P5 Sport, cultuur en recreatie	51	-92	-42	541	-567	-26	523	-567	-44	-17
P6 Sociaal Domein	418	0	418	679	-226	453	471	-226	245	-207
P7 Volksgezondheid en milieu	0	0	0	61	0	61	20	0	20	-41
P8 Wonen en bouwen	21	0	21	4.935	-4.514	421	4.880	-4.514	366	-55
Mutaties reserves	1.290	-317	973	11.163	-9.999	1.164	10.706	-9.999	708	-457

Gerealiseerde resultaat	51.817	-50.557	1.259	66.453	-64.087	2.366	64.386	-60.442	3.944	1.578
--------------------------------	---------------	----------------	--------------	---------------	----------------	--------------	---------------	----------------	--------------	--------------

* De Algemene dekkingsmiddelen horen bij programma 0 en zijn in deze tabel anders dan in de overige tabellen in deze begroting in mindering gebracht op de bedragen in te tabelregel van programma 0.

Toelichting op het overzicht van Baten en Lasten

De programmarekening wordt gepresenteerd in het door de BBV voorgeschreven model van Baten en Lasten.

Op de laatste regel wordt het begrote en gerealiseerde resultaat getoond van zowel de primitieve begroting (het vertrekpunt), de actuele begroting (i.c. de laatste stand van zaken na wijziging) en het werkelijk gerealiseerde resultaat. Dit resultaat is de optelsom van a. de exploitatie b. de algemene dekkingsmiddelen en c. de stortingen in en onttrekkingen aan reserves. Conform de BBV wordt dit in het overzicht van Baten en Lasten gepresenteerd. Ter verduidelijking een nadere toelichting:

- De exploitatie: per programma worden de baten en lasten inzichtelijk gemaakt onderscheiden naar de exploitatiekosten (lasten) de inkomsten (baten) uit leges, specifieke uitkeringen en verkoopopbrengsten.

- b. De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de uitkering van het gemeentefonds en de eigen belastingen en zijn in tegenstelling tot specifieke uitkeringen ter dekking van de door de raad gestelde doelen. Onder de algemene middelen worden in het kader ook de overhead, vennootschapsbelasting en onvoorziene kosten (andere niet direct aan individuele taakvelden toe te rekenen posten) getoond.
- c. De reserves zijn het eigen vermogen van de gemeente en worden voornamelijk ingezet om incidentele exploitatiekosten (lasten) te dekken en of de structurele kosten voor afschrijvingen wat zichtbaar is in de kolom baten. In de begroting worden ook middelen toegevoegd aan de reserves en dat is zichtbaar in de kolom lasten. Door de lasten en baten in de reserves apart te tonen wordt duidelijk in welke mate de inhoudelijke taakvelden 'kostendekkend' zijn.

Tot slot: In de kolom verschil/actueel wordt het resultaat gepresenteerd tussen het saldo begroot en het saldo rekening. Deze verschillen worden per programma op taakveld niveau verklaard als het verschil groter is dan € 50.000.

Gerealiseerd resultaat 2017

Het verwachte resultaat bij de slotwijziging 2017 bedroeg € 2.365.827. Het gerealiseerde resultaat (voor bestemming) bedraagt € 3.944.015 voordelig. Een toelichting op de verschillen tussen het verwachte resultaat in de slotwijziging en gerealiseerde resultaat van € 1.578.188 treft u hier aan. In het hierna volgende overzicht zijn de grootste afwijkingen ten opzicht van de laatste begrotingswijziging samengevat.

Programma	Taakveld	Omschrijving	Bedrag	Baten/ lasten	Voordeel/ Nadeel
P0 Bestuur en ondersteuning	0.1 Bestuur	Vrijval voorziening	205	B	Voordeel
	0.3 beheer overige gebouwen en gronden	Opbrengst	90	B	Voordeel
		burgemeesterswoning per saldo			
	0.4 Overhead	Subsidie Holland Rijnland Woningen	142	B	Voordeel
		Planmatig onderhoud	200	L	Voordeel
		Preventief toezicht	60	L	Voordeel
	0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	Algemene uitkering	207	B	Voordeel
	0.8 Overige baten en lasten	Loon & prijscomp.	231	L	Voordeel
P2 Verkeer en vervoer	2.1 Verkeer en vervoer	stortingen	-440	L	Nadeel
		onderhoudsvoorzieningen			
		Onderhoud wegen	-61	L	Nadeel
P5 Sport, cultuur en recreatie	5.2 Sport-accomodaties	Planmatig onderhoud	100	L	Voordeel
	5.3 Cultuurpresentatie,- prod.en-particip	Planmatig onderhoud	90	L	Voordeel
		sportfondsen afrekening	35	B	Voordeel
	5.4 Musea	sportfondsen afrekening	220	B	Voordeel
	5.5 Cultureel erfgoed	Planmatig onderhoud	50	L	Voordeel
	5.6 Media	Planmatig onderhoud	29	L	Voordeel
	5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	Wandelpaden	-742	B	Nadeel
		duivenvoordecorridor			
P6 Sociaal Domein	Diverse taakvelden	Wandelpaden	742	L	Voordeel
P7 Volksgezondheid en milieu	7.2 Riolering	duivenvoordecorridor			
		Opbrengsten heffingen	120	B	Voordeel
		Storting voorziening	-561	L	Nadeel
	7.3 Afval	Kapitaallasten	260	L	Voordeel
		Opbrengsten heffingen	107	B	Voordeel
		Storting voorziening	-527	L	Nadeel
		Overige voordelen	198	L	Voordeel
P8 Wonen en bouwen	8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	GREX	-2.490	B	Nadeel
			2.571	L	Voordeel
Overig			108	L/B	Voordeel
Totaal			1.578		Voordeel

Hierna treft u de toelichtingen op de afwijkingen per programma/taakveld voor zover deze groter zijn dan € 50.000.

Toelichting op de programmarekening

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Exploitatie	719	-3.557	-2.838	1.872	-3.925	-2.054	2.439	-3.811	-1.372	681
Algemene dekkingsmiddelen	35.430	-1.341	34.088	34.171	-1.598	32.573	34.338	-1.291	33.047	474
Overhead	24	-6.232	-6.209	24	-5.907	-5.883	24	-5.676	-5.652	231
Heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20
Onvoorzien	0	-26	-26	0	-10	-10	0	0	0	10
Mutaties reserves	801	-37	764	675	-422	253	557	-422	135	-119
Resultaat programma	36.973	-11.194	25.779	36.741	-11.881	24.860	37.358	-11.200	26.158	1.298

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 0.1 Bestuur

Op dit taakveld is een voordeel gerealiseerd van € 335.000. Dit voordeel wordt deels veroorzaakt door de verkoop van de ambtswoning. Dit levert na aftrek van de boekwaarde € 90.000 op. Op basis van de jaarlijkse opgaaf voor de benodigde pensioenvoorziening is er een bedrag van € 205.000 vrijgevallen in 2017. Andere voordelen en nadelen leiden per saldo tot een voordeel van € 40.000 op dit taakveld.

Taakveld 0.2 Burgerzaken

Het voordeel op dit taakveld van circa € 67.000 wordt veroorzaakt door lagere lasten bij de Basisregistratie adressen en gebouwen en hogere legesopbrengsten door meer aanvragen van rijbewijzen.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Op dit taakveld is een voordeel gerealiseerd van € 170.000. Dit komt voornamelijk door een niet begrote ontvangst van € 142.296 van Holland Rijnland. Dit bedrag is ontvangen in het kader van het Besluit Woninggebonden Subsidies 1995 t.b.v. het project sociale huurwoningen locatie Vlietwijk fase I en II.

Andere voordelen en nadelen leiden per saldo tot een voordeel van ongeveer € 27.000

Taakveld 0.4 Overhead

Op dit taakveld is een voordeel gerealiseerd van € 243.000. Lagere uitgaven aan onderhoud van panden levert een voordeel op van € 180.000. Het voordelige jaarrekeningresultaat 2017 van de WODV is voor € 124.000 op dit taakveld verantwoord. Een extra storting in de voorziening spaarcontracten levert op dit taakveld een nadeel op van € 60.000.

Taakveld 0.5 Treasury

Op dit taakveld wordt een voordeel van € 101.000 gerealiseerd ten opzichte van de begroting. Het leeuwendeel wordt veroorzaakt door de teruggave van de dividendbelasting op de winstuitkering van Alliander over 2016 van € 64.000. Op de geldleningen is sprake van een voordeel van € 37.000 op de rente over lange geldleningen en de rente toegerekend aan de grondexploitatie.

Taakvelden 0.61, 0.62 en 0.64

Op deze taakvelden is een voordeel gerealiseerd van € 184.000.

De hogere opbrengst OZB eigenaar (woning en niet-woning) van € 73.000 komt hoofdzakelijk door opbrengsten uit eerdere boekjaren.

De hogere opbrengst OZB gebruikers van € 80.000 komt hoofdzakelijk door minder leegstand bij bedrijven en door opbrengsten uit eerdere boekjaren.

Op het taakveld 0.64 overige belastingen is een voordeel gerealiseerd van € 31.000 ten opzichte van de begroting.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering

Het resultaat op de algemene uitkering is ca. € 207.000 hoger dan geraamd. Dit resultaat wordt vnl. veroorzaakt door een positieve voorlopige afrekening over 2016 van € 266.000 en een voorlopig nadelig resultaat van € 36.000 over 2015. In de realisatie over 2017 is een 'nog te ontvangen'-post opgenomen van € 8.000 o.b.v. de decembercirculaire 2017. Daarnaast zijn o.b.v. de laatste WOZ-waarde-opgaven van BSGR een 'nog te ontvangen'-post voor 2016 opgenomen van € 81.000 en een 'nog te betalen'-post van € 6.000 voor 2017.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Op dit taakveld is sprake van een voordeel ten opzichte van de raming van per saldo € 8.000.

Dit wordt voor € 232.000 veroorzaakt doordat het hier compensatie van de loon- en prijsindexatie (ook voor de integratie-uitkering van het sociaal domein) uit hoofde van de mei circulaire 2017 is begroot terwijl de uitgaven ter zake functioneel verantwoord zijn. Op de rente toegerekend aan de geactiveerde investeringen wordt een (administratief) nadeel gerealiseerd van € 234.000.

Van de resterende post 'onvoorzien' is € 10.000 in 2017 niet aangewend.

Programma 1 Veiligheid

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Exploitatie	123	-1.960	-1.837	129	-1.926	-1.797	128	-1.859	-1.732	65
Mutaties reserves										
Resultaat programma	123	-1.960	-1.837	129	-1.926	-1.797	128	-1.859	-1.732	65

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer en 1.2 Openbare orde en veiligheid

Het saldo op deze taakvelden is € 65.000 lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door lagere lasten voor brandkranen en planmatig onderhoud aan de kazerne.

Programma 2 Verkeer en vervoer

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo	
Exploitatie	90	-2.167	-2.077	115	-1.917	-1.802	205	-2.422	-2.217	-415
Mutaties reserves	0	-187	-187	4.170	-4.270	-100	4.164	-4.270	-106	-6
Resultaat programma	90	-2.354	-2.264	4.285	-6.187	-1.902	4.369	-6.692	-2.323	-421

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Op dit taakveld is sprake van een nadeel ten opzichte van de raming van € 410.000.

In de begroting 2017 is er vanwege het preventief toezicht geen storting in de verschillende onderhoudsvoorzieningen geraamd. Verschillende voorzieningen lieten daardoor in de begroting 2018 een negatief meerjarenbeeld zien. Hiervoor moest – in overleg met de Provincie – in 2017 een hersteloperatie plaatsvinden. Een storting in een aantal voorzieningen (Wegen, openbare verlichtingen, bruggen) was noodzakelijk om de komende jaren de jaarplannen uit te kunnen voeren. Dit leidt in de jaarrekening tot een nadelig verschil ten opzichte van de begroting van €440.000. Bij de berekening van de stortingen is rekening gehouden met de verlaging van het onderhoudsniveau van B naar C. Het per saldo € 30.000 voordelige verschil komt enerzijds met name door de lagere kosten voor de gladheidsbestrijding in verband met de zachte winter en anderzijds de hogere kosten van het herstellen van wegen.

Taakveld 2.2 Parkeren

Op dit taakveld is een nadelig saldo van € 11.000 gerealiseerd.

Programma 3 Economie

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo	
Exploitatie	110	-246	-136	137	-345	-208	175	-362	-187	21
Mutaties reserves	0	0	0	72	0	72	72	0	72	0
Resultaat programma	110	-246	-136	209	-345	-136	247	-362	-115	21

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 3.4 Economische promotie

Op dit taakveld is een positief saldo van € 39.000 gerealiseerd. Dit voordelig resultaat wordt onder andere veroorzaakt door een hogere opbrengst uit de toeristenbelasting (€ 45.000). Een structurele hogere opbrengst van de toeristenbelasting is in de begroting 2018 al opgenomen.

Programma 4 Onderwijs

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	bat	last	saldo	bat	last	saldo	bat	last	saldo	
Exploitatie	53	-1.649	-1.597	75	-1.725	-1.650	153	-1.796	-1.642	8
Mutaties reserves	0	0	0	31	0	31	19	0	19	-12
Resultaat programma	53	-1.649	-1.597	105	-1.725	-1.619	172	-1.796	-1.623	-4

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Geen verschilverklaring nodig

Programma 5 Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Exploitatie	342	-5.161	-4.819	1.004	-5.706	-4.702	549	-4.877	-4.328	374
Mutaties reserves	51	-92	-42	541	-567	-26	523	-567	-44	-17
Resultaat programma	392	-5.253	-4.861	1.545	-6.273	-4.728	1.072	-5.444	-4.372	356

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Op dit taakveld is een voordelig saldo van € 12.000 gerealiseerd.

Taakvelden 5.2 Sportaccommodaties, 5.3 Cultuurpresentatie en 5.6 Media

Deze taakvelden laten een voordeel zien van € 265.000 ten opzichte van de begroting. Dit voordeel wordt voornamelijk veroorzaakt door per saldo lagere uitgaven aan vastgoedobjecten ter hoogte van € 155.000. Voordelige afrekeningen van Sportfondsen over 2016 leveren per saldo een voordeel op van € 105.000.

Taakveld 5.4 Musea

Geen verschillenverklaring nodig.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Op dit taakveld is een voordeel gerealiseerd van € 59.000. Dit voordeel wordt voor ruim € 50.000 veroorzaakt door lagere uitgaven op planmatig onderhoud aan vastgoedobjecten.

Taakveld 5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie

Op dit taakveld is een positief saldo van € 21.000 gerealiseerd.

Binnen dit taakveld wordt echter ook de besteding van de EFRO- en ILG-subsidies verantwoord met betrekking tot de aanleg van wandelpaden in de Duivenvoorde corridor. Om de realisatie daarvan mogelijk te maken is het nodig het nog resterende bestedingsbudget van € 520.022 over te hevelen naar 2018 inclusief de vooruit ontvangen subsidies die we daarvoor hebben gekregen.

Programma 6 Sociaal domein

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Exploitatie	5.067	-18.672	-13.606	5.800	-18.676	-12.877	5.728	-17.970	-12.242	635
Mutaties reserves	418	0	418	679	-226	453	471	-226	245	-207
Resultaat programma	5.484	-18.672	-13.188	6.478	-18.902	-12.424	6.199	-18.196	-11.997	427

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Dit taakveld laat per saldo een voordeel van € 131.000 zien ten opzichte van de begroting. Dit voordeel wordt grotendeels (€ 94.000) veroorzaakt door lagere uitgaven aan vastgoedobjecten. Met name aan planmatig onderhoud werd in 2017 minder uitgegeven.

Taakveld 6.2 Wijkteams

Dit taakveld laat per saldo een voordeel zien van € 59.000 ten opzichte van de begroting. Dit voordeel is veroorzaakt door een lagere uitgave voor de functie van ACT binnen de wijknetwerken. Daarnaast is de telefonische toegang niet het gehele jaar volledig bezet en operationeel geweest.

Taakveld 6.3 Inkomensregeling

Dit taakveld laat per saldo een voordeel van € 88.000 zien ten opzichte van de begroting. Dit voordeel wordt veroorzaakt door lagere uitgaven aan de BUIG (lager bedrag aan verstrekte uitkeringen.) In 2017 is een verdere teruggang van het beroep op de BUIG zichtbaar. De kosten voor de BUIG zijn dan uiteindelijk ook lager dan geraamd en het eigen risico voor de BUIG blijft beperkt tot € 5.000. Voor 2017 kan derhalve geen beroep te worden gedaan op de vangnetregeling.

Taakveld 6.4 Arbeidsparticipatie

Dit taakveld laat per saldo een nadeel zien van € 122.000 ten opzichte van de begroting. Dit nadeel wordt voor circa € 82.000 veroorzaakt door het exploitatietekort op de opvang van statushouders in Marijkeschool. Eind augustus 2017 is besloten de huisvesting van vergunninghouders aan de Marijkelaan 2 uiterlijk 1 november 2017 te staken. Als gevolg van de verminderde toestroom zijn ook de inkomsten teruggelopen en kunnen niet alle kosten van exploitatie en de gedane investering worden terugverdiend. Daarnaast was op dit taakveld een onttrekking ter hoogte van € 40.000 geraamd voor hogere uitvoeringskosten Werk en Inkomen. Deze onttrekking is niet nodig gebleken.

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Dit taakveld laat per saldo een beperkt voordeel zien van € 10.000 ten opzichte van de begroting. Binnen dit taakveld is echter wel een verschuiving te zien van het beroep op huishoudelijke ondersteuning naar een beroep op begeleiding.

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Dit taakveld laat per saldo een voordeel van € 57.000 zien ten opzichte van de begroting. Dit betreft in hoofdzaak een incidenteel voordeel omdat in 2017 geen bijdrage is verleend voor de inloopfunctie GGZ. Voor 2018 wordt wel een bijdrage verwacht.

Taakvelden 6.72 Maatwerkvoorziening 18- en 6.82 geëscaleerde zorg 18-

De werkelijke kosten op de taakvelden maatwerkvoorzieningen 18- en geëscaleerde zorg 18-, die samen het onderdeel jeugd bestrijken, zijn circa € 185.000 lager dan in de begroting zijn geraamd. Wel constateren wij dat de kosten voor jeugdhulp stijgen ten opzichte van 2016.

De meeste zorg die is verleend, valt binnen perceel III, ofwel ambulante jeugdhulp (begeleiding en (dag)behandeling). Op basis van de laatst bekende gegevens ontvingen ruim 770 jeugdigen hulp. De meeste jeugdigen ontvingen generalistische basis-ggz en specialistische ggz.

Het opstellen van tijdige prognoses voor de kosten van jeugdhulp blijft een lastig vraagstuk. Op dit moment is een aantal met name grote zorgaanbieders nog niet in staat om tijdig en volledig hun declaraties in te dienen. Declaraties komen soms ernstig vertraagd binnen en bemoeilijken een tijdige raming van de te verwachten kosten. De huidige raming is gebaseerd op de raming van het Inkoopbureau H10 van februari 2018, die is gevalideerd door de accountant van het inkoopbureau. Overigens wijzen we er op dat het lastig zal blijven de kosten voor jeugdhulp juist te prognosticeren. Het is een open-einde regeling waarbij de gemeente voor een beperkt deel de verwijzing naar jeugdhulp verzorgt. Daarnaast verwijzen op basis van de Jeugdwet huisartsen, specialisten, gecertificeerde instellingen en de rechterlijk macht naar jeugdhulp. Bovendien is de jeugdhulpaanbieders in de Jeugdwet grote mate van vrijheid toegekend bij de invulling van de hulp. Verder is de noodzaak voor jeugdhulp gelet op de doelgroep en de aard en duur van de jeugdhulp lastig te voorspellen. Het betreft soms trajecten die (zeer) kostbaar kunnen zijn. We verwachten dan ook dat de kosten van jaar tot jaar aanmerkelijk kunnen verschillen. Om die reden is het van belang dat de reserve sociaal domein in stand blijft om de jaarlijkse verschillen op te kunnen vangen.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Bedragen x € 1.000,- ("-"= nadeel / "+"= voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Exploitatie	7.515	-6.666	850	7.237	-6.591	647	7.668	-7.220	448	-199
Mutaties reserves	0	0	0	61	0	61	20	0	20	-41
Resultaat programma	7.515	-6.666	850	7.298	-6.591	708	7.688	-7.220	468	-240

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Op dit taakveld is een positief saldo van € 8.000 gerealiseerd.

Taakveld 7.2 Riolering

Het nadelig saldo op dit taakveld bedraagt € 189.000.

Een nadeel van € 561.000 wordt veroorzaakt door een extra dotatie aan de egalisatievoorziening riolering. De aan de rioolheffing toerekenbare kosten zijn lager dan de gerealiseerde opbrengsten. Omdat de rioolheffing maximaal kostendekkend is leidt een voordeel op het saldo van baten en lasten tot een extra storting in de egalisatievoorziening riolering. Hierdoor blijft het verschil beschikbaar voor het taakveld riolering.

De kapitaallasten blijven € 260.000 achter op de begroting. Dit heeft te maken met een herberekening van de kapitaallasten.

Dit voordelig effect wordt versterkt door de per saldo € 88.000 hogere opbrengsten uit rioolrechten en -heffingen en de € 20.000 lagere kosten voor reparatiewerkzaamheden aan de riolering.

Taakveld 7.3 Afval

Het nadelig saldo op dit taakveld bedraagt € 144.000. Een nadeel van € 527.000 wordt veroorzaakt door een extra storting in de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. De aan de afvalstoffenheffing toerekenbare kosten zijn lager dan de gerealiseerde opbrengsten. Omdat de afvalstoffenheffing maximaal kostendekkend is leidt een voordeel op het saldo van baten en lasten tot een extra storting in de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing. Hierdoor blijft het verschil beschikbaar voor het taakveld afvalstoffen.

Zoals reeds in de slotwijziging gerapporteerd is het afvalbeleidsplan pas in september opgestart en zal in 2018 worden gecontinueerd. Dit leidt tot een voordeel van € 145.000. De kapitaallasten blijven € 39.000 achter op de begroting. Dit heeft te maken met een herberekening van de kapitaallasten. In de begroting is een zo reëel mogelijke raming van het nieuwe afvalbeleidsplan verwerkt, waarin onder andere het aanbestedingsvoordeel op het verwerken van afval is opgenomen. Bij deze verrekening is geen rekening gehouden met de afvalstoffenbelasting van ruim € 13 per ton, waardoor er een overschrijding is van € 80.000 op verwerkingskosten. Door een stijging van de hoeveelheid opgehaalde kunststoffen zijn de verwerkingskosten € 35.000 hoger. Daar tegenover heeft de gemeente een hogere vergoeding ontvangen voor zowel kunststof, papier en glas (totaal € 160.000). Daarnaast is een hogere opbrengst uit afvalstoffenheffing gerealiseerd (€ 107.000).

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Op dit taakveld is een positief saldo van € 36.000 gerealiseerd.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Het positief saldo van € 50.000 op dit taakveld komt onder meer door een € 32.000 hogere opbrengst uit begrafenisrechten. Er heeft beperkt onderhoud plaatsgevonden aan de gebouwen, waardoor de lasten per saldo € 13.000 lager zijn dan in de begroting was voorzien.

Programma 8 Wonen en bouwen

Bedragen x € 1.000,- ("-" = nadeel / "+" = voordeel)

Programma	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017			Verschil actueel/rekening
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	
Exploitatie	1.054	-2.562	-1.508	4.727	-5.744	-1.017	2.273	-3.159	-886	131
Mutaties reserves	21	0	21	4.935	-4.514	421	4.880	-4.514	366	-55
Resultaat programma	1.075	-2.562	-1.487	9.662	-10.257	-596	7.153	-7.673	-520	76

Toelichting op de verschillen per taakveld:

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening

Op dit taakveld is een positief saldo gerealiseerd van € 20.000.

Voorgesteld wordt wel het resterende budget van € 40.000 dat incidenteel beschikbaar is gesteld voor de Structuurvisie over te hevelen naar 2018, met de daarbij behorende restantdekking uit de concernreserve.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijfsterrein)

Op dit taakveld is een positief saldo van € 33.000 gerealiseerd.

Taakveld 8.3 bouwen en wonen

Dit taakveld laat een positief saldo zien van circa € 23.000 en wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de op dit taakveld verantwoorde baten en lasten van omgevingsvergunningen.

Incidentele baten en lasten

(bedragen * € 1.000)

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Totaal lasten per programma (+=nadeel;-=voordeel)	Begroting 2017	Begr. na wijziging	Rekening 2017	Totaal lasten per programma (+=nadeel;-=voordeel)	Begroting 2017	Begr. na wijziging	Rekening 2017
0. Bestuur en ondersteuning	477	835	611	0. Bestuur en ondersteuning	-759	-1.876	-2.212
1. Veiligheid	-	-18	-18	1. Veiligheid	-	-	-
2. Verkeer en vervoer	187	4.357	4.791	2. Verkeer en vervoer	-	-4.170	-4.164
3. Economie	-	72	72	3. Economie	-	72	-72
4. Onderwijs	-	42	22	4. Onderwijs	-	42	30
5. Sport, cultuur en recreatie	177	1.230	475	5. Sport, cultuur en recreatie	179	1.305	769
6. Sociaal Domein	168	1.016	659	6. Sociaal Domein	80	928	594
7. Volksgezondheid en milieu	-	61	20	7. Volksgezondheid en milieu	-	61	20
8. Wonen en ruimte	645	8.300	5.717	8. Wonen en ruimte	-732	9.226	6.672
Totaal	1.654	15.896	12.350	Totaal	1.751	-17.679	14.533
Saldo				Saldo	97	1.784	2.184

In de rekening is sprake van een voordelig saldo van € 2.183.987 op de incidentele baten en lasten. Dit betekent dat er per saldo meer incidentele baten dan lasten zijn verantwoord in de jaarrekening. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 7.

Materiële sluitendheid jaarrekening 2017

Begrotingsresultaat na reservemutaties	3.944.015
Saldo incidentele lasten en baten	2.183.987
Materieel resultaat	1.760.028

Het jaar wordt afgesloten met een positief resultaat van €3.944.015. Uit het overzicht incidentele baten en lasten is te zien dat per saldo € 2.183.987 meer incidentele baten dan incidentele lasten in de jaarrekening 2017 zijn verwerkt. Omdat in de resultaten per saldo meer incidentele baten zijn opgenomen, dient dit incidentele saldo uit het resultaat gehaald te worden. Hierdoor wordt duidelijk dat ook het materieel resultaat positief is.

Het materieel resultaat voor 2017 is € 1.760.028

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Analyse begrotingsafwijkingen

In de jaarrekening is toelichting gegeven op de programma's en de algemene dekkingsmiddelen.

Verantwoording en goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie speelt een belangrijke rol bij het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring. Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden dan wordt in beginsel een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wordt de goedkeuringstolerantie wel overschreden dan kan dit gevolgen hebben.

Voor de financiële of begrotingsrechtmatigheid (getrouwheid en rechtmatigheid van de wetsuitvoering) is de goedkeuringstolerantie gesteld op 1% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Het bedrag van onzekerheden mag niet meer zijn dan 3% van de som van de lasten van de gemeentelijke jaarrekening. Uitgaande van een lastentotaal in de jaarrekening van € 60,4 mln., betekenen deze percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening van € 0,6 mln. en een totaal van onzekerheden van ongeveer € 1,8 mln. de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en programmarekening worden gemaakt. Deze verplichte analyse is ook bruikbaar om een analyse inzake de begrotingsrechtmatigheid te vervaardigen. Op grond van artikel 189, lid 3 Gemeentewet (GW) zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten (en daarmee overeenstemmende balansmutaties) onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de raad uitgezette beleid" van belang.

Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma's wordt onderstaand per programma een toelichting gegeven op de onrechtmatige begrotingsafwijkingen.

bedragen x € 1.000,- ("-"=nadeel "+"=voordeel)

Programma	Begroting na wijziging			Realisatie 2017			Begrotingsafwijking			lasten
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	
P0 Bestuur en ondersteuning	-11.459	36.066	24.607	10.779	36.801	26.022	680	735	1.415	
P1 Veiligheid	-1.926	129	-1.797	-1.859	128	-1.731	67	-1	66	
P2 Verkeer en vervoer	-1.917	115	-1.802	-2.422	205	-2.217	-505	90	-415	-505
P3 Economie	-345	137	-208	-362	175	-187	-17	38	21	
P4 Onderwijs	-1.725	75	-1.650	-1.796	153	-1.643	-71	78	7	-71
P5 Sport, cultuur en recreatie	-5.706	1.004	-4.702	-4.877	549	-4.328	829	-455	374	
P6 Sociaal Domein	-18.676	5.800	12.876	17.970	5.728	12.242	706	-72	634	
P7 Volksgezondheid en milieu	-6.591	7.237	646	-7.220	7.668	448	-629	431	-198	-629
P8 Wonen en bouwen	-5.744	4.727	-1.017	-3.159	2.273	-886	2.585	2.454	131	
Resultaat voor mutatie reserves	-54.089	55.290	1.201	50.444	53.680	3.236	3.645	1.610	2.035	1.205
<u>Mutatie reserves:</u>										
P0 Bestuur en ondersteuning	-422	675	253	-422	557	135		-118	-118	
P1 Veiligheid										
P2 Verkeer en vervoer	-4.270	4.170	-100	-4.270	4.164	-106		-6	-6	
P3 Economie		72	72		72	72				
P4 Onderwijs		31	31		19	19		-12	-12	
P5 Sport, cultuur en recreatie	-567	541	-26	-567	523	-44		-18	-18	
P6 Sociaal Domein	-226	679	453	-226	471	245		-208	-208	
P7 Volksgezondheid en milieu		61	61		20	20		-41	-41	
P8 Wonen en bouwen	-4.514	4.935	421	-4.514	4.880	366		-55	-55	
Subtotaal mutatie reserves	-9.999	11.164	1.165	-9.999	10.706	707		-458	-458	
Resultaat na bestemming	-64.088	66.454	2.366	60.443	64.386	3.943	3.645	2.068	1.577	1.205

Programma 2 Verkeer en vervoer:

De overschrijding van € 505.000,- wordt voornamelijk veroorzaakt door stortingen in verschillende onderhoudsvoorzieningen (Wegen, openbare verlichtingen, bruggen) . Dit was niet geraamd in de begroting 2017 vanwege het preventief toezicht. Verschillende voorzieningen lieten daardoor in de begroting 2018 een negatief meerjarenbeeld zien. Hiervoor moest – in overleg met de Provincie - in 2017 een hersteloperatie plaatsvinden. Een storting in een aantal voorzieningen (Wegen, openbare verlichtingen, bruggen) was noodzakelijk om de komende jaren de jaarplannen uit te kunnen voeren. Bij de berekening van de stortingen is rekening gehouden met de verlaging van het onderhoudsniveau van B naar C.

Programma 4 Onderwijs:

De overschrijding van € 71.000,- wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere energie kosten voor onderwijshuisvesting en de exploitatie op gymzalen.

Programma 7 Volksgezondheid en milieu:

De overschrijding van € 629.000,- wordt voornamelijk veroorzaakt door een extra dotatie aan de egalisatievoorziening riolering en egalisatievoorziening afval. Omdat de rioolheffing en afval maximaal kostendekkend is leidt een voordeel op het saldo van baten en lasten tot een extra storting in de egalisatievoorziening.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

bedragen * € 1.000

Toevoeging aan de reserves	Raming Begrotingsjaar Na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan Structureel
P0 Bestuur en ondersteuning	422	37	422	37
P2 Verkeer en vervoer	4.270		4.270	
P5 Sport, cultuur en recreatie	567	92	567	92
P6 Sociaal Domein	226		226	
P8 Wonen en bouwen	4514		4.514	
Totaal	9.999	129	9.999	129
Onttrekking aan de reserves	Raming Begrotingsjaar Na wijziging	Waarvan Structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan Structureel
P0 Bestuur en ondersteuning	675	350	557	350
P2 Verkeer en vervoer	4.170		4.164	
P3 Economie	72		72	
P4 Onderwijs	31		19	
P5 Sport, cultuur en recreatie	541	92	523	92
P6 Sociaal Domein	679		471	
P7 Volksgezondheid en milieu	61		20	
P8 Wonen en bouwen	4934		4.880	
Totaal	11.163	442	10.706	442

In het overzicht zijn de toevoeging en onttrekkingen aan de algemene reserves (waaronder de concernreserve) en de bestemmingsreserves opgenomen. Ten opzichte van de in 2017 geraamde toevoegingen en onttrekkingen zijn de werkelijke onttrekkingen aan de reserves per 31 december 2017 in totaal €457.000 lager. Hier liggen de volgende zaken met name aan ten grondslag. Lagere kosten voor IKB, beschutte arbeidsplekken en de uitvoering van W&I door de gemeente Leidschendam- Voorburg waardoor minder dekking uit de reserve nodig was. Verder zijn er activiteiten ingang gezet waarvan de prestaties ook in 2018 geleverd gaan worden. Zoals de structuurvisie, het verkoopproces voor de gezamenlijke verkoop van de locaties Einsteinlaan, Vlietzaal en vd Waalslaan en het vorm geven van de integratie van statushouders.

Controleverklaring van de accountant

Bijlagen

Bijlage 1: Specifieke uitkeringen: Single information, Single Audit

		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties							
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 10 januari 2018									
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.1 Participatiewet (PW)	1.1 Participatiewet (PW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: 02/01 € 4.207.352	Aard controle R Indicatornummer: 02/02 € 63.093	Aard controle R Indicatornummer: 02/03 € 381.746	Aard controle R Indicatornummer: 02/04 € 5.271	Aard controle R Indicatornummer: 02/05 € 7.202	Aard controle R Indicatornummer: 02/06 € 0	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 02/07 € 63.601	Aard controle R Indicatornummer: 02/08 € 8.836	Aard controle R Indicatornummer: 02/09 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 02/10 € 29.600	Aard controle R Indicatornummer: 02/11 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 02/12 Ja	
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/01 € 76.981	Aard controle R Indicatornummer: 03/02 € 20.200	Aard controle R Indicatornummer: 03/03 € 5.467	Aard controle R Indicatornummer: 03/04 € 10.907	Aard controle R Indicatornummer: 03/05 € 16.756	Aard controle R Indicatornummer: 03/06 € 0	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Leenkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WvW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)	1.7 Participatiewet (PW)
			Aard controle R Indicatornummer: 03/07 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/08 € 0	Aard controle R Indicatornummer: 03/09 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/10 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/11 Ja	Aard controle R Indicatornummer: 03/12 Ja	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeverhorden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob						

Bijlage 2: Bestuursovereenkomst: Structuur Staat van de gemeente

Financiën	Groen / Oranje / Rood	TOELICHTING
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Groen	Het gehele meerjarenperspectief van de begroting 2018-2021 is zowel reëel als structureel sluitend.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee.	
Ruimtelijke ordening		TOELICHTING
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Verordening Ruimte 2014 (artikel 3.4 Verordening Ruimte)	Oranje	De gemeentelijke bestemmingsplannen voldoen aan de huidige provinciale verordening. Als gevolg van de wijziging van 2014 zijn geen aanpassing noodzakelijk geweest. Voor deze percelen Huize Bijldorp en Voorstraat 19-21 is er dus sprake van minder actuele bestemmingsplannen. Er is dan ook geen strijdigheid met de Verordening Ruimte uit 2014.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee, er wordt gewerkt aan 1 bestemmingsplan voor de gehele gemeente. Hierin worden beide locaties meegenomen.	
Omgevingsrecht		TOELICHTING
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Milieu, Bouwen en Wonen		
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.	Groen	Op 20 september 2016 is het VTH beleidsplan voor de periode 2016 -2019 vastgesteld en bekend gemaakt aan de raad. De evaluatie van 2017 staat gepland voor het eerste kwartaal van 2018. Eventuele bijstelling van het beleidsplan en de jaarrapportage over 2017 worden medio het tweede kwartaal van 2018 vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma voor 2018 is op 28 november 2017 vastgesteld.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee.	
Monumentenzorg		TOELICHTING
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten	Groen	De Commissie Welstand en Cultureel erfgoed (WCE) is een adviescommissie die het college van burgemeester en wethouders adviseert over het cultureel erfgoed. Dit zijn beschermde gemeentelijke- en rijksmonumenten, beeldbepalende zaken en beschermde stads- of dorpsgezichten. Daarnaast wint het bestuur advies in van de commissie over cultureel historische aspecten bij niet-monumenten, zoals bijvoorbeeld bij nieuwbouw in het beschermd dorpsgezicht. De commissie WCE bestaat uit 5 leden waarvan 3 deskundig zijn op het gebied van monumentenzorg. De grondslag hiervoor is de Verordening tot vijfde wijziging van de Bouwverordening Voorschoten 2008, art. 1
Is er reden voor extra aandacht?	Nee.	
Archief- en informatiebeheer		TOELICHTING
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde	Oranje	De gemeente is op de goede weg. Uit het jaarverslag en het inspectieverslag blijkt dat wij aan de uiteindelijke wens om volledig digitaal te kunnen werken nog niet helemaal voldoen (bv. zomer 2018 gaat het substitutiebesluit ter goedkeuring naar het College van B&W) vandaar dat wij voor de gemeente Voorschoten nu nog de indicatie oranje afgeven.
Is er reden voor extra aandacht?	Nee.	

Huisvesting Vergunninghouders	Groen / Oranje / Rood	TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Oranje	Gevraagde informatie	
		Voorsprong/achters tand per 1 januari van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	3
		Fase interventieladder op 1 januari	
		Taaks telling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	20
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	25
		Voorsprong/achters tand per 1 juli van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	9
		Fase interventieladder op 1 juli	
		Taaks telling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	15
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	5
		Voorsprong/achters tand per 31 december van het verantwoordingsjaar (doorhalen wat niet van toepassing is)	-1
		Fase interventieladder op 31 december	1
		eventuele toelichting	
Is er reden voor extra aandacht?	Nee.		

Bijlage 3: Overzicht over te hevelen en af te sluiten kredieten

Bijlage 1 Afgesloten investeringskredieten

Bedragen in €

Categorie	Jaar	Nummer	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2017	Geïnvesteerd t/m 2017	Restant krediet ultimo 2017
Gebouwen	2015	I7201302	Vorbereidingskrediet verkoop Frisolaan		15.000	19.838	-4.838
		I7201306	Scholenbouwproject. NH: herstel & afronding		280.000	276.908	3.092
Totaal Gebouwen					295.000	296.746	-1.746
Groen	2016	I7201319	Groen vervangingsinvesteringen		205.000	205.005	-5
Totaal Groen					205.000	205.005	-5
Riolering	2013	I7201186	Knooppunt Voorschoten (riolering)		42.800	21.212	21.588
	2015	I7201299	Overige vrijvervalriolering		319.036	356.085	-37.049
	2016	I7201315	Vrijvervalriolering vGRP 2014-2018		301.776	285.571	16.205
		I7201316	Waterkw.opgave riolering vGRP 14-18		36.876	14.344	22.532
		I7201324	Randvoorzieningen vGRP 2014-2018		15.367	17.742	-2.375
	2017	I7201338	vGRP Kon. Marinelaan		80.000	81.878	-1.878
		I7201340	Minigemalen vGRP 2014-2018		30.000	0	30.000
		I7201341	Hoofdgemalen vGRP 2014-2018		80.516	0	80.516
Totaal Riolering					906.371	776.832	129.539
Sport en spel accom	2016	I7201330	2016: Toplaag handbalveld HVV'70		61.111	62.244	-1.133
Totaal Sport en spel accommodaties					61.111	62.244	-1.133
Vervoer	2016	I7201322	2016: Volvo BS-LX-68 221		310.000	306.897	3.103
Totaal Vervoer					310.000	306.897	3.103
Wegen	2015	I7201296	2015: Openbaar verlichtingsnet		240.000	231.215	8.785
		I7201307	Vlietwijk-KEEL nakomende werkzaamheden		32.696	32.051	645
	2016	I7201318	2016: Investering in bruggen		8.449	8.449	0
		I7201331	2016: Wegonderhoud Mozartlaan		90.000	90.710	-710
Totaal Wegen					371.145	362.424	8.721
Eindtotaal					2.148.627	2.010.149	138.478

Bijlage 2 Doorlopende investeringskredieten conform activabeleid

Bedragen in €

Categorie	Jaar	Nummer	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2017	Geïnves- teerd t/m 2017	Restant krediet ultimo 2017	Benodigd krediet in 2018
Riolering VGRP 2014-2018	2017	I7201317	Waterbouwkundige kunstwerken vGRP 2014-2018		251.178	226.840	24.338	15.000
	2017	I7201339	Meetapparatuur	De kredieten zijn in 2017 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De gewenste afstemming met het Hoogheemraadschap van Rijnland is geweest en heeft geleid tot een vertraagde uitvoering van het grondwatermeetnet.	60.000	0	60.000	60.000
		I7201342	Vrijvervalriolering	De kredieten zijn in 2017 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. In 2017 zijn de werkzaamheden voor diverse locaties voorbereid, maar zijn vanwege het preventief toezicht niet tot uitvoering gekomen	555.649	0	555.649	555.649
		I7201343	Waterbouwkundige kunstwerken	De kredieten zijn in 2017 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. Inmiddels is gestart met de vervanging van beschoeiingen en duikers op diverse locaties. Deze werkzaamheden lopen door in het 1e kwartaal van 2018.	275.000	147.863	127.137	127.137
Totaal Riolering vGRP 2014-2018					1.141.827	374.702	767.125	757.786
Sport en spel accommodaties	2016	I7201327	Onderlaag kunstgrasveld MHC Foresc	De kredieten zijn in 2016 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. Het project wordt afgerond in 2018	488.889	404.466	84.423	84.423
Totaal Sport en spel accommodaties					488.889	404.466	84.423	84.423

Categorie	Jaar	Nummer	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2017	Geïnves- teerd t/m 2017	Restant krediet ultimo 2017	Benodigd krediet in 2018
Water	2017	I7201337	Uitbreiding ligplaatsen haven de Kom	De kredieten zijn in 2017 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De werkzaamheden voor het uitbreiden van de ligplaatsen zijn voorbereid. Na het verkrijgen van de watervergunning starten de werkzaamheden.	145.000	0	145.000	145.000
Totaal Water					145.000	0	145.000	145.000
Wegen	2016	I7201332	Investeringen wegen tbv VRI	De kredieten zijn in 2016 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De werkzaamheden zijn afgerond en in 2018 vindt de nazorg en financiële afronding plaats.	350.000	311.769	38.231	38.231
		I7201333	2e ontsluitingsweg Krimwijk II	Krediet is beschikbaar gesteld in 2016 en wordt conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. Nu het tracébesluit over de Rijnlandroute is genomen, is opnieuw de procedure voor de 2e ontsluiting Krimwijk II opgepakt. Om de middelen vanuit de ontwikkeling van de woonwijk veilig te stellen is de verantwoordelijkheid voor de aanleg overgenomen van het ontwikkelconsortium. Voor het vlotte verloop van dit project en om de financiële risico's voor de gemeente te beperken is externe deskundigheid ingeschakeld. Hiervoor is € 100.000 geraamd. In 2017 is hiervan € 30.000 besteed aan het overeenkomen van een afkoopsom van de ontwikkelaar (€ 900.000). De noodzaak tot ontsluiting van Krimwijk II en de mogelijke keuzes daarin worden gezien na de verkiezingen.	100.000	30.545	69.455	69.455
		I7201335	Kruispunt Kon.Marineln,Schoolstr,Veurs	De kredieten zijn in 2016 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar	680.000	570.775	109.225	109.225

Categorie	Jaar	Nummer	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2017	Geïnves- teerd t/m 2017	Restant krediet ultimo 2017	Benodigd krediet in 2018
				gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De werkzaamheden zijn afgerond en de nazorg en financiële afronding vindt plaats in 2018.				
		I7201336	Vorbereidingskrediet herinrichting Leidseweg Nrd	De kredieten zijn in 2016 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. In 2017 zijn onderzoeken ingezet om te bepalen wat er moet gebeuren op de Leidseweg Noord en wat de wensen en mogelijkheden zijn. Dit wordt uitgewerkt tot verschillende varianten en in de 1e helft van 2018 aan de raad voorgelegd.	179.500	86.893	92.607	92.607
	2017	I7201344	Investering bruggen	De kredieten zijn in 2017 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De opdracht voor de vervanging is verleend en wordt in de eerste helft van 2018 uitgevoerd	57.500	39.759	17.741	17.741
Totaal Wegen					1.367.000	1.039.741	327.259	327.259
Kunstgrasveld V'97	2016	I7201328	Toplaag	De krediet voor het kunstgrasveld zijn beschikbaar gesteld in 2016 en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. Het project wordt afgerond in 2018.	243.000	425.574	-182.574	-182.574
		I7201329	Onderlaag		324.000	137.122	186.878	186.878
Totaal Kunstgrasveld V'97					567.000	562.696	4.304	4.304
Vlietwijk	2015	I7201354	Vlietwijk Fase 1 Engineering	De kredieten zijn in 2016 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. Het project Vlietwijk is nagenoeg afgerond en in 2018 vindt de financiële afronding plaats.	0	410.494	-410.494	-410.494
	2016	I7201355	Vlietwijk fase 2 riolering		4.869.090	3.614.759	1.254.331	1.254.331

Categorie	Jaar	Nummer	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2017	Geïnves- teerd t/m 2017	Restant krediet ultimo 2017	Benodigd krediet in 2018
		I7201356	Vlietwijk fase 2 wegen		3.348.016	2.621.041	726.975	726.975
		I7201357	Vlietwijk fase 2 Openbare verlichting		597.932	450.727	147.205	147.205
		I7201358	Vlietwijk fase 2 Groen		768.542	809.704	-41.162	-41.162
		I7201359	Vlietwijk fase 2 Afval		40.000	35.825	4.175	4.175
Totaal Vlietwijk					9.623.580	7.942.550	1.681.030	1.681.030
Afvalinzameling	2017	I7201345	GFT zuil	De kredieten zijn in 2016 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De plaatsing van de ondergrondse containers vindt plaats in 2018.	60.000	0	60.000	60.000
		I7201346	Ondergrondse containers fase 1 ABP	De kredieten zijn in 2016 beschikbaar gesteld en worden conform het activabeleid 2 jaar beschikbaar gehouden voor de uitvoering van de werkzaamheden. De plaatsing van de ondergrondse containers vindt plaats in 2018.	225.000	0	225.000	225.000
Totaal Afvalinzameling					285.000	0	285.000	285.000
Eindtotaal					13.618.296	10.324.155	3.294.141	3.284.803

Bijlage 3 Doorlopende investeringskredieten met expliciete besluitvorming conform activabeleid

Bedragen in €

Categorie	Jaar	Nummer	Omschrijving investering	Toelichting op stand van zaken	Begrote investering t/m 2017	Geïnvesteed t/m 2017	Restant krediet ultimo 2017	Benodigd krediet in 2018
Gebouwen	2015	I7201301	Vorbereidingskrediet verkoop prof. Einsteinln	Het krediet is in 2015 verstrekt. Het verkoopproces voor de gezamenlijke verkoop van de locaties Einsteinlaan, Vlietzaal en vd Waalslaan loopt door naar 2018.	15.000	0	15.000	15.000
		I7201303	Vorbereidingskrediet verkoop Vlietzaal	Het krediet is in 2015 verstrekt. Het verkoopproces voor de gezamenlijke verkoop van de locaties Einsteinlaan, Vlietzaal en vd Waalslaan loopt door naar 2018.	15.000	8.096	6.904	6.904
		I7201304	2015: Voorb.kr. Verkoop vd Waalslaan	Het krediet is in 2015 verstrekt. Het verkoopproces voor de gezamenlijke verkoop van de locaties Einsteinlaan, Vlietzaal en vd Waalslaan loopt door naar 2018.	15.000	21.343	-6.343	0
Totaal Gebouwen					45.000	29.439	15.561	21.904
Wegen	2014	I7201251	Van der Hoevenpark nakomende werkzaamheden	Het krediet is in 2015 verstrekt en het project wordt voltooid in 2018 met de beplanting van de populierenhaag	93.588	59.174	34.414	34.414
	2015	I7201053	Knooppunt Voorschoten	Het krediet is verstrekt in 2015. De werkzaamheden zijn afgerond. De nazorg en de financiële afronding vindt plaats in 2018.	2.248.820	1.587.154	661.666	400.000

I7201297	Verkeersregelinstallaties	Het krediet is in 2015 verstrekt en de werkzaamheden zijn inmiddels afgerond. De nazorg en financiële afronding vindt plaats in 2018.	224.000	205.119	18.881	18.881
I7201309	Rabobank Deltaplein nakomende werkzaamheden	Het krediet is in 2015 verstrekt. De afronding van het project loopt door in 2018.	32.992	25.139	7.853	7.853
I7201310	Dobbewijk nakomende werkzaamheden	Het krediet is verstrekt in 2015. De verwachting is dat in 2018 de laatste werkzaamheden zullen worden verricht.	642.461	522.019	120.442	50.000
Totaal Wegen			3.241.861	2.398.605	843.256	511.148
Eindtotaal			3.286.861	2.428.044	858.817	533.053

Bijlage 4: Algemene uitkering

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	Berekende aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1a Waarde woningen eigenaren	26.320.000	-0,1107	-2.913.624
1c Waarde niet-woningen eigenaren	1.995.000	-0,1563	-311.819
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek	1.806.000	-0,126	-227.556
Subtotaal			-3.452.999

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	199,5	380,7	75.950
2 Inwoners	25.315	152,83	3.868.891
3a Eén-ouder-huishoudens	808	208,3	168.306
3b Huishoudens	11.381	90,49	1.029.867
3c Eenpersoonshuishoudens	3.617	21,45	77.585
4 Inwoners: jongeren < 20 jaar	6.082	242,58	1.475.372
5 Inwoners: ouderen > 64 jaar	5.697	79,62	453.595
5a Inwoners: ouderen > 74 en < 85 jaar	1.837	26,25	48.221
7 Lage inkomens	2.643	29,74	78.603
7c Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septc'16)	1.497	457,98	685.596
8a Bijstandsontvangers (vanaf UJR 2016)	323,33	2.106,89	681.228
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	1.083,33	85,67	92.809
12 Minderheden	1.170	320,37	374.833
13 Klantenpotentieel lokaal	20.080	39,2	787.136
14 Klantenpotentieel regionaal	4.970	22,29	110.781
16 Oppervlakte land	1.112	41,17	45.781
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	1.145,36	26,46	30.306
19 Oppervlakte binnenwater	44	37,58	1.654
21 Oppervlakte bebouwing	102	595,42	60.733
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	102,9	3.088,74	317.831
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	98	2.302,40	225.635
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	4,04	1.524,64	6.160
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	4	1.936,54	7.746
24b Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septemberc. 2016)	11.460	57,54	659.408
25b Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septemberc. 2016) * bodemfactor woonkernen	12.033	50,79	611.156
29 Historische woningen in bewoonde oorden 1930	891	31,5	28.067
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0,0002696	6.133.771,60	1.654
31b ISV (b) herstructurering septemberc. 2016)	0,0005938	3.764.536,49	2.235
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	21.006,18	71,64	1.504.883
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	1.090,77	11,72	12.784
36 Meerkernigheid	31.826,17	5,82	185.228
36a Kern met 500 of meer adressen	1	9.063,77	9.064
37 Meerkernigheid * bodemfactor buitengebied	1	55.518,40	55.518
38 Bedrijfsvestigingen	1,01	14.874,64	15.023
38 Bedrijfsvestigingen	2.396	76,05	182.216
39 Vast bedrag	1	237.798,71	237.799
Subtotaal			14.209.654

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor	1,428
Subtotaal (B x C (=uf))	20.291.385

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is		
Maatstaf	Berekende aantallen	Uitkering
61 Suppletierегeling OZB	36.226	36.226
135 Suppletie-uitkering Bommenregeling	23.873	23.873
Subtotaal		60.099

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is		
Maatstaf	Berekende aantallen	Uitkering
62 Wet maatschappelijke ondersteuning (IU)	1.541.799	1.541.799
113 Peuterspeelzaalwerk (DU)	40.482	40.482
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening,	8.915	8.915
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	25.171	25.171
221 Verhoogde asielinstroom – partieel effect (DU)	88.314	88.314
222 Verhoogde asielinstroom – participatie en integratie (DU)	49.024	49.024
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	83.307	83.307
252 Vergoeding Tweede Kamerverkiezingen (DU)	1.872	1.872
Subtotaal		1.838.884

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein		
Maatstaf	Berekende aantallen	Uitkering
172 decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	2.349.141	2.349.141
173 decentralisatie jeugdzorg (IU)	3.859.970	3.859.970
174 decentralisatie Participatiewet (IU)	294.326	294.326
Subtotaal		6.503.437

Totaal uitkering 2017:	25.240.807
-------------------------------	-------------------

Functie 921 (algemene uitkering gemeentefonds)	18.737.370
Functie 923 (3 D's in het sociaal domein)	6.503.437

Bijlage 5: Wet normering Topinkomens

Het voor de gemeente Voorschoten toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000.

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

<i>bedragen x € 1</i>	H. van der Does	M.H. van der Veer
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 77.025	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.105	€ 0
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 90.130</i>	<i>€ 0</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 181.000	€ 181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 90.130	€ 0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 73.146	€ 0
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 11.070	€ 0
Totale bezoldiging 2016	€ 84.216	€ 0

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlage 6: Overzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning									
0.1 Bestuur	176	-2.483	-2.307	256	-2.792	-2.536	527	-2.637	-2.110
0.2 Burgerzaken	409	-836	-427	409	-866	-457	559	-949	-390
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	134	-238	-104	1.207	-191	1.016	1.353	-161	1.192
0.4 Overhead	24	-6.232	-6.209	24	-5.983	-5.959	24	-5.741	-5.717
0.5 Treasury	1.170	-883	287	1.051	-759	293	1.098	-704	393
0.61 OZB Woningen	5.381	-429	4.952	4.375	-429	3.946	4.414	-394	4.019
0.62 OZB Niet-Woningen	950	0	950	910	0	910	990	0	990
0.64 Belastingen overig	1.188	-81	1.108	1.263	-81	1.183	1.291	-78	1.213
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	26.121	0	26.121	25.280	0	25.280	25.488	0	25.488
0.8 Overige baten en lasten	619	26	644	1.291	-339	953	1.057	-114	943
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	-20	-20	0	0	0
Saldo van baten en lasten programma	36.172	-11.157	25.015	36.066	-11.459	24.607	36.801	-10.779	26.023
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning									
0.1 Bestuur	700	0	700	509	-52	457	417	-52	365
0.2 Burgerzaken	0	0	0	30	0	30	30	0	30
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	16	-333	-316	10	-333	-323
0.4 Overhead	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	20	0	20	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	100	-37	63	100	-37	63	100	-37	63
Mutaties reserves	801	-37	764	675	-422	253	557	-422	135
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P0 Bestuur en ondersteuning									
0.1 Bestuur	876	-2.483	-1.607	764	-2.844	-2.080	944	-2.689	-1.745
0.2 Burgerzaken	409	-836	-427	439	-866	-427	589	-949	-360
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	134	-238	-104	1.223	-524	699	1.363	-494	869
0.4 Overhead	24	-6.232	-6.209	24	-5.983	-5.959	24	-5.741	-5.717
0.5 Treasury	1.170	-883	287	1.051	-759	293	1.098	-704	393
0.61 OZB Woningen	5.381	-429	4.952	4.375	-429	3.946	4.414	-394	4.019
0.62 OZB Niet-Woningen	950	0	950	910	0	910	990	0	990
0.64 Belastingen overig	1.188	-81	1.108	1.263	-81	1.183	1.291	-78	1.213
0.7 Alg uitk. & ov. uitk. gemeentefonds	26.121	0	26.121	25.280	0	25.280	25.488	0	25.488
0.8 Overige baten en lasten	619	26	644	1.291	-339	953	1.057	-114	943
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	20	-20	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	100	-37	63	100	-37	63	100	-37	63
Gerealiseerde resultaat programma	36.973	-11.194	25.779	36.741	-11.881	24.860	37.358	-11.200	26.158

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Veiligheid									
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	105	-1.388	-1.283	111	-1.362	-1.251	112	-1.302	-1.189
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	-573	-554	19	-564	-546	15	-558	-542
Saldo van baten en lasten programma	123	-1.960	-1.837	129	-1.926	-1.797	128	-1.859	-1.732
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves									
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P1 Veiligheid									
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	105	-1.388	-1.283	111	-1.362	-1.251	112	-1.302	-1.189
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	-573	-554	19	-564	-546	15	-558	-542
Gerealiseerde resultaat programma	123	-1.960	-1.837	129	-1.926	-1.797	128	-1.859	-1.732

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P2 Verkeer en vervoer									
2.1 Verkeer en vervoer	78	-2.127	-2.050	103	-1.877	-1.775	191	-2.369	-2.178
2.2 Parkeren	12	-30	-18	12	-30	-18	14	-43	-29
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	-10	-10	0	-10	-10	0	-10	-10
Saldo van baten en lasten programma	90	-2.167	-2.077	115	-1.917	-1.802	205	-2.422	-2.217
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P2 Verkeer en vervoer									
2.1 Verkeer en vervoer	0	-187	-187	4.170	-4.270	-100	4.164	-4.270	-106
Mutaties reserves	0	-187	-187	4.170	-4.270	-100	4.164	-4.270	-106
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P2 Verkeer en vervoer									
2.1 Verkeer en vervoer	78	-2.314	-2.237	4.273	-6.147	-1.875	4.355	-6.639	-2.284
2.2 Parkeren	12	-30	-18	12	-30	-18	14	-43	-29
2.4 Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	-10	-10	0	-10	-10	0	-10	-10
Gerealiseerde resultaat programma	90	-2.354	-2.264	4.285	-6.187	-1.902	4.369	-6.692	-2.323

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P3 Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	0	-158	-158	27	-257	-230	25	-252	-228
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	40	-68	-29	40	-68	-29	35	-84	-49
3.4 Economische promotie	71	-20	51	71	-20	51	115	-25	90
Saldo van baten en lasten programma	110	-246	-136	137	-345	-208	175	-362	-187
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P3 Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	72	0	72	72	0	72
Mutaties reserves	0	0	0	72	0	72	72	0	72
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P3 Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	0	-158	-158	99	-257	-158	97	-252	-156
3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	40	-68	-29	40	-68	-29	35	-84	-49
3.4 Economische promotie	71	-20	51	71	-20	51	115	-25	90
Gerealiseerde resultaat programma	110	-246	-136	209	-345	-136	247	-362	-115

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P4 Onderwijs									
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	-207	-207	0	-181	-181	29	-222	-192
4.2 Onderwijshuisvesting	46	-947	-901	42	-965	-922	91	-1.021	-930
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	7	-496	-489	32	-579	-547	33	-553	-520
Saldo van baten en lasten programma	53	-1.649	-1.597	75	-1.725	-1.650	153	-1.796	-1.642
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P4 Onderwijs									
4.2 Onderwijshuisvesting	0	0	0	3	0	3	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	0	0	27	0	27	19	0	19
Mutaties reserves	0	0	0	31	0	31	19	0	19
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P4 Onderwijs									
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	-207	-207	0	-181	-181	29	-222	-192
4.2 Onderwijshuisvesting	46	-947	-901	46	-965	-919	91	-1.021	-930
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	7	-496	-489	60	-579	-520	52	-553	-501
Gerealiseerde resultaat programma	53	-1.649	-1.597	105	-1.725	-1.619	172	-1.796	-1.623

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P5 Sport, cultuur en recreatie									
5.1 Sportbeleid en activering	0	-197	-197	0	-197	-197	0	-185	-185
5.2 Sport-accommodaties	68	-1.155	-1.087	68	-1.101	-1.033	270	-1.203	-933
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	20	-416	-396	23	-428	-405	58	-311	-253
5.4 Musea	0	-13	-13	0	-13	-13	0	-13	-13
5.5 Cultureel erfgoed	30	-263	-233	25	-265	-240	28	-210	-182
5.6 Media	18	-409	-391	18	-397	-378	18	-366	-348
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	205	-2.707	-2.502	870	-3.304	-2.434	175	-2.588	-2.413
Saldo van baten en lasten programma	342	-5.161	-4.819	1.004	-5.706	-4.702	549	-4.877	-4.328
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P5 Sport, cultuur en recreatie									
5.2 Sport-accommodaties	51	-92	-42	235	-277	-42	233	-277	-44
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	0	0	0	15	0	15	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	290	-290	0	290	-290	0
Mutaties reserves	51	-92	-42	541	-567	-26	523	-567	-44
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P5 Sport, cultuur en recreatie									
5.1 Sportbeleid en activering	0	-197	-197	0	-197	-197	0	-185	-185
5.2 Sport-accommodaties	119	-1.247	-1.129	303	-1.378	-1.074	503	-1.480	-977
5.3 Cultuurpresentatie,-prod.en-particip	20	-416	-396	38	-428	-390	58	-311	-253
5.4 Musea	0	-13	-13	0	-13	-13	0	-13	-13
5.5 Cultureel erfgoed	30	-263	-233	315	-555	-240	318	-500	-182
5.6 Media	18	-409	-391	18	-397	-378	18	-366	-348
5.7 Openbaar groen, (openlucht)recreatie	205	-2.707	-2.502	870	-3.304	-2.434	175	-2.588	-2.413
Gerealiseerde resultaat programma	392	-5.253	-4.861	1.545	-6.273	-4.728	1.072	-5.444	-4.372

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P6 Sociaal Domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	168	-1.863	-1.695	284	-1.943	-1.659	284	-1.801	-1.516
6.2 Wijkteams	0	-544	-544	0	-444	-444	8	-393	-385
6.3 Inkomensregelingen	4.346	-5.922	-1.576	4.880	-6.295	-1.415	4.945	-6.260	-1.315
6.4 Begeleide participatie	90	-2.692	-2.602	259	-1.973	-1.714	71	-1.732	-1.661
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-16	-16	0	-16	-16	0	-16	-16
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-1.083	-1.083	0	-1.095	-1.095	4	-1.071	-1.067
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	463	-2.751	-2.288	377	-2.209	-1.832	406	-2.228	-1.822
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-3.177	-3.177	0	-3.634	-3.634	3	-3.592	-3.589
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-108	-108	0	-176	-176	6	-126	-119
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-517	-517	0	-891	-891	0	-752	-752
Saldo van baten en lasten programma	5.067	-18.672	-13.606	5.800	-18.676	-12.877	5.728	-17.970	-12.242
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P6 Sociaal Domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	12	0	12	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	418	0	418	252	-226	26	240	-226	14
6.4 Begeleide participatie	0	0	0	404	0	404	228	0	228
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	10	0	10	3	0	3
Mutaties reserves	418	0	418	679	-226	453	471	-226	245
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P6 Sociaal Domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	168	-1.863	-1.695	296	-1.943	-1.647	284	-1.801	-1.516
6.2 Wijkteams	0	-544	-544	0	-444	-444	8	-393	-385
6.3 Inkomensregelingen	4.763	-5.922	-1.158	5.133	-6.521	-1.389	5.186	-6.486	-1.301
6.4 Begeleide participatie	90	-2.692	-2.602	663	-1.973	-1.311	299	-1.732	-1.433
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-16	-16	0	-16	-16	0	-16	-16
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	-1.083	-1.083	10	-1.095	-1.085	7	-1.071	-1.064
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	463	-2.751	-2.288	377	-2.209	-1.832	406	-2.228	-1.822
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-3.177	-3.177	0	-3.634	-3.634	3	-3.592	-3.589
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-108	-108	0	-176	-176	6	-126	-119
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-517	-517	0	-891	-891	0	-752	-752
Gerealiseerde resultaat programma	5.484	-18.672	-13.188	6.478	-18.902	-12.424	6.199	-18.196	-11.997

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P7 Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	0	-1.046	-1.046	0	-1.074	-1.074	28	-1.079	-1.052
7.2 Riolering	3.507	-2.345	1.162	3.452	-2.375	1.077	3.546	-2.657	888
7.3 Afval	3.697	-2.557	1.139	3.474	-2.281	1.193	3.747	-2.699	1.049
7.4 Milieubeheer	0	-441	-441	0	-582	-582	3	-523	-520
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	312	-277	35	312	-279	33	344	-262	83
Saldo van baten en lasten programma	7.515	-6.666	850	7.237	-6.591	647	7.668	-7.220	448
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P7 Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	0	0	0	15	0	15	0	0	0
7.4 Milieubeheer	0	0	0	46	0	46	20	0	20
Mutaties reserves	0	0	0	61	0	61	20	0	20
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P7 Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	0	-1.046	-1.046	15	-1.074	-1.059	28	-1.079	-1.052
7.2 Riolering	3.507	-2.345	1.162	3.452	-2.375	1.077	3.546	-2.657	888
7.3 Afval	3.697	-2.557	1.139	3.474	-2.281	1.193	3.747	-2.699	1.049
7.4 Milieubeheer	0	-441	-441	46	-582	-536	23	-523	-500
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	312	-277	35	312	-279	33	344	-262	83
Gerealiseerde resultaat programma	7.515	-6.666	850	7.298	-6.591	708	7.688	-7.220	468

Programma's	Begroting primair 2017			Begroting actueel 2017			Rekening 2017		
	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P8 Wonen en bouwen									
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-573	-573	900	-623	277	900	-564	336
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	711	-732	-21	3.554	-3.466	88	1.055	-919	136
8.3 Wonen en bouwen	343	-1.256	-913	273	-1.654	-1.381	318	-1.676	-1.358
Saldo van baten en lasten programma	1.054	-2.562	-1.508	4.727	-5.744	-1.017	2.273	-3.159	-886
Reserves	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P8 Wonen en bouwen									
8.1 Ruimtelijke ordening	0	0	0	213	-163	50	173	-163	10
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	21	0	21	4.222	-4.351	-129	4.207	-4.351	-144
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0	500	0	500	500	0	500
Mutaties reserves	21	0	21	4.935	-4.514	421	4.880	-4.514	366
Resultaat programma	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
P8 Wonen en bouwen									
8.1 Ruimtelijke ordening	0	-573	-573	1.113	-786	327	1.073	-726	347
8.2 Grondexploitatie (niet bedr terrein)	732	-732	0	7.776	-7.817	-41	5.262	-5.270	-8
8.3 Wonen en bouwen	343	-1.256	-913	773	-1.654	-881	818	-1.676	-858
Gerealiseerde resultaat programma	1.075	-2.562	-1.487	9.662	-10.257	-596	7.153	-7.673	-520

Resultaat alle programma's	toev	ont	mut	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Gerealiseerde resultaat totaal generaal	51.817	-50.557	1.259	66.453	-50.557	2.366	64.386	-60.442	3.944

Bijlage 7: Bijlage incidentele baten en lasten

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017	Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017
P0 Bestuur en ondersteuning				P0 Bestuur en ondersteuning			
Onderzoek rekenkamer commissie							
fin pos VS 2002-2017	26.500	26.500	21.014				
Verkoop Voorstraat 11 Kerkepad 2 en 4 (26)		10.300		Verkoop Voorstraat 11 Kerkepad 2 en 4 (26)		-825.000	-810.343
Extra capaciteit preventief toezicht		150.000	90.091	Extra capaciteit preventief toezicht		-150.000	-90.091
Verkiezngen		30.000	30.000	Verkiezngen		-30.000	-30.000
Dotatie BR		51.875	51.875	Dotatie BR		-51.875	-51.875
Rekenkamercommissie				Rekenkamercommissie			
Advieskosten				Advieskosten			
vennootschapsbelasting		20.000	11.074	vennootschapsbelasting		-20.000	-11.074
Bijdrage Leidse regio Gemeente				Bijdrage Leidse regio Gemeente			
Oegstgeest		100.000	79.012	Oegstgeest		-100.000	-50.000
Bijdrage WODV transitie manager		29.250	17.294				
Reservering vakantiegeld/IKB	411.453	17.803	0	Reservering vakantiegeld/IKB	-411.453	-17.803	0
Wachtgeldverplichting wethouder		27.627	28.108				
				Vrijval voorziening pensioenen	0	0	-205.000
Verkoopresultaat Frisozaal		332.895	332.895	Verkoopresultaat Frisozaal	0	-332.895	-337.733
Salariskosten Griffie / IKB	30.000	30.000	13.897	Salariskosten Griffie/ IKB	-30.000	-30.000	-13.897
				Rente Duivenvoorde Corridor	-252.030	-252.030	-261.119
Diverse onderzoeken rekenkamer	8.954	8.954	0	Diverse onderzoeken rekenkamer	-8.954	-8.954	0
				AU decentralisatie uitkering			
Extra dotatie spaarcontracten	0	0	60.000	verhoogde asielstroom	0	0	-138.338
Afrekening Jaarresultaat GR							
Duivenvoorde	0	0	-124.000	AU Bommenregeling	0	0	-23.897
				Verkoopopbrengst			
				burgemeesterswoning	0	0	89.974
				Subsidie Holland Rijnland	0	0	-142.296
				Dividend Alliander over 2016	-57.000	-57.000	-122.000

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017	Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017
				Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	0	0	-14.261
<u>P1 Veiligheid</u>				<u>P1 Veiligheid</u>			
Afrekening jaarrekening resultaat 2016 VRHM	0	-17.667	-17.667				
<u>P2 Verkeer en vervoer</u>				<u>P2 Verkeer en vervoer</u>			
Armaturen openbare verlichting	0	87.300	81.173	Armaturen openbare verlichting	0	-87.300	-81.173
Instellen reserve kapitaallasten		4.082.763	4.082.763	Instellen reserve kapitaallasten	0	4.082.763	-4.082.763
Reconstructie Vlietwijk	187.000	187.000	187.000				
Extra dotatie voorziening Wegen	0	0	300.000				
Extra dotatie voorziening Bruggen	0	0	30.000				
Extra dotatie voorziening Openbare verlichting	0	0	110.000				
<u>P3 Economie</u>				<u>P3 Economie</u>			
BIZ Rouwkoopplan	0	5.000	5.000	BIZ Rouwkoopplan	0	-5.000	-5.000
Centrum manager	0	10.000	10.000	Centrum manager	0	-10.000	-10.000
Project Economische agenda LR/				Project Economische agenda LR/			
Economie 071	0	40.000	40.000	Economie 071	0	-40.000	-40.000
Economie visie en Economie 071	0	17.000	17.000	Economie visie en Economie 071	0	-17.000	-17.000
<u>P4 Onderwijs</u>				<u>P4 Onderwijs</u>			
Schakelklas vluchtelingen	0	15.000	2.652	Schakelklas vluchtelingen	0	-15.000	-11.198
Restant budget schakelklas	0	27.400	18.854	Restant budget schakelklas	0	-27.400	-18.854
<u>P5 Sport, cultuur en recreatie</u>				<u>P5 Sport, cultuur en recreatie</u>			
Duivenvoorde corridor wandelpaden	177.240	177.240	0	Duivenvoorde corridor wandelpaden	-179.100	-179.100	0
Dotatie Bestemmingsreserve monumenten	0	290.020	290.020	Dotatie Bestemmingsreserve monumenten	0	-290.020	-290.020
Restbudget	0	563.100	0	Restbudget	0	-563.100	0
Wandelverbindingen				Wandelverbindingen			

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017	Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017
Planvorming MFA	0	15.300	800	Planvorming MFA	0	-15.300	0
				Eindafrekening subsidie			
				Berkhoutpark	0	-57.865	-57.865
				Toeristisch overstappunt	0	-15.428	-15.428
Instellen Reserve	0	184.644	184.644	Instellen Reserve	0	-184.644	-184.644
Kapitaallasten				Kapitaallasten			
				Opbrengst zwembad het			
				wedde en			
				de Vliethorst	0	0	-221.510
-				-			
<u>P6 Sociaal Domein</u>				<u>P6 Sociaal Domein</u>			
Beschutte werkplekken				Beschutte werkplekken			
participatiewet	0	25.000	0	participatiewet	0	-25.000	0
Projectmiddelen vluchtelingen				Projectmiddelen			
opvang	0	113.900	56.292	opvang	0	-113.900	-56.292
Beleidsplan Sociaal domein	0	10.000	3.270	Beleidsplan Sociaal	0	-10.000	-3.270
				domein			
Plan van aanpak				Plan van aanpak			
arbeidsmarktoffensief	0	226.093	226.093	arbeidsmarktoffensief	0	-226.093	-226.093
Communicatie bijzondere	0	26.400	14.235	Communicatie bijzondere	0	-26.400	-14.235
bijstand				bijstand			
Exploitatie lasten Marijke	49.000	49.000	1.927	Exploitatie lasten Marijke	-80.000	-80.000	-12.208
school				school			
Actieplan Jeugdwerkloosheid	50.644	50.644	52.000				
Budget LVB Inkoop verblijf	68.434	68.434	68.434				
Dienstverlening klanten W&I	0	40.000	0	Dienstverlening klanten	0	-40.000	0
				W&I			
Arbeidsmarktoffensief	0	225.000	171.471	Arbeidsmarktoffensief	0	-225.000	-171.471
Vorbereidingskrediet				Vorbereidingskrediet			
verkoop				verkoop			
van de Waalslaan	0	12.432	0	van de Waalslaan	0	-12.432	0
Uitvoeringsplan	0	168.810	64.853	Uitvoeringsplan	0	-168.810	-64.853
statushouders				statushouders			
				Vrijval Voorziening			
				dubieuze			
				debiteuren	0	0	-45.767
<u>P7 Volksgezondheid en</u>				<u>P7 Volksgezondheid en</u>			
<u>milieu</u>				<u>milieu</u>			
Implementatie richtlijn EED	0	6.800	6.785	Implementatie richtlijn	0	-6.800	-6.758
				EED			
Energieakkoord Holland	0	38.992	13.118	Energieakkoord Holland	0	-38.992	-13.118
Rijnland				Rijnland			
Vorbereidingskrediet				Vorbereidingskrediet			
verkoop				verkoop			
Professor Einsteinlaan	0	15.000	0	Professor Einsteinlaan	0	-15.000	0

INCIDENTELE LASTEN				INCIDENTELE BATEN			
Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017	Omschrijving	Begroting 2017	Begr. na Wijzig- ing	Rekening 2017
P8 Wonen en ruimte				P8 Wonen en ruimte			
Duivenvoorde Corridor MPG	623.804	3.318.443	399.133	Duivenvoorde Corridor MPG	-711.331	-3.385.380	-483.378
Instellen Reserve kapitaallasten	0	1.237.378	1.237.378	Instellen Reserve kapitaallasten	0	1.237.378	-1.237.378
Vlietwijk Keel-gebied	0	14.975	0	Vlietwijk Keel-gebied	0	-14.975	0
Suppletieuitkering							
Bommenregeling	0	41.180	20.590				
Opheffen risico reserve				Opheffen risico reserve			
Duivenvoorde Corridor	0	1.869.000	1.869.000	Duivenvoorde Corridor	0	1.869.000	-1.869.000
Opheffen reserve				Opheffen reserve			
Duivenvoorde Corridor	0	1.076.370	1.076.370	Duivenvoorde Corridor	0	1.076.370	-1.076.370
Toevoeging Concernreserve door vrijval verliesvoorziening				Toevoeging Concernreserve door vrijval verliesvoorziening			
Duivenvoorde Corridor	0	168.000	168.000	Duivenvoorde Corridor	0	-168.000	-168.000
Dotatie Verliesvoorziening				Dotatie Verliesvoorziening			
Duivenvoorde Corridor	20.785	24.427	24.427	Duivenvoorde Corridor	-20.785	-24.427	-24.427
Rentetoevoeging Verliesvoorz.				Rentetoevoeging Verliesvoorz.			
Duivenvoorde Corridor na o.b.v. actualisatie Grex	0	0	24.139	Duivenvoorde Corridor na o.b.v. actualisatie Grex	0	0	-36.220
				Deltaplein opbrengst verkoop percelen inclusief verkoop perceel			
Deltaplein ontwikkelingsbijdrage B.V.	0	0	363.133	Schoolstraat	0	0	-366.858
Inhuur Personeel	0	0	24.966				
Wooncomplexen Jan Evertsenlaan	0	500.000	500.000	Wooncomplexen Jan Evertsenlaan	0	-500.000	-500.000
				Afkoop ontsluitingsweg Krimwijk	0	-900.000	-900.000
Structuurvisie	0	50.000	10.351	Structuurvisie	0	-50.000	-10.351
Totaal	1.653.814	15.895.582	12.349.464	Totaal	-1.750.653	17.679.434	-14.533.451
Saldo				Saldo	96.839	1.783.852	2.183.987